

<36612418460017

ſCIVOT

SVETOGA VLASI

BISKUPA I MUCCENIKA

BRANITEGLJA

SKUPNOVLADAGNA

DUBROVACKOGA.

U DUBROVNIKU
MDCCCIII.

PO ANTUNU MARTECCHINI
S' DOPUSCTEGNEM STARJESCINAA.

Hic est fratrum amator, & populi...; hic est, qui multum orat pro populo, & universa .... civitate, II. Machab. cap. 15. v. 14.

Quæ tunc acciderunt, commemorare volo: & nobis enim, & posteris utilem video esse narrationem ...... S. Chrysost. Hom. III. ad popul. antioch.

PRISVJETLIEM I PRIUSVISCENIEM

GOSPARIMA

(*) NASTOJNIZIM ZARKVE S. VLASI

U DUBROVNIKU

Od velikoga Vjechja odabraniem.

Vascjaje blagodarna bogogljubnos, Prisvjetli i Priusvisceni Gospari, ako sad scivot s. Vlasi cjuddotvornoga i poglavitoga braniteglja Skupnovladagna dubrovackoga sa parvi krat u slovinski jesik na svjetlos islasi. Jaga u nascju besjedu nevjestto slo-

(*) Prokuraturima.

ſtih, jedabimu tiem na koigod nacin moju bogogljubnos i barnos svjedocijo na mnoghe millosti od gnega primgljene. Isctom Vji ovo ſacjuste i tajcjas svu vascju pomgnu postaviste, dabi po putu pritjesctegna svak lasno mogo po rukah imatga; vascjom mudrosti podpunno dopiruchi, kolikobi to i slavu nascega parza uſmnoſcilo i bogogljubnos gnegovu u puku rasijalo i koris duscjaa pravvovjernieh uſrokovalo. Svaki dake raſlogh iscte od mene, daga Vami a ne drugomu priporucim i poklonim. Vami a ne drugomu, er Vji nad iniem gnegovu bogogljubnos uſmnaſcjate; Vami a ne drugomu, erje vascje nastojagne, ako sad parvi krat slovinski sloſcen na svjetlos iſlaſi; Vami na svarhu a ne drugomu, erchjetega Vji millostivije negh druſi pricekati, i pod krilom vasce obrane od svake neſgode scctititi.

Ovvosu u istinu vrjedni i sadovvoglni usrozi, kojime privedosce, dabi Vami ovvi poklon prikaso. sasvve s' drughe strane moglame ne magne priteghnut i svvjetlos vascieh tac davvnieh plemenaa i slavve vascieh starieh i dike vasce roscbine, a najvvecbje vasce vlastite kreposti i vascja posobita dostojanstvva, po koieh do najparvvieh cjastji dubrovvackoga skupnovvladagna slavvno doprjeste.

Alli ja dobro snam, koliko Vji tlacite svvaku tastu sabvvalu i svvako ispraſno bvvastagne, tiem svve ovvo navvlasc mimohodim, naspomegnivvajucbi samo, daste Vji svvemu gradu occigledne bigljeghe podali vvasce osobite pomgne, dabiste svvegh tovvecbma usmnoscili slavvu i stovvagne nascega cjuddotvvornoga braniteglja, narescivvajucbi gnegovv otar novviem napravvam od suba srebra skovvaniem i novviem svvioniem

ſlatniem sveto-odjechjam, a navlasctito pritjesctegnem gnegova svetoga ſcivota.

Ja dake nesumgnivo ufam, da kako VV. GG. PP. i PP. nista ne propusctisce, dabise uſmnoſcila gnegova cjaas i slava na ſemgli; da tako nasc moguchi branitegl nechje ſasctegbjet njednoga iſproscegna na nebesieb, po komu millostivi nadaritegl svieb dobaraa i skupnovladagnu dubrovackomu i Vami i svemu nascemu narodu blagodarno udjelitchje i vremenitu cestitos i vjekovito uſcivagne.

VV. PP. i PP. GG.

Pripodn. Priduſc. i Pridarſc. Sluga
P. B.

KAſALO

DIJO PARVI.

O ſcivotu i smarti Vlasi svetoga.

DIJO DRUGHI.

O cjuddesih od Vlasi tvorenieh, o gnegovieh mochjih i gnegovu sćtovagnu.

DIJO TRECHI.

Bogogljubna ſabava na cjaas s. Vlasi muccenika i biskupa, kojase ciní devet danaa prie gnegove svetkovine iſ talianskoga slovinski parvikrat istomacena.

NOI CONSIGLIERI

DELL' ECCELLENTISSIMO MINOR CONSIGLIO DELLA REPUBBLICA DI RAGUSA.

Risultando dagli Attestati de' Revisori deputati all' esame del Libro intitolato: *Scivot Svetoga Vlasi Biskupa i Muccenika &c. MS.*; non trovarsi in esso cosa contraria alla S. Fede Cattolica, ai Principi, o al buon costume, concediamo licenza ad *Antonio Martecchini Stampatore di Ragusa*, che possa darlo alle stampe, osservando gli ordini in tal materia stabiliti.

Dat. li 2. Marzo 1803.

(ORSATO BONDA.

Registrato in Libro a Carte 305.

Gio: Luca Volanti V. Secret.

PRIDGOVOR.

Vechje uſrokaa ponukasceime, da ſcivot Vlasi svetoga biskupa i mucenika, a poglavitoga Branitteglja dubrovackoga Skupnovladagna u nascju slovinsku besjedu sloſcim. Nepristavna obrana nascega sveza ſa nas i na domu i na putu, nascja barnos i bogogljubnos prema gnemu svakomusu priocite. Nu najvrjednji nacin, po komuse slava i cjaas kogagod karstjanskoga viteſa na ſemgli uſmnoſcit moſce, jes beſ sumgne, gnegov ſcivot, djella, kreposti, cjuddesa svakomu ocitovat, osobito oniem kojiga ſa gnihova braniteglja odabrasce. Toje najparvi uſrok zjechja koga usudihse, da Vlasin ſcivot u nasc jeſik sloſcim i na prostranu svjetlos podam.

Ja dobro ſnam, da vechje pisaozaa, a poglavito skladnobesjedni otaz Alfonso Niccolai druſcbe Jeſusove po odreghjegnu i pomgni nastojni-

kaa zarkve s. Vlasi u Dubrovniku naſad po vjeka u taliansku beſjedu priuresnoga upisa. Nu koju koris vechi dijo nascega naroda iſ svieh ovieh listaa tughjom besjedom upisanieh o ſcivotu nascega odvjetnika mogoje iſeti? Njedne u istinu. Pokli vechi dijo puka i u nascemu parvostolnomu gradu i po svoj dubrovackoj darſcjavi niti pomgni, niti taj jeſik do kraja raſumije. Toliko vechja na ovi poso prionuh, koliko na moje ſnagne (trjebaje, da ne beſ srama istinu spoviem), niko do sad Vlasin ſcivot ne samo u nasc slovinski jeſik upisa, koi najprostranij meghju iniem od adrianskoga primorja do ledenoga morra i od njemckieh granizaa do zarnieh ſcjalaa, pruſcivase; nu od visce Vlasine hvale na gnegovu slavu svako godiscte ſa tri dni u gnegovoj zarkvi u Dubrovniku pri gnegovoj svetkovini budduchi talianski proglascene, nikako drobni puk ni ſcenski spol ni gnima ni druſiem prilicniem moſcese ni mallo okorisititi.

Odvisce; moja vlasctita harnos ovemu svezu,

koimi vechjekrat osobite millosti pri poghibi ocitoj udjelj, posnnume na ovo. Ne magne na svakhu prighnume, da ovi malahan trud ſagarlim, koris, koju iſvadit moſce sctioz ovieh listaa. Pokli nisctanas boglje privesti moſce na pravi put spasegna neghli iſgledi svetazaa, er po gnima posnamo, da nije trudno opchit klepos, kojunam toliko trudnu himbe hudobske prikaſcivaju; i ovosu poglaviti uſrozi; ſa koje odlucih na ovo sloſcegne prionut.

Alli ne ſato da njesam na parvi pogled ſamjerio trud i ſaprjeke, kojebi u putu ovoga posla susreo raddi prem mallieh i kratkieh pripovjedagnaa Vlasina ſcivota. Pacek ſnam, da isti talianski pisaozi susretosce ove iste ſaprjeke; nu da isti gorrispomenuti o. A. Nicolai spovighjejih (a). ſcjuzdiohih zjechja bogogljubnosti, koju nascemu branitegliu nosim, sve najmagne stvari, koje gnega utiscte, obaſnat, i prid svachije occi postavit;

(a) *Niccolai. Mem. St. di S. Biagia: Diss. Crit. p. 11.*

kad iſnahodim, daſe vechi dijo najpoglavitieh obaſnati nemoſce. Tuſcjascese jur ſlatousnik (a) s' mnoghiem raſlogom, da o ſcivotu i djellih apostolaa ss. i parvieh ispovjednikaa Isukarstovieh nedoprjesce do nas negh prem kratka pripovjedagna; kadbise ſceglјet imalo, dasu davgne kgnighe gnihoviem djellima, rjecima, stupaim i istiem pogledima napugnene, i danam po tanko kaſcju jestojske, koiem gnihov utrudjen ſcivot pokrjepglivahu, dubove pod sjennu koieh gnihovo umoreno tjelo pocivasce, luke u koje prighjosce, gradove, varosce, selija i kuchje, u koieh kadgod prinochisce. Pokli ako sam pogled tamnizaa, koje onji prosvjetlisce, i verigaa u koje biahu ſakovani, probudivaju u nami gneko, neſnam, sveto uſcivagne i bogogljubstvo; kolikobi vechje to sljedilo u nami, kadbismo mogli ſctijuchi, rekbi sluſcjat gnihove prisvete besjede, i na gneki

(*a*) *Joab. Chr. T. H. in epist. ad Phil. pag.* 772 *Ed. Montf.* 1732.

nacin ſamjerat cjuddesa od gnih tvorena? Ovako raſloſci o gnima gorureceni naucitegl; i na isti nacin moſcemo raſloſcit i mji o nascemu svezu. Nu sctomi nije dopusćteno ispunit pripovjedajuchi po tanko jedno po jedno svako najmagne djello, rjec i stupaj nascega braniteglja raddi pomagnkagnaa pismaa; ufam, dachje bogogljubni sćtloz ovo nadomjerit, raſloſcechi o sviem iniem Vlasiniem djellima po sudu i prilizi onieh, ſasve malahna broja, koja uſmogu prikuppit u ove liste i prikaſatmu.

Sveghse to vechma uſmnaſcja trud ſa ovi ſcivot pisati; pokli i ta kratka pripovjedagna, kojanam vrjeme ne shara, ſabave i ſlobnos isćtu oslabiti i potamnjet. Meghju iniem pisaozom dvasu poglavito, kojise suprotive istini pripovjedagna djellaa i ſcivota Vlasina. Jednoje franacki Baillet, a drugoje mudri Tillemont. Prembi ja u dugo ſascjo, kadbi ſasijo u ovomu pridgovoru i gnihove raſloghe donosit, i tiem raſloſima ſadovoglne odogovore podavat. Toje prie me-

ne slavodobitno ucinijo vechjekrat nareceni Niccolai (a), tako da mosceſe ſlobodno rjeti, dajih on podpunno ſamuknu. Tkoje poſcjudan dake i jedne i drughe iſkuscjat, neka prosčti, sčto o tomu taj pisalaz govori i nachichjese podpunno ſadovogljan.

Cetiri utoliko davgna sčtegna iſnaghjohu svetolegniſcnizi o ſcivotu nascega Vlasi, koja pri djellima gnegoviem glasoviti Bollando donosi, Ova sčtegna mnoghesu oblasti; er ne samo nose pri sobom ocit bigljegh davnieh davninaa: nu josc odvisce, ersu jedina meghju sobom, ter sva cetiri ista djella pripovjedaju beſ ikakve glavne raſluke. Na ova sčtegna poglavito i temeglito naslagnase vechi djio zarkovnieh pripovjedaozaa o ſcivotu Vlasinu; i ſato i jachjuse na gnihov iſgled na gnih naslonit; ter sluſcechise gni-

(a) *Nicolai. Mem. Stor. di S. Biagio. Diss. Crit. pag.* 42.

ma ʃabigljeʃclvatchjujih brojniem bigljeʃima rimskiem na ovi nacin I. II. III. IV.

ʃasve pisaozi Vlasina ʃcivota jedino spovjedaju, da grad Sebaste u Armenji, biasce gnegovo rodno mjesto i mjesto gnegova muccenstva; sasviem tiem naghjese tkogod i u nascemu Dubrovniku (*a*), tko beʃ ikakva obʃira ni na davgna sctegna, ni na djella Vlasina, iskasce jur (kako hvagljeni Niccolai (*b*) donosi), ukaʃat, da nasc svetaz nitise rodj, niti mukku podnese u Kapadocji, negh u bliʃcgnoj nama Macedonji, tojes u arbanackoj ʃemgli. Alli isti Niccolai kaʃce neraʃtoʃcitos toga iʃmiscgljegna i ʃadosta odgovara tomu pisaozu. Nisćta nemagne jachju josc pristavit, da Jakob Coleti (*c*) u svomu pripovjedagnu zarkve dubrovacke, koje poda na svjetlos g. g. 1800, donosi poslanizu biskupa od Alexa

(*a*) *Steph. Rosa. Diss. MS.*

(*b*) *Mem. Stor. Diss. Crit. pag. 51.*

(*c*) *Jac. Coleti. Hist. Eccl. Rag. pag. 48. col. 2.*

iſ Arbanie, koju napisa prisvjetlomu i priposctovanomu Jozu Pavlovichju Lucichju nadpopu i opchjenomu namjesniku makarske stolne zarkve, u kojoj ovi biskup svjedocimu, da na granizah arbanacke ſemglje joscse gledaju obaline staroga grada Sebaste, dase tuj nahodi manastier od mallobrachjanaa, koise i dan danascgni sebastenski manastier naſiva, da na vratih tieh obalinaa joscsu u jednoj stjeni illi praghu udjegljane ove rjeci *Agricolao Præsidi*....., dase tuj i planina vidi, u oni jeſik *Arga* naſivana, i na gnoj spilla s. Vlasi imenovana; i u gnoj otar gnemu posvechjen, ghdje mnoſc puka i svake ruke cegljad svako godiscte na svetkovinu Vlasinu kuppise na pomogljegna i na ſavjetna ispugnegna; i da na svarhu na bliſu tieh gradskieh obalinaa jezero leſci, koje od davninaa *jezero cetres muccenikaa* josc i danas naſivase. Jase nikako ne usughivam rjeti, da ovji raſloſi podobnisu uglavitnas, da mjesto, u komu podnje svoju mukku nasc branitegl, nebiasce Sebaste grad armenski, negh Sebaste grad na

arbanackieh granizah; nuchju samo rjeti, da sve ove stvari do ziglja ughaghjajuse s' sviem oniem, scto djella i stara pripovjedagna o nascemu Vlasi spovjedaju. Neka dakle rasumnizi zarkovnieh stvarji rastrjebe i rasgrisu, prid kiemse pravi raslogh i istina nahodi; a i jachju utoljko prochi prikasat rasdjegljegne, kojesam odabro u sloscegnu ovoga scivota, i red koichju u gnemu postaviti.

Sve sloscegne bitchje u tri djela rasreghjeno. U parvomu stavgljase prid occi porodjegne, nauzi, kreposti, progonstvo, muccegne i smart Vlasina. U drugomu pripovjedajuse cjuddesa inokupna i posobna, mjesta ghdjese gnegove mochi nahode, svetkovine i cjasti kojemuse po raslikieh gradovih i od raslizieh narodaa podavaju. U trechjemu na svarhu postavgljase bogogljuban nacin, nekabise s'koristi duhovnom i utjehom telesnom proveli devet danaa prie gnegove svetkovine. Dabi sve ovo prikuppio, raslike pisaoze imah prid occima; nu osobito privratih prikko rukaa uspomene o scivotu Vlasinu od o. Niccolai talianski slosce-

ne, i kadgod, kolikose oni jesik s' nasciem ugha-ghja, slovinski prinjeh.

Pomgnivo, ugljudni sctioce, privrati ove kratke liste, ter nemoj, molimte, prìstajat na slabos moga pisagna i neurednos moje besjede, neghse samo sabavi o prislavnieh djellih Vlasnieh, koja nejmaju potrebu od njednoga tascta isvagnega uresa, biusci ona nakichjena rajskoim ljepotom svieh krepostji, u koje isgledajuchise, usam, dachjeti biti od mnoghe koristi i duhovne i telesne; sctoti ja is svega sarza scjudim i naricem.

Svarha Pridgovora.

DIJO PARVI

O SCIVOTU I SMARTI VLASI SVETOGA.

POGLAVJE I.

O porodjegnu i nauzih Vlasinieh.

Ghdje i od koga porodjse Vlasi sveti od nijednoga davnieh pisalazaa bijnam doglasceno. Niscta nemagne na temeglite rasloghe naslogneni moscemo nesumgnivo vjerovat, dase on u Sebasti porodj. Sebaste posnan i glasovit grad zjechja krunaa mnogo muccenikaa bji jur od davnieh kopnopisaoza (*) i mucceniko slovjaa (**) u Kapadocji postavgljen, kako primudri Bollando sabigljesciva (*a*). Drusi pak pisaozi, a poglavito Eulogio sebastenski biskup, koise namjerrj u nicenskomu saboru (*b*), darsci, da grad biasce male Armenie; pacek meghju parvostolniem zarkvam one darscjave sebastensku zarkvu broi. Nu ova rasslikos meghju pisaozom lasnose sjedinit mosce, a-

(*) *Geografaa*. (**) *Martirologiaa*.
(*b*) *Boll.* 3. *Feb. de S. B. Com.* §. 1. *n.* 1. (*b*) *Ibid.*

kose postavi pomgna, da kadgod (kako sadascgni kopnopisaozi isfkaghjohu) mala Armenia biasce postavgljena u Kapadocji, a kadgod paka brojascese napose druga darſcjava od Kapadocije raſdjegljena. Tiem dokle Armenia sama po sebi biasce vlasctita darſcjava, tega doba pisaozi u gnoj sebastenski grad postavgljahu, od kadar pak s' Kapadociom jednu samu darſcjavu utvarasce, meghju kapadockiem gradovim brojahuga.

U parva tri sctegna, koja Bollàndo donosi (*a*), Sebaste u Kapadocji biva postavgljena, koja jednako ko i mala Armenia pod vladagnem Agrikolaa u to doba nahodjascese, po ſapovjedi koga nasc s. muccenik slavodobitnu smart susrete. Ovi grad dake, rekosmo, da gnegovo rodno mjesto biasce; poklise sctije (*b*), da on u gnemu od djetinstva do smarti vaſda pribivasce, da prid Agrikolaom on isti svoiem rodniem mjestom ſovega, i da sam sebe gnegoviem graghjaninom broi (*c*). Ne zjenim potrebno u dugose ovdi uſdarſcjat, donosechi scto glasoviti Mazzochi (*d*) o imenu Vlasinu raſloſci, nahodechise ovo ime u

---

(*a*) *Act.* I. II. III. *c.* 1. (*b*) *Act.* I. *c.* 1.
(*c*) *Act.* IV. *c.* 2. (*d*) *Mazz. vet. Calend. Neap.* 3. *Feb. p.* 32.

davnieh pismih na raʃlik nacin upisano. Nama je dosta ʃnati, daſe on u nasc jeʃik Vlaho, illi Vlasi naʃivglje, a da latinski gnekiga *Blesius*, gneki *Blassius*, gneki *Blavius*, a ʃa nascega doba svak *Blasius* imenuje.

U Sebasti dake nasc Vlasi, kakose skladnoj i cestitoj djezi pristoi na raʃlika kgniʃcenstva djetignjem godisctima, podobna takom pomgnom prionu, da u kratko vrjeme, budduchi bistrom pameti prikko nacina nadaren, sve svoje varsnike lasno pritecce, na mudroʃnanstva nauke cjasom prighje, i na oni dijo ovoga osobitom pomgnom nastoja, koi naravni raʃlogh stvarji uci, i krepostì, nacine i vrjednosti telesne pomgni; poglavito gljudskieh telesaa. U ovieh nauzih on toliko napredova, da do skoro vrjedan i glasovit ljecnik prid svakiem iʃide (*a*). Tiem hotechi on, da gnegovo ʃnagne, mudros i vjesctina od opchjene koristi svakomu uʃbudde (kakoje darʃcjanstvo svakoga iʃvarsna graghjanina), gljubko prionu i svu svoju pomgnu, raʃum i gljuveʃan postavj, dabi bolnike oʃdravgljo i nemochna telesa vrjedniem ljezima pokrjepglivo i pomago. Zjech ovega gnegova nastojagna i dobrocinstva

(*a*) *Act*. II. *c*. I.

vas grad gnega u mnogoj zjenni darſcjasce, i svakomu nad inlem graghjaninom biasce dragh i mijo. Alli viscgni svemoguchi Bogh, koi od potisctenieh ribaraa svoje apostole utvorj, i ljecnika promjenj u vanghjelistu; na isti nacin odredio biasce, dabi i Vlasi prinijo u bichje iſvarsnije i ſamjernije, u komubi mogo dusce kugom opacine otrovane ljecit i oſdravgljat, i u isto doba i od telesnieh nemochji osloboghivati, alli ne slabiem naravniem ljezima i umjenstvom, negh naukom i kreposti od viscgne boſcjanstvene mochi udjegljenom. Raddi cesa boſcie provighjegne na taki nacin raſredj stvari, kojesu gnega utisctile, da on ne propustj gnekoliko vremena trajati o svetonauzim i potrebnu uvjeſcbagnu o zarkvi Isukarstovoj, u komu toliko napredova, i toliko ſnagne o ſakonu i vjerri karstjanskoj jur steko biasce, da niko draghi ni zjechja ovoga ſnagna, ni zjechja inieh gnegovieh iſvarsnostji vechje od gnega biasce zjegnen i gljubjen u Sebasti.

POGLAVJE II.

O krepostih i obrachjegnu Vlasimu.

U parva vremena zarkve s., kadno josc vechi dijo svjeta lescjasce sakopan u tminah i sljepilu nevjernosti, i kada poganstvo i samosilnos nevjernieh cesaraa i nemillieh vladaozaa gljuti boj biahu vjerri, zarkvi i karscjanstvu; cestoktat dogaghjascese, da pravvovjerni josc ne dobro utvarghjeni u vjerri, ni cestiem opchjegnem sveto-otajstvaa pokrjepgljeni po gljudskoj slabosti od scestokieh mukkaa i od tescka progonstva stisnuti odrizahuse od pravoga Boga i vjerre, a na klagnagne i sctovagne krivieh lascivieh bogovaa povrachjahuse. Sasve niko nemosce ni posumgnit, da vjerra nascega Vlasi ikad ni dlake oslabj, neghse vasda temeglita usdarscj, i ko sulio slato cista; niscta nemagne mudri Baronio (a) ocito donosi, da on gnekad kiposctovagne opchjasce. Alli daje ovi svetopisalaz jednako donijo, sctose i u parvomu i u drugomu i u trechjemu sctegnu o vjerri nascega sveza nahodi; mnogobi prili-

(a) *Act. IV. c. 2.*

cnije istini bilo; pacek ni sjenne od sumgne, da on ikad u vas gnegov ſcivot poganskiem bogovom ne poklonjse, i cistochju gnegove vjerre ni dlake ozkvarnu; negh da po obrachjegnu gnegovieh roditegljaa, illi po komugod drugomu putu josc od parvoga djetinstva karstjansku vjerru prigarli; koju do smarti neozkvargnenu sacjuva i svoiem ſcivotom i karvi potvardj. Pokli ova koje u parvomu sċtegnu upisano; *qui me liberasti ab idolis, qui de tenebris lucem fecisti* (*a*): tojes, Ti moj Boſce, koisime od laſcivieh bogovaa sacjuvo, i koisi tmine u svjetlos pritvorio. U drugomu ovakose sċtije (*b*); *qui me de idolorum errore ad tuæ religionis cultum revocasti*; i tomacise; Ti koisime iſ privare himbenieh bogovaa na istinu tvoje vjerre doſvo. U trechjemu na svarhu nahodese ove rjeci: *te glorifico, qui me ab infidelitatis errore custodisti* (*c*); a slovinski: Tebe slavim i hvalim, ersime od privare nevjernosti sacjuvo. Pacek isto cetvarto sċtegne, koiemse Baronio sluſci, gnegovo parvo djetinstvo sveto i cisto u svemu svjedocinam. *Qui quum adhuc in puerili versaretur ætate . . . . . sic in terreno mi-*

(*a*) *Act.* I. *c.* 4. (*b*) *Act.* II. *c.* 4.
(*c*) *Act.* III. *c.* 4.

litabat palatio , ut cœlestem semper exquireret patriam (*a*) : i hochje rjeti, koi, (tojest Vlasi) koi budduchi josc u bah djete ......, tako u ſemaglskom dvoru vojevasce, da vaſda nebo, ko svoje rodno mjesto iskasce. I u istinu kako ne? ako budduchi on tolikiem neiſbrojniem krepostima narescen, da ſasve one ne biahu od ikoga sve po tanko upisane, moguse sa svakiem raſlogom na iſgled inieh lasno doprjeti. Pokli ono gnegovo nepristavno nastojagne na raſlike nauke ne samo odalecivascega od svjetovnieh raskoscjaa i plandovagna, na koje svakoga bjesna mlados poticce, a kojeje vaſda ucilo svaku opacinu (*b*); nu odvisce mnogomu pomaga, dabi neozkvargnenu sred poghibaa i *privaraa* himbenoga svjeta pravednos sacjuvo. On illi ne poſna blaſne raſblude ſemaglskieh uſcivagnaa, illi poſnajuchjih, bjeſcjasce od gnih vech negh od smarti; niti ikad icesa pogodj svoiem pohotjenstvim, sсto najmagnu sjennu nosjasce s' sobom necistochje i svevoglje. Gnegovi cini, rjeci i djella biahu vaſda vladana od kreposne cjuvgne i osсtre krotkosti. Tolikiem iſvarsnostim narescen, sama sebe najpotiscteniega od gljudji daſcjasce, i kolikoga viscgni obilnijem

(*a*) *Act. IV. c.* 3. (*b*) *Eccl. c.* 33. *v.* 29.

millostima i darima napugnivasce, toliko on svoju slabos i siromasctvo vechje zjegnasce; i zjechja toga sa svom mochi od svake cjasti i ſahvale barlo bjeſcjasce; svako potlacegne i pogardu sebi ucignenu dostojnu i pravednu vjerovasce. Iſgled Isukarsta blaga i podniſcena sarza svako gnegovo djello i miso upravgljasce: tiem sctogodbimuse ne drago i ne ugodno dogodilo vaſda veselo i radosno a nikad smuchjeno ni ſlovoglno gnegovo lize kaſcjasce. Ustarpgljen do cjudda u podnoscegnu prikoraa, potlacegnaa, suprotivaa i svake varste trudaa; miran, mijo i blagh sa svakiem a osobito s' oniem, kojibi na mir marſjeli (*a*). Gljubeſcgliv, millosardan, blagodaran, oprostiv svakomu, samo ne svomu tjelu, komu osctro ſabragnivasce svako najmagne vremenito naslaghjegne. Pokore pacek i pogarde svoga tjela, osctar post, koimu nedopusctavasce njedno pivo, koje opija, ni njednu iſabranu jestojsku, priproste odjechje osctra sukna, koje kroti putt, biahu gnegove najvechje naslade i uſcivagna. Nepristavnos i ſcestocina na mollitvah, po svjettu Apostola (*b*), sillovascega svoga Boga vaſda imat prid occima, ni ſa cjas odalecitse od gnega, i ako mami nije do-

(*a*) *Psal.* 119. *v.* 6. (*b*) I. *Thess.* *c.* 5. *v.* 17.

pusćteno obaſnat osobita prosvjetgljegna i prikko-obicjajne millosti, koiem biva napugnen u svoieh molitvah; nije ni posumgnit, da cestokrat silla duhovne radosti uſdighnuga josc ſciva s' ſemglje, i uſnesega do rajskoga uſcivagna. Svegh s' svoiem Bogom sjedignen, svegh ſamiscgljen o raju, svegh ustrjegljen vjecnom gljubavi; u dusci svojoj ghignasce od slasti, i na plamu rajske gliuveſni rastapascese n raſbludne suſe. Ova gnegova gljubav prema svomu Bogu lasno u gnegovu sarzu i gljubav svoga iskargnega probudj. Zjechja gne koiem goruchiem raſgovorim on raſceſce parsi po krivinah ostinute, koiem bogoslovniem raſloſim on prosvjetlj pameti oslabgljene u vjerri, koiem stavniem svjettima on pokriepj sarza ohlaghjena u kreposti, kojom pomgnom on povratj ſdravglje duscje i tjela neiſbrojniem graghjaninom? Ova iskargna gljubav uſrocj u gnemu, da ispraſne raſgovore, ko otrov bjeſcjasce, a gljubjasce prikko svake mjerre samochju, muk i molitvu; da u gnegovieh kratkieh besjedah provighjascese vaſda pogarda svjeta, kojamu u sarzu stavno pribivasce. U gnegovieh cinih i djellih sjasce vaſda nehimbensvto, koje cini toliko millu i dragu krepos; u rjecih svegh istina; u svakoj poſcjudi i hotjegnu pravednos i sve iſvarsnosti na svarhu, koje

illisu djeli, illi uresi prave svetigne (*a*); tako da gnemuse do kraja pristojasce ona besjeda Jobu priustarpgljenomu od s. pisma upravgljena (*b*); tojest, da on biasce cjovjek istinit, pravedan i bogostrasciv i na dalece svakoga ſla. Sve ovo i vele vechje negli mji moſcemo dochi u spoſnagne, Duh boſcji posvajajuchi ovu iſabranu duscju, utvarasceje, dabi do barſo ona jasno sjala u zarkvi Isukarstovoj; i svjetlosti ſnagna i vjerre i inieh odi narecenieh gnegovieh iſvarsnostji pokrjepglivala puk karstjanski, da ne upade u sljepilo nevjerstva u najtmastije doba, ſa koga biasce on odreghjen na vladagne zarkve sebastenske.

POGLAVJE III.

Biva iſabran sebastenski biskup.

Dogodjse u ona vremena smart Meruzana parvoga biskupa sebastenskoga, kako kaſce kgniſcevni Le Quien reda s. Dominika (*c*). Pravvovjerni one zarkve nejmahu potrebe, vele truda ni mislji postavit, dabi iſnascli najdostojnjega me-

---

(*a*) *Act. I. II. c.* 1. (*b*) *Job. c.* 1. *v.* 2.
(*c*) *Le Quien Orien. Chr. T. I. p.* 420.

ghju sviem, koibi na ono prasno sjedisćte usascjo stolovat. Pokli svjetlos dostojanstvaa Vlasinieh toliko nadsivasce svaku drughu, da sadosta ocito kasasce isabragne gnegovo jur na nebesieh ucigneno. Puk i zarkovgnazi jednoglasno savapisce, da Vlasi i nitko drughi gnihov pastjer, ucitegl i otaz biasce (*a*); niti iciem boglje negh tiem jedinstvom ukasat mogahu, koliko usagne od gnihove progognene vjerre i od opchjene sahrane biahu ugn postavili. Ne zjenim, akose ne varam, da podnisćenstvo nascega svetza oscjalostivjse na svoje isabragne; pokli u ona doba osobito taj cjaas ne biasce ni mallo ni scjudjena ni iskana pri mukkam, pri vojevagnu, pri tesckiem trudima i pri nepristavnu i silnu arvagnu, s' koiem biasce sadruscena; ter on na svarhu svoga redovnickoga tjeka sa svakiem raslogom rjecima prilicniem kraglize Ester svomu Bogu rjeti mogasce (*b*); Ti snasc, da tvoj sluga od kad biasce na ovo sjedisćte usnesen do dana danascgnega, nikadse nije o drugomu radovo, negh samo o Tebi i o trudih sa Tebe podnesenieh. Tadarmu pade na pamet, da koliko svetije biasce i viscje novo bichje, na koje bji usdighnut, da toliko vechja i dvostruka

(*a*) *Act. II. c. 1.* (*b*) *Esther. c. 14. v. 18.*

svjetlos kreposti iskascese u gnemu ; i da zarkovni pastjer, ko ſcjarko sunze, ne samo u sebi istomu priobilnom svjetlosti ima bit napugnen; nu josc i sva ina podnebeska stvoregna gnome prosvjetglivat imasce. Na misli ovake sljedisce tajcjas u gnemu i djella prilicna : tiem vas gnegov ſcivot podpunno svet i iſvarstan utvorjse, i od svakoga svjetovnoga posla uklognen; i vas pomgniv da svomu novomu staddu prie nicesa drugoga svetieh iſgledaa spasonosnu pascju podat uſbudde (*a*). I u istinu jakos kresposna iſgleda vaſdaje moghuchja i neprozjegnena ; nitise iſnachi moſce vrjednija besjeda do gnega, da najtvarghija sarza i najkamenitija pridobit ne budde. Alli kad ova jakos sveta iſgleda u onomu naghjese, koi druſieh vladagnem i ſapovjedi nadhodi ; tadara ona i josc vechma uſmnoſcise, i svachija sarza pridobiva i silluje. Zjechja cesa odviscebi trudno bilo, htjet ovdi prikaſat koju i koliku nasladu s' ſapagnegnem sjedignenu sama ſamiera svetoga biskupa pravvovjernikom od Sebaste donoscjasce, i koju utjehu i pokrjepgljegne, dabise putom upravili, kogaim on kaſasce, i dabise u vjerri utvardili, kojaih novi i neobicjajni nacin ſciv-

(*a*) *Act.* III. IV. c. 1.

gljegna ucjasce, i koga rekbi, da slaba gljudska narav opchiti nemoſce. Isti nevjernizi ostajahu iſvan sebe ſapagneni, videchi da ova nova vjerra i nauk, komu onji biahu glavni nepriategli, taku pravednos i svetignu djellaa postavgljasce, da ne mallu cjaas i zjennu karstjanskomu imenu prid istiem gnima poraghjasce. Vanghjelskieh naukaa occigledno gnegovo opchjegne prikko svake mjerre pokrjepglivasce pripovjedagne gnegovo i ucegne (a), s' koiem beſ ikakva odahnuchja i beſ ikakve utjehe svomu utrudjenu tjelu dopustiti, onamo harlo tekoje, ghdjebi vechju potrebu ſamjerio: ter sad u skupsctinah pravvovjernieh, a sad na gradskiem targovisctim, cjasom u siromasckieh kuchjarizah, a cjasom u plemenitieh polacjah, po tamnizah, po rusazih, po seljima vas bosciom gljubavi raſceſcen uhrabregniva pravvovjerne oruſcivajuchjih na boj i arvagne; ustavgljasce od opacine onieh, koji pridobjeni od pohotjenstvaa, u gnu biahu upali, pokrjepgliva slabe, prosvjetgliva ſasljepgljene, utemegliva sumglive, niti ikakva raſloga, hitrine, ni truda propusctava, dabi pogane iſ tminaa nevjerstva na svjetlos prave vjerre priveo.

(a) *Act.* II. III. *c.* 1.

Veoma ſcjalim, da ovdi osobito davgna pisma ne doprjehu do nas; kojabinàm po tanko spovighjela ſcestoko nastojagne i nepristavne mukke, koje on podnje ſa spasegne i sahranu svoieh ovcizaa. Alli sasviem tiem imamo ſadovogljan naçin, daſe uglavimo, da gnegovi trudi priobilniem plodom nadomjereni biahu. Pokli ako okrugneni prorok (a) ucinàs, da na pomgnu pripovjedagnaa puta Gospodlnova odgovara i svighjegne opazieh; imamo temeglito darſcjat, da po iſgledih toli sveta ſcivota i tac nepristavna spovjedagna, koje bji sadruſceno s' oblasti cjuddotvorstvaa, sljediti imahu i ploddi bogogljubstva, vjerre, obrachjegna, osobito u onoj zarkvi, kakva biasce sebastenska, u kojoj i pravvovjerni i pogani i kipoboſczi skuppa meghju sobom pribivahu. Vele vechje pak imamo ovako zjeniti, er ſa doba nascega biskupa dvrakrat prlteſcko somosilno progonstvo protiv pravvovjernikom uſceſcese i ponovj, koje ni mallo ne tamni, vechma barſcek prosvjetgliva istinu, i hrabrenstvo utemegliva, a ne oslabglja; negh broj hrabrenieh viteſaa to vechje svakdan uſmnaſcja, kakochju nastojat u poglavju, koje sljedi, ocito prikaſati.

(a) *Ps.* 50.

POGLAVJE IV.

Sakrivase pod cesarstvom Dioklezianoviem i s. Eustrazia muccenika u tamnizi pohagbja.

Dioklezian samosilni i nemilli cesar iſ Dioklee (*a*) roddom, glasovitoga grada dalmatinskoga primorja poslo biasce u Kapadociju i u Malu Armeniu Agrikolaa i Liſiu, obodvoiza garzi roddom, ſlosardne chjudi i mnogo na pogansko kiposctovagne prighnuti (*b*), ter parvomu gradsko, a drugomu vojnicko vladagne onieh darſcjavaa pridano, osctrojim ſapovighje, da svu najvechju pomgnu i nastojagne postave, dabi u tieh aſianskieh stranah karstjansku vjerru iſkorjepili i sasviem unisctili. Poce ovo progonstvo godiscta po poroghjegnu Isukarstovu trista i tri, a vladagna ovega cesara devetnest (*c*). Agrikolao postavj svoje sjediscte u Sebastu (*d*); ter isctom svoj stupaj prikko gne praga uputj, i tajcjas naredbe od cesara pri-

---

(*a*) *Porph. de adm. imp. pag.* 72. (*b*) *Boll. comm. præv.* §. 1. *n.* 1. (*c*) *Tillem. Hist. des Emp. T.* 4. *pag.* 45. *& sviv.* (*d*) *Act. IV. c.* 1.

mgljene po svemu gradu i darſciavi ſakonito raſglasj, i s' gnima prigſjuti boj svjem pravvovjernikom, meghju koiem najparvi biasce Vlasi, hudo navjestj. On ſasve pripomgniv na svaku obranu, od kojese gnegove ovcize od gnega nadati mogahu; i ſasve vechje gnima negh' istomu sebi svoj ſcivot darſcjan zjegnasce; nisčta nemagne dobro poſnajuch, da kadbi on gnima u parve pocetke progonstva bijo ugrabgljen, dabjim prem veliku sčetu i pripast uſrokovo; odlucj sam sobom u najskrovitije mjesto od grada sakritse, iſ kogabi pak u najgluscje doba od nochi ukradom, sam beſ svjedoka iſlaſio, nekabi tako svakomu mogo potrebne pomochi donosit. Meghju mnosiem iniem, kojisuse u onomu progonstvu glasoviti ucinili, priglasovit iſaghje Eustrazio s., i raddi pogardjenieh prjetgnaa i samosilnika i zjechja ocito potlacenieh laſcivieh bogovaa; ter jur u tamstoj tjesnoj tamnizi pri dobichju svoje krunne ſatvoren nahodjascese. K' gnemu ukradom po sred gluha doba od nochi nasc biskup uputjse (*a*); ne, dabi gnemu ikakve pomochi donio, er od toga nikakve potrebe nejmasce, negh dabi on pri gnime utjehu i rados susreo; ter neſnam koiem mjeddim ſamitj

(*a*) *Boll. loc. cit.* §. 2. *n.* 9. *Act. IV. c.* 1.

strascjane, kojiga u tamnizu upustisce, u kojoj klechjuchi glavom prighnutom do tli poklonjse i pocjastj ko pravoga svetza Eustrazia, sovechiga blasceena i prisrechna raddi gnegova nedobitna hrabrenstva; i mollechiga, daga Viscgnemu na gnegovieh mollitvah sarcjano priporuci, zjechja slave i cjasti koga obodvoiza hrabreno vojevahu. Podniſceni muccenik na to djello Vlasino smeten i prituset usdighnuga tajcjas s' tli, nasivajuchiga svoiem duhovniem chjachkom, i govorechi, da ono djello podniſcenstva i posttegna vechjese samu sebi pristoja negli svomu biskupu; tiem obodvoiza sasjedosce, i svu dragu boſcin noch isminjenito pribesjedisce o vjecniomu ſcivotu i o neuinarlieh raskoscjah, stjechjuchi po tomu novo hrabrenstvo, i kuscjajuch josc prie vremena rajske rasblude. Ovdi Vlasi prikasa svomu Bogu karv neprozjegnenu i tjelo prisveto neozkvargnenoga jaghagnza, i gnime pokrjepj i nadarj duscju Eustraziovu, koi na svarhu pridamu pismo svoje najposledgne naredbe, o cemuse doscjastieh vremenaa isnaghje pridavna prilika, koja ovo djello prikaſcivasce (*a*). Netomse poce priblisjcjat zora, bji usilovan Vlasi s' grosniem susami i s' gljubeſcgli-

---

(*a*) *Boll. loc. cit. n.* 10.

viem ſagargljaim odjelitse od svoga dragoga Eustrazia. On sjutra dan, tojest nartrinest prosinza (*) godiscta trista i pet, kako vechi dijo zarkovnieh pripovjedaozaa darſci, vitescki svoje slavno pridobichje svarscj, i vjekovitu krunnu u rajskieh dvorih posvoij. Iſa toga najposledgne naredbe Eustraziove do ziglja iſvarscj Vlasi s., pun bogomillosti i pomgne slavne ostatke gnegova tjela pokuppj, i ſaedno s' Orestoviem, koi bji drugh Eustrazia u muccenstvu, pricjasno ukopa, i od pogardaa poganskieh sacjuva (*a*). Njesam po niscta imo propusctit, kakko jedan svetaz drugoga pohodj; er po temu dohodimo u spoſnagne, da onji hitri biahu, dabi josc i ista darſcjanstva priateglstva i skladnosti meghju sobom posvetili; i takaje u istinu bila obicjaj meghju brachjom pravovjernom u stara doba zarkve s., o kojoj, vaſdaje korisno, svetogljubno i bogomillo opomegnivatse.

(*) *Decembra*.

(*a*) *Boll. loc. cit. ex actis Eustr. & soc.*

POGLAVJE V.

Iʃ novase sakriva pod vladagnem Licinioviem; opravdagne gnegova bjeʃcjagna iʃ Sebaste.

Viscgne boscije providjenstvo, koje ista kragljevstva i' cesarstva vlada i raʃdjegliva, nedopustj, da hudi Dioklezian u dugo stolovat, i zarkvu karstjansku progonit budde. Doveden do konza svoga ʃcivota, usilovan ostavit cesarstvo, pridadega drugomu godiscta trista i pet (*a*), i ostavgljen od svakoga poghje u Salonu, budduchi roddom iʃ dalmatinskoga primorja, terse pak uklonj u Spljet, grad na bliʃu nascega susjestva. Ovako boʃcia desniza cestokrat pedepsce progoniteglje Isukarstovieh nasljednikaa (*b*). Ne vele nakon toga, tojest na 25 Sarpgna (*) god. 306 bji uʃdighnut na cesarstvo Konstantin Veliki, koi netom prighje na vladagne, postavj svarhu tomu progonstvu. Pacek on ʃajedno s' Liciniom svoiem ʃetom i drugom u cesarstvu iʃa kako pridobj sve svoje ne-

---

(*a*) *Stor. Un. Part. Ant. T.* 15. *p.* 401. *e seq. Ed. Ven.*

(*b*) *Ibid. Part. Ant. T.* 16. *pag.* 13. *e seq.*

(*) *Luglja.*

priateglje, a osobito samosilnika Maſenzia, ucinj g. trista i trinest onī ſakon̄ (*a*) toliko cestit i koristan zarkvi s., da ne samo stucjse mir od svega karstjanstva toli ſcjughjen; nu od visce isti karstjanski progonitegli u Istoku od Licinia pedepsani biahu (*b*). Alli on, koi ikad nejma prave ni gljubavi ni prighnuchja ni ſa pravvovjernike ni ſa gnihovu vjerru, kako kaſcju Tillemont i Noris (*c*), netomse ſavadj s' Konstantinom, i od gnega osta vechjekrat raſbjen i pridobjen, iſriga vas svoj jed i rasarcbu prema vjerri i ſakonu, koga Konstantin bragnasce i sa svom mochi nasljedovasce. Silno i nemillo, iſvan svake mjerre biasce ovo progonstvo, ſasve s' pocetka potajno: nu ne budduchi ſa vele godisctaa napredovalo, ne broise daje jedanesto, negh daje nasljedovagne desetoga i najposliedgnega progonstva, koje biasce u zarkvi (*d*). Alli kakogod ta stvar prohodi, ono o cemuse ni mallo nemoſce ni posumgnit, jest, da Agrikolao i Liſia nemagne pod Dioklezianom, negh pod Liciniom, ko cesarski namjesnizi darſcja-

---

(*a*) *St. Un. Part. Ant. T. 16. p. 39. Eus. lib. X. c. 5.*
(*b*) *Idem Euseb. lib. IX. c. 11.*
(*c*) *Tillem. Mem. Eccl. T. 5. titr. Persec. de Licin. p. 503.* (*d*) *Baron. Annal. T. 3. n. 45. pag. 614.*

hu jedan gradsko a drughi vojnicko vladagne u Kapadocji i u Maloj Armenji, kakónam sva pisma i pripovjedagna onoga doba jednoglasno kasçju. Niti beʃ prilike istini moʃcese rjeti, illi da onji to vladagne darʃcjahu ʃosc i u ono vrjeme, koje proghje od Dioklezianova cesarstva do Liciniova, ne progonechi u te doba pravvovjerne; illi da Licinio poʃnajuchi gnihovu omraʃtu i rasarebu prema gnima, postavjih opet na ono vladagne, nekabi po gnihovu putu vechma bili progognenì i nemillije mucceni karstjani. Tiem naredbe, koje ova dva namjesnika cesarova ponovisce prema zarkvam istocniem biahu toliko hude i nemille, da mnoʃi pravvovjernizi od Sebaste usilovani biahu pobjeghnut iʃ grada, skitatse od sela do sela, tuchise po ʃvjerskieh planinah i skrivatse u pustigne i u neʃnane samochje. ʃasve samosilnos i bjes Liciniov poglavito ʃamjerasce duhovne pastjere i biskupe, er zjegnasce, da ovji sarcjanije molitve cignahu ʃa srechju i cestitos Konstantinovu (*a*). Nasc Vlasi dake iʃa kako proghje parvo progonstvo, u komuse naghje pod Dioklezianom, iʃide iʃ svoga skroviscta, ter bjelodano beʃ ikakva opaʃa na sve strane harglja-

(*a*) *Euseb. Hist. Eccl. lib.* 10. *c.* 8.

sce, dabi, ko dobri i pomgnivi pastjer, iſa kako proghje navala ſle godine, prikuppio i ſajedno sjedinio svoje raſparscjano staddo; terse ſciv i martav stavj, dabimu obilniju i korisniju pascju pripravijo i podavo. Nu prihodech novi boj i progonstvo novo silnije od parvoga, i budduchi ovo drugo osobito suproch gnemu upravgljeno; odlucj sam sobom, i lasno moſce bit, da to na molbe i suſe svoga puka odlucj, koiga sarcjano gljubjasce, i koise sa sviem raſlogom bojasce, daga nebi iſgubijo, odlucj, rekoh, iſkat i iſnachi skrovisćte potajnije od parvoga, u kojebise uklonijo, i na dalece svoieh progonitegljaa sacjuvo. Ova odluka nascega s. biskupa moglabi bit ne beſ koga raſloga pohugljena; pokli boſcjanstveni naucitegl rece jur, da dobri pastjer svoj isti ſcivot ſa svoje gljubjene ovcize sacjuvat ne sćtedi, a dajih ikad pustopasce ne ostavglja, dajih nebi grabechje ſvjeregne popalo, i da nebi vuk sarditi na gnih nasarnuo i poklojih (*a*). Tiem prikaſa sebe istoga ſa iſgled dobroga i vjerna pastjera, koi ſa obranu i sahranu svoieh ovcizaa nekratjse istu smart susresti.

(*a*) *Joab. cap.* 10. *v.* 11.

Alli na ovo prikoregne, kojebise moglo ovdi ucinit nascemu moghuchjemu parzu, ja najprije odgovaram, da cestokrat i dobri pastier moſce lasno imat pravve uſroke, dabi uteko i sakriose od svoieh nepriategljaa, kako isti spasitegl svjeta ucinj, kadno ſcidovi kamegnem pobitga iſkahu, ter utece od gnih i sakrjse (*b*). Iſa ovoga pristavitchju josc, da onji isti raſloſi, ſa koje aposto Pavo pobjeghnu iſ Damascka, i hitro privarj pomgne slugaa kraglja Arete (*b*) i Ciprian iſ Kartagine u progonstvu cesara Decja i Atanaſio iſ Lhesandrie, skitajuchise od pustigne do pustigne, i krijuchise iſ spille u spillu; nitjih itko ſato mogasce pohulit i osudit, da nevjerni biahu i nepomgnivi svoieh stadaa pastieri, koja ostavili bjehu u Damascku, u Lhesandri i u Kartagini, da ovji isti raſloſi podpunno mogu opravdat i nascega Vlasi, koi pobjeſce, i svoje staddo ostavj u Sebasti.

ſasve ako i ovo nije ſadosta; niti svachiju pamet umiriva o bjeſcjagnu nascega svetoga biskupa, nek taj uſme u ruke velikoga Agustina (*c*),

---

(*a*) *Joh. c. 8. v. 59.* (*b*) *II. Corint. c. 11. v. 33.*
(*c*) *Apud August. T. 2. Epist. 228. aliter 80.*

ſ'u gnemu bistre raſłoghe isnachichje o tomu i istinit nauk, kadje dopuscteno biskupom i duhovniem pastjerom ostavit svoje staddo i pobjeghnut i u progonstvu sakritse. Ovi naucitegl u jednoj od poslanizaa biskupu Onoratu napisanoj ucinas, dase onda ima postavit u djello Isukarstov nauk (*a*), koi nareghiva, *da akosmo progogneni u jednomu gradu, pobjeghnemo u drughi*; da onda duhovni pastjeri nemogu bit okrivgljeni, dasu ostavili svoje staddo, kadno progonstvo pravvoputno upravgljenoje suproch istiem pastjerom, i gnihse glavom iscte smaknut i porasit; a druſiſe redovnizi nahode, kojibi potrebnu pascju ostavgljeniem ovcizam podavali, i braniljih od cjegljustji grabechjega vuka; onda, govori *ovi naucitegl*, imaju biskupi harlo iſ jednoga u drughi grad pobjeghnut; onda one dvie naredbe Isukarstove ughaghajuse meghju sobom; tojest i ona koja illi dopuscctava, illi ſapovjeda bjeſcjagne, i ona kojaga ſabragniva i osughiva (*b*). I Naucitegl narodaa i Atanaſio sa svakiem raſlogom pobjegosce i sakriscese, er i u Damascku i u Lhesandri drughi pastjeri ostajahu ſa utjehu, pomoch i sluſcbu puka

(*a*) *Matt. c.* 10. *v.* 23. (*b*) *August. Epist, cit.*

pravvyovjernoga. Nu kadbi sam puk iſosto u gradu, a svi pastjeri duhovni i redovnizi pobjegli, beſ dabise nascjo njedan, koibiga u vjerri utvardio i sveto-otajstvim pokrjepijo, tadarbi s' raslogom to bjeſcjagne grescno i protivno bilo Isukarstovoj ſapovjedi.

Tkobi uſeo privrachjat zarkovna pripovjedagna, u gnihbi na stotine iſgledaa iſnascjo svetieh i mudrieh biskupaa, koji progogneni pobjegosce i svoj puk ostavisce ſa raſloghe, koje do sad prikaſasmo. Ovji dake isti raſloſi i naſcega odvjetnika usilovasce, dase kradom odjeli od svoga gljubjenoga stadda; er progonstvo Liciniovo, kako odiſgar narekosmo, poglavito iskasce porasu biskupaa, i lasno moſce bit, glavom Vlasinu; a ostajasce u Sebasti vechi dijo gnegova popovstva, nekabi potrebne duhovne pomochi progogneniem provyovjernikom udjeglivo. Privighja barſcek Vlasi, daje on sljedijo pribivat u Sebasti, dabi gnegoviem pribivagnem i pomochi vechma bijo raſcego rasargbu i nemillos progonitegljaa suproch svomu dragomu puku. Millosti na svarhu i duhovni darovi i nebeska objavgljegna, koiem bji napugnen Vlasi u gnegovu skrovisctu, svakomu ocito kaſcju, da gnegovo odjegljegne iſ Sebaste, biasce svomu Bogu millo i ugodno, i moſcemo

beſ straha rjeti, da po viscgnoj naredbi bimu navjesćteno, nekabi ſa tad svoju zarkvu ostavijo i u pustocs-se uklonijo, u kojoj sćtomuse dogodj, idem u sljedechjemu poglavju pripovighjet.

POGLAVJE VI.

Gnegovo pribivagne i cjudesa u spilli tvorena.

Planina Argea meghju najvisciem planinam od Aſije broise od Strabona mudroga pisaoza (*a*); nitise nahodi u Kapadocji druga, kojase toliko put nebesaa pruſciva, i povarsc koje u svako doba od godisćta snjegom bjelise beſ ikakva obigljeſcja gljudskoga stupaja. Put gne progogneni nasc svetaz beſ njednoga svjedoka ukradom uputjse, ter s' mnoghiem trudom i mukkom na onu povarsc uſide, ghdje taicjas bjimu ugledat svaki nered i gardochju svoga odabrana pribivagna. Gljuti ponorite odasvud na okolo u dracjam i garmu ſarasle, dubje ikad neohasćtreno, propasne prodoli, ſavjevagna grabechjega sarditoga ſvjeregna, pustosc, strahochja, pripast, poghiba cignahu tomu mjestu

(*a*) *Strab. l. 1. pag. 815. e seq.*

nepristavnu druſcbu. Nad iniem raſzjepjena kli, sura utvarasce u sebi tmastu pripasnu spillu, u kojoj iste ſvjeri i nakaſni nebise usudile pribivati. Visjahu nad gnom odzjepjene stjene; viahuse oko gne ſcile poluſakopanieh od vjeka cesvinaa; prid gnom kupjena s' targnem ſapletena nedopusctavasce itkomu, dabise u gnu beſ velika truda i mukke mogo protisnut.

U ovoj prozjepi od grebeni svoj stan postavj nasc odvjetnik, i ugn sakrjse iſ prid svoieh progonitegljaa, kojiga svudar iskahu. Ovdi on, rekbi cista golubiza od svake ſasjede oslobogħjena u svoju ſcjughjenu pustosc ſaletjse i sakrj. Ovdi on iſa neiſbrojnieh trudaa i podnoscegnaa poce kuscjat pocivagne nebeskieh raſmiscgljagnaa, u koieh svoj Bogh svakdan pohaghjasce svoga slugu neobicjajniem millostima, nedohitniem uſcivagnim, ocitiem objavgljegnim (a), kojamu josc u ovomu umarlomu ſcivotu prikaſcivahu neumarlu slavu gnegovu muccenstvu pripravgljenu, i raſtvarahumu prid occima sve najskrovitije dubine iſvarsnostji boſcjanstvenieh, i na isto occigledno bogovighjegne uſnoscjahuga po putu svjetlosti blaſcenstva i slave. Ovdi na svarhu ſasve dalece od svo-

(a) *Act. II. c. 1.*

ga stadda tjelom, nu vaſda blisu svojom pameti; nepristavniem goruchiem molbam vapjasce jakos, hrabrenstvo, stavnos i nebesku pomoch svojoj progognenoj zarkvi od Sebaste, ter ko dobri pastjer svoj ſcivot dobrovoglno prikaſciva ſa ſcivot ovcizaa svoieh. ſardita ſvjeregna svoju nemillu chjud pritvarajuch, odasvud naokolo ne samo blaga i mirna meghju sobom, ſasve raſlike naravi, prid noghe s. biskupa kupjahuse; nu podniſcena i priklona oko gnega pribivahu, rekbi da gnegove naredbe i ſapovjedi cekahu, dajih ispune (*a*). Biasce u istinu pricjudna stvar gledati Vlasi s. meghju divjacniem sarditiem ſvjerima mirno i radosno beſ ikakve bojasni pribivati; ter rekbi drughi Daniel meghju lavima (*b*) onamo u baghdatskom ſatvoru; cjudnije pacek ovdi biasce, er ako oni prorok po gljudskoj ſapovjedi meghju one ſvjeri biasce ſatvoren, nasc Vlasi po boſcioj naredbi bji od gnih iſnaghjen; i ako Danielu drughi prorok po andioskoj kreposti potrebnu hranu donese; Vlasi ne inako negh Ilji proroku grabechje divjacne vranne pomgnive biahu, dabimu iſnascle i donjele, ciembi oslabjeni ſcivot mogo pokrjepit (*c*).

(*a*) *Act omn. c.* 1. (*b*) *Daniel. c.* 14. *v.* 39. *c.* 16. *v.* 35. (*c*) *Act. IV. c.* 1.

Alli nasc svetaz ne propustj svoju harnos ukaʃatjim; pokli nahodechise kojagod od gnih kojomgod bolli priuʃeta, onbije tajcjas od gne oʃdravijo; a onabimu, kobi boglje mogla, svojom millinom ʃahvalila, nitibise od gnega odjelila, dokleje on svoiem blagosovom nebi odpravijo. Tako viscgni stvoritegl umije svoje vjerne slughe u bichje povratit nascieh parvoroditegljaa, kadno gnihoviem ʃapovjedima sve ʃcivine biahu podloʃcne.

POGLAVJE VII.

Iʃnaghjenje i poveden prid vladaoza; cjudesa koja putem tvori.

Ciem ovako cjudnovite stvari sljedjahu na planini Argea; dogodjse, da Agrikolào odpravj tamo svoje lovze, nekabi srechjan lov ucinili svake varste ʃvjerji, kojebimu pak sluʃcile, dabi od gnih raʃlike igre karvave prikaʃe i puku i vojnikom na obicjajnu podo (*a*). Nu budduchi lovzi dugo doba sve ono privisoko bardo s' mnoghiem trudom obascli i obili, njedne nemogahu nighdjer

(*a*) *Act. II. c,* 1.

svoiem okkom upaʃiti ; ʃasve vaʃda do tad neiʃbrojna mnoʃc na gnoj pribivasce . Prohodech na svarhu onji mimo spillu nascega svetza ; (eto cjudda prie nevighjena) (*a*) ʃamjeraju prid gnom veliku mnoʃc svake varste najsarditich i najnemillieh ʃvjerji , ghdje sve mirne tuj boravjahu , ko blaghi jaghagnzi na plandisctu , bes dasu pobjegle , ni uʃdivjacilese , ni itkomu od lovazaa najmagne uvrjeghje gnihovom sarditosti donjele . ʃapagneni i josc vechje na ovo novo cjuddo upraʃcja jedan drugoga uʃrok ove prikko-obicjajne ʃgode beʃ daga mogu gnihovom pameti doprjeti . Tiem raʃgledajuch pomgniviem okkom ono mjesto , iʃnenadi u gnekoj puklini od grebeni ʃamjeraju svetza , koi klecjuchi s'upartiem occima put nebesaa u goruchjoj molitvi ʃaduben biasce . Tiem beʃ drugo iʃkat odpraviscese prid gnihova vladaoza, i occigledne pricjudne stvari po tankomu spovighjehu . Netom on ʃacju take ʃgode , raʃumje tajcjas , da oni samoʃcivaz koigod od karstjan' biasce , koise ondi uklonj i sakrj ; ter posumgnj , da lasno mogasce biti biskup od Sebaste , koga on vechma progognasce , i svu svoju pomgnu postavijo bjesce , dabiga nad iniem u rukah imo . ʃapovighje tiem ,

(*a*) *Ibid.*

dase ceta vojnikaa s' lovzim sadruſci, ter da tamo tajcjas otide, i da pod sillu i gnega i svakoga drugoga, kogabi u tieh stranah iste vjerre i ſakona iſnascla, tvardiem uſam ſaveſana pridagn dovede. Odpravjse taj ceta gnegove ſapovjedi ispunit, nu svaki od gne s' raſlikom misli i svarhom; er gneki otidosce ſceglni, dabi cjuvena cjudesa paſili, gneki dabi omraſu suproch karstjanskom imenu ſadovoglili, a gneki s' ſcjalosti u sarzu, da cjovjeku tako svetu smartse i mukke spravgljahu. Doghjosce vojnizi na mjesto; ter na isti nacin ko i parvi krat iſnaghjohu Vlasi na molitvi. Alli svetaz ne osta ni mallo priuset gnihoviem dohodom, er onu istu noch do trikrat bjimu obgljavjeno (*a*) od svoga spasiteglja, dase pribliſcjasce svarha gnegova vojevagna; i zjech toga naredjmu, da prikaſce Gospodinovo posvetilisćte, i gnime (*b*) svoju duscju pokrjepi i na smart pripravi. ſaſvascega uto tji vojnizi i navjestiscemu vladaoza ſapovjed, kojamu nareghivasce, da s' gnima u Sebastu doveden i gnemu prikaſan budde. On ni dlake smuchjen ni s' te naredbe pristrascen, vesela oblicja i pun nebeske radosti iſlaſech iſ gnegove spille ovakojim odgovorj. Evome,

(*a*) *Act. omn. c.* 1. (*b*) *Act. IV. c.* 1.

mosi gljubjeni sinzi; vaſdavam dobra ces bila u druſcbi; dobro poſnam po vami, dase moj Gospodin opomenu o meni; ne zknimo dake ni cjasa; priscloje jur vrjeme, da buddem raſdrjescen od ſaveſajaa tjela; od nicesa nejmam straha, nitise ikakve gljudske sille boim, akoje moj Bogh samnom i gnegova moghuchja pomoch. Reksci on ovako harlo uputjse s' gnima, i sve svoje misli i poſciude put svoga muccenstva upravgljausci uſmnaſcjascese u gnemu svakcjas nova poſcjuda ſagn i novo hrabrenstvo. Mimohodech putom nepristajasce svojem iſgledom navjesctivat karstjansku vjerru poganinom, kojiga vodjahu, nastojechi, da doghju u spoſnagne, da tolika jakos i hrabrenstvo, koliku karstjanski muccenizi kaſahu s'ſapagnegnem istieh progonitegljaa, nemogasce u gnih s' drugoga uſroka biti; negh samo rad pomochi onega Boga od istine i moghujstva, komuse onji klagnahu. Pristavgljasce josc k' tomu, dase svide na svarhu i obrate odrizajuchse od gnihovieh himbenieh bogovaa, koji ni usci, dajih uslisce; ni rukaa, dajih pomogu, nejmahu (*a*), Toliko biasce ſcestoka ova gnegova besjeda, da ne malahan broj od gnih obratjse na vjerru karstjansku (*b*).

(*a*) *Ps.* 55. *v.* 5. (*b*) *Act. III. c.* 1.

Utoliko prosuse glas po gradu i po blifcgnieh selih, da dobri staraz biasce pod sillu if gnegove pustosci dighnut i poveden; nekabi prid pristoglje Agrikolaa bio prikafan. Koliko ovi glas ustrjelj sarza uzvigljenieh pravvovjernikaa, neka sudi, tkoje kuscjo, kolika biva boles i fcjalos gljubjenieh sinovaa pri ifgubgljegnu i smarti gnihova dragoga chjachka. Ne marechi onji ni mallo fa svoju poghibu, koju susretahu, ifidosce is gnihovieh skrovisctaa, u koieh potajno pribivahu, ter harlo tekuchi prema gnoj, sve blifcgne strane rafljegat cignahu i sve prodoli imenom Isukarstoviem (*a*): padahu na kogljena prid gnihova pastjera, ter prosechi gnegov blagosov, grofniem sufami na occima mogljahuga, dabi faedno s' gnegoviem fcivotom i sinove gnegove u posvetilisćte Gospodinu prikafo. Alli sćto najvechje sarza poganska krenu, i fasvjedocjim istinu i pravednos vjerre i fakona karstjanskoga, bji bef sumgne, da svoiem istiem occima gledahu, da svake varste bolnikom skupgljeniem po putih, po koieh prohodjasce gnihov duhovni pastjer, ifgubgljeno fdravglje povrachjascejim samiem doteghnuchjem rukaa gnegovieh po obechjagnu Isukarstovu (*b*): i da gnegoviem

(*a*) *Act. IV. c.* 1. (*b*) *Marc. c.* 16. *v.* 18.

blagosovom oſdravgljasce gubavze, povrachjasce vid sljepiem, rjec njemiem, cjuvegne glusiem, hod hromiem, jakos kljenitaviem, svjes mahnitiem i slobodu vragoduscniem. Alli dva cjudda poglavito od gnega u ovoj prigodi tvorena dostoje ovdi osobitu uspomenu. Evo parvoga (*a*). Dogodjse jednom, da gneko djete blaghujuchi, neſnam koju varstu od ribe (*b*), po nesrechi ſaprjecjmuse dracja te ribe kod rese od garla, i u onomu tjesnu prohodu osta uparta, tako da njedna ljekarska hitrina, ni nauk biasce vrjedan iſetje nadvor, illiga na koi drughi nacin od gne oslobodit. Uto svakcjas vechju bolles i mukku podavascemu, budduchimu tako ſajaſila garlo, da ni sarcka vode, ni jednoga odihaja mogasce iſpustiti, ter s' raſlogom svakse bojasce, da do barſo s' toga uſroka biobise s' svoiem ſcivotom rastavijo. Uzvigljena matti, koja drugoga poroda nejmasce, i ugn svu svoju nadu postavgljasce, i ko ſenize svoieh ocji gledasce, punna jadda i ſcjalosti nenahodech ikakve utjehe ni pomochi, ſacju po srechi kolika biasce Vlasina krepos, i kako on ſciudjeno ſdravglje bolnikom svake varste povra-

(*a*) *Act. omn. c. 1.* (*b*) *Act. I. II. III. cap. 1. Act. IV. c. 2.*

chjasce. Tiem punna stavna ufagna svoiem djetetom polusciviem u narucju pristupj prid noghe Vlasine, i prikasamuga, mollechiga s' susami na occima, dase gane na millosardje i sina i matere; da ono biasce sve gne jedino dobro; i da nedohitna boles do barso rastavilabi s' scivotom objednom i gnu i ghega; nu da krepko ufagne biasce postavila u ghega, dabi on, akoje voglia boscija, hudu smart od obodvoize uklonijo. Na ove rjeci s' susami pomjescjane postavj Vlasi svoje ruke na glavu djeteta, ucinjmu na garlu slamegne svetoga krijscja, i ovaku illi ovoj prilicnu molitvu upravj viscgnem stvoriteglju (*a*). Isukarste, spasiteglju moj, u koga sa svom mojom duscjom ja vjerujem i ustima spovjedam, i sa slavu koga voghjensam na smart; Bosce od millosardja, koi usliscivasc sve one, koij Tebe sasivglju, i sahragnivasc one, kojisu u Tebe gnihovo ufagne postavili; dostojse sad i mene usliscit, sasve tvoga nedostojna slugu, koite molli i na pomoch ove uzvigljene scene i ovoga polusciva djeteta sasivglje. Ti tvojom svemoghuchjom desnizom isslomi i unisċti ovu hudu dracju, kojaga mucci i jurga do smarti dovede. Niti ova moja molitva o-

(*a*) *Act. IV. c. 2.*

vomu samomu djetetu bila od koristi i od pomochi; nu budduchi Ti Bogh prikko svake mjerre millostiv i blagodaran, koi s' varhom udjeglivase, sctose u ime tvoje prosi, cini, da ovo svjedocjanstvo tvoga moghujstva i kreposti budde svakomu ocitovano josc i u doscjasta vremena; ter kad illi cjovjek koigod, illi ſcivina, koja gljudskoj sluſcbi potrebuje, prilicnom bolli od garla trudna uſbudde, cini, rekoh, da kad tkogod ſa gnu u moje ime k' tebise utece, i tuoju pomoch uſisćte, budde od Tebe usliscen i ſcjudjeno ſdravglje stece. Netom on svarscj ovu molitvu, tajcjas ono djete osta od one bjede sasviem osloboghjeno, ter ſdravo i veselo svojoj radosnoj materi povrachjeno.

Ѕ' ove ſgode s' onom molitvom sadruſcene ima pocetak bogogljubna obicjaj, kojaje do nascjeh danaa doparla, da pravvovjerni u svakoj bolli od garla k' nascemuse svetzu utjecju, i da po gnegovu isproscegnu bivaju usliscени, ter iſgubljeno ſdravglje stjecju. Koliko pak ova obicjaj bji od davninaa u zarkvi opchjena, mudro kaſcju glasoviti (*a*) Bollando i kgniſcevni (*b*) Mazzochi. Nu

(*a*) *Boll. Com. præv.* §. 5.
(*b*) *Mazzochi Calend. Neap. ad* 3. *Feb.*

proghimo cjasom u kratko spovighjet drugo cjud-do u istoj prigodi od nascega progognenoga bisku-pa tvoreno. Jedna starra udoviza roddom iſ Ni-kopoglja a uboga bichja cjuvasce ne dalece puta, po komu imasce bit proveden uhjtjeni muccenik, jednu gne ſcirnu ſcivinizu, sve gne blago, koja tamo i amo pascju iskasce; kad gladan grabechi vuk iſnenadi iſ bliſcgne dubrave iſhodech, popa-deje, ter s' gnom u cegljustih ſabiascese jur u ſahod od pustosci, ſadaje tuj beſ obrane raſdar-pit budde i proſcdrjeti. ſaman biasce vikka, ko-ju u sve glase cignasce ſa grabechjom ſvjeri u-zvigljena stariza. Tiem sva u suſah prikaſase prid tvoriteglja cjudesaa, koi prohodjasce tudara, tu-ſcechise na gne ſapljeniteglja, kojoj popo biasce mallo magne negh sve gne imagne. Nasmijase dobri staraz i recejoj; ſceno, buddi mirna i ne smetase, er prie negli ja s' tobom dogovorim, bitchjeti ſdrava i neteghnuta tvoja ſcivinìza po-vrachjena. Josc dobro ne iſgovorj tej rjeci, a vuk, rekbi pokajan, povratjse na tragh, postav-gljajuch ſdravu prid gne noghe ſapljegnenu ſcivi-nizu s' mnogom gne radosti, a i josc s' vechiem ſa-pagnegnem svjeh, kojise tuj namjerisce. Ovaki bje-sce put nascega moghuchjega braniteglja, vas ſa-bigljeſcen cjudesima, neka vaſda i u svemu ispu-

nise, da boſcji priategli voghjenisu po putih cjudesaa. Budduchi uto doglascen Agrikoſau dohod s. Vlasi, naredj on, da uprav budde u tamnizu poveden, i da ſa jutra pridagn doveduga.

POGLAVJE VIII.

Parvo prikaſagne Vlasino prid Agrikolaa i parva gnegova muccegna.

Sjutra dan nasc tamnicjar bji doveden prid pristoglje Agrikolaa (*a*), koi ufajuchi, dabiga lasno mogo primamit hignegnem i millinom besjede, blagomuse javj i skladno, priategljom naſivajuchiga laſcivieh bogovaa, i upraſcjajuchi gnegov ſakon i gnegovo rodno mjesto. Onmu odgovorj na poſdrav stavniem glasom i vedriem lizem; pakmu iſa toga ovako rece. Sebasteje moje rodno mjesto i jasam gne graghjanin: karstjansku vjerru i ſakon spovjedam; i ſato nikako nemogu biti priategl ni cjastitegl tvoieh bogovaa, koiem njedna cjaas ni klagnagne nepristoise; ersu onji illi pravo niscta, illi marſechi stupi pakgljenieh duhaa i slike, koje vji isti utvarajuch na oghgnu,

---

(*a*) *Act. omn. c.* 2.

u nesnani kascete, da onji u vjecniem plamimu vasda goree, i dabi i ja imo nadatse istoj pedepsi, kadbih u gnihovu priateglstvu scivijo (a). Ovi odgovor bji od vladaoza primgljen, ko naj-svetogardna psovka, ter naspomenu Vlasi, dase cjuva, da nebi tom besjedom pritego na se osvetu i rasargbu velikoga Jova, koije stvoritegl i sva vlada i usdarsci na svjetu. Tise veoma varasc (priuse pun slobode vites karstjanski); er oni Jove, koga ti tolikiem hvalam usnosisc i cjastisc, ne samo po meni nu po vascieh istieh pismih i pripovjedagnih drugo nebiasce, negh gneki potisc̃teni cjovjek, koi dokle pribiva na semgli megghju umarliem, svakom opacinom bji napugnen, i svakom nepravednosti, lupesc̃inom, grabscjom i i scivinskom necistochjom isopacen; i sato gorji sad i gorjetchje, vasda u vjecnomu oghgnu od pakla. Tiem taki cjovjek akoje Bogh i stvoraz neba i semglje, te iste pedepse dostoje i onji, kojimuse ko Bogu klagnaju, sa Boga darscega i boscjanstvene cjasti podavajumu (b). Ovoliko slobodna besjeda i hrabrena vitesa upravo karstjanskoga rasceesce i potaknu na oghgneenu rasargbu Agrikolaa; koi pun ghgnjeva sapovidje, da prid istiem gni-

(a) *Act.* II. *c.* 2. (b) *Act.* IV. *c.* 2.

me tesckiem bicima budde isfmlachjea, i tajejas gnegova sapovjed bji prikko svake mjerre sa svom nemillosti u djello postavgljena. Alli on ovu tescku mukku tolikom i takom kreposti podnese, da njedne najmagne tusche u sve vrjeme toga muccegna ne ispustj; pacek ni najmagne promjene u lizu ne ukasa, cinechise, da jedan cjovjek bjesce, koi ovo muccegne podnese, a drughi koi sapovjedniku na ovi nacin besjedasce. Ne cjuddimse ni mallo (recemu nasc muccenik), *da ti zjenisc*, da pod sillu ovieh bicjaa iskinutchjesc is moga sarza vjerru i gljubav, koju ja nosim i spovjedam Isukarstu momu Spasitelju. Ostavi, ostavi to tvoje tuscno mogujstvo i sillu sa drusieh, kojisu prem nestavne vjerre *i slabe gljubavi*: a snaj nesumgnivo, da mene *ni glad*, *ni* scecghja, ni golotigna, ni trud, ni boles, ni mukke, ni njedna varsta najhughje smarti nechje moch vjiku od Isukarstove gljubavi rasdjelit (*a*). snaj odvisce, da ja chjutim u meni svakcjas novu krepos i jachju pomoch moga Gospodina, koime svakcjas na nove mukke pokrjepgliva i cinimi svaku tvoju sillu lasno pridobivat (*b*). Spoznajuchi

(*a*) *Roman. c.* 8. *v.* 28. & *v.* 35.

(*b*) *Act. L. II. cap.* 2.

Agrikolao, da u parvomu nastupljegnu osta ovako pridobjen od hrabrenoga tamniciara, ſapovighje, da budde iſ nova u tamnizu poveden.

POGLAVJE IX.

Harnos gneke starize, kojoj povratj nasc svetaz gne ſapljegnenu ſcivinizu.

Prosuse cjasom glas po svemu gradu i po bliſcegnieh etranah o stavnosti i hrabrenstvu Vlasinu, tako da doprje i do uscji one starize, kojoj millos nascega svetza povratj ſapljegnenu ſcivinizu, o kojoj na sedmomu poglavju besjedismo. Ona cjujusci ſctose dogodj gne dobrocinzu, dabimu svjedocila svoju priaſan i gljubav, sjede mislit, jedabi iſnascla koigod nacin, po komubimu ukaſala svoju harnos, i ucinjojse, dabi najpodobnije bilo, kadbimu ucinila koigod dijo od gnegnova istoga dobrocinstva gnoj ucignena. Tiem uhitj onu gne ſcivinizu, ubije i stavj skuhat glavu i noghe; koje postavgljajusci u jedan sudaz, i ktomu pristavgljajuchi mallo ſeglja i vochja suhoga s' jednom svjechjom put tamnize svoga, blagodarnika nochno uputjse. Dohodech prid gnegovu tamnizu po mnoſieh molbah i placcju dopustjoj

kljucjar , da u tamnizu ugljeſe , tet nahodech u gnoj gne cjuddotvornika , prikaſamu svoju cjaas, molechiga ; daje blagosovi ; i dase gnom mallo pokrjepi i svoje iſmucceno tjelo podpomoſce (a). Onjoj gljubko ſahvalj i ukaſajoj , kolikomu bjesce ugodna gne pomgna i priaſan, kojumu kaſcjasce, ne ſctedechi mallo magne negh sve gne imagne, dabimu kojugod utjehu donjela ; a paka od svaſcta, sctomu donese, po mallo okusj, i ovakojoj uſe besjedit. Dobra starizo, millamije i draga tvoja pomgna, kojumi kaſcesc, i ſa koju moj Bogh umjetchjeti priobilno odvratiti. Jase jur nahodim na konzu moga ſcivota, koga ufam do barſo svarscit ſcjudjeniem muccenstvom. Ti svjechjami uſceſceniem i bogogljubniem mollitvam nastoj svetkovat moju uspomenu ; i ſasve uboga druſiem uboſiem tvojuchjesc blagodarnos cesto ponovit. Oni Bogh (b) koi jur recce, da sctose gnegoviem potrebnikom cini , dase gnemu cini ; i koi po mollitvah gnegova slughe Ilije uſmnoſcj muku i uglje gnekoj udovizi, kojaga ghostjasce (c); na isti nacin i tebichje ucinit millos , dati ni sad ni unaprjeda ne samo potrebno ſcivgljegne ne doghje

(a) *Act. omn. c. 2.* (b) *Matt. c. 25. v. 40.*
(c) *III. Reg. c. 17. v. 16.*

na magne, mi josc da tvoja kuchja svakom obilnosti budde napugnena. Isvan toga, snaj, da tkogod na tvoj isgled, a na moju ciaas budde ova ista djellovat, udjelitchjemu nadaritegl svieh dobaraa i na ovomu svjetu i na drugomu samostota usdarja (*a*). Isa ovoga ona punna mira i pokoja tisuchju blagosovaa podajusci ustarpjenom starzu od gnegase odjelj; i nakon mallo prokuscja u sebi ispugnegne gnegova obechjagna i cjudnovito millosardje boscije; ter svakomu ocito svjedocjanstvo poda, da Bogh vechma prima sarze i svarhu, sa kojuse udjegliva i mallo, negli i veliku blagodarnos u sadușcbinah, ako nije sadruscena s' dobrom svarhom.

POGLAVJE X.

Drugo gnegovo prikasagne prid vladaoza i nova muccegna.

Isa kako prosclo biasce gnekoliko danaa, da hrabreni ispovjednik vjerre i sakona Isukarstova podnese ono tescko i gljuto biecevagne, naredj Agrikolao, da budde u potajnije mjesto is nova pri-

(*a*) *Act.* I. II. III. *c*, 2.

dagn doveden. Budduchimu dake drughi krat prikaſan beſ velika ſavoda besjede, reccemu u kratko i bistro, da iſabere illi klagnagne gnegovieh bogovaa, illi raſlika nova i hughja muccegna i prinemillu smart na svarhu. Nu ako josc ima i mallo svjesti u glavi, dabi prie bijo odabro ukaſatse priategl cesarov klagnajuchise gnegoviem bogovom, neghli ucinitse sebi istomu glavni nepriategl, nehotechi odrechse karstjanske vjerre. Pristavjmu josctera, da ovo nebiahu ispraſne prjetgne, dabise po gnima pristrascijo; er ondi spravni karvnizi biahu, kojibi tajcjas u djello postavili gnegove ſapovjedi. On ni mallo smuchjen odgovorj, da svoje odabragne josc u parvomu prikaſagnu biasce ucinio, i akoje potrebno, daga opet i sad drughi krat novom krepcinom ponavglja; i ſato dase odrice ſa vaſda od klagnagna pakgljenieh duhaa. Raddi cesa da biasce nemagne spravan ſa veselo susresti hughija muccenstva, neglisu bili gnegovi karvnizi jakosni i vrjedni, dabiga muccili. Nemilli samosilnik vas ghgnevom raſceſcen na ovi odgovor, nebiasce ustarpgljen u diglje sluscjat take pogarde gnegovieh prjetgnaa, ter tajcjas pridase dovede karvnike i naredjim, da hrabrenoga tamnicjara o jednu visoku gredu objese, daga gola svuku, a pak da

gvoſdeniem osctriem grebenzima sve od varh glave do dno petaa gnegovo sveto tjelo iſderu, i do kostji beſ ikakva smillovagna raskinu. Kako oni nemillosnik ſapovighje, tako bji oni cjas do ziglja ispugneno i ſa dugo doba ſlosardni pogled Agrikolaa ſadovogljen i umiren. Iſ svieh gnegovieh udaa poplaviza karvi ljevascese na ſemglju, meso gnegovo raskinuto na komade visechi otvorasce pogledu priduboke ranne, pacek sve tjelo biasee jedna sama ranna, nebiusci u gnemu ni sjenne gljudske prilike iſvan same glave. Isti karvnizi nemogahu nikako raſumjet, kako ikad umarli cjovjek mogasce naravnom jakosti tolike bolesti i mukke podnjeti. ſapagneni s' jedne strane, a s' drughe ghanuti u gnihovu ſasve nemillu sarzu proljevahu suſe u isto doba, kadno bivahu usilovani od pogleda sarditoga Agrikolaa gnihoviem rukami sljediti ono prihudo djello nemillosti. U ovako karvavoj prikaſi, koja na sama blaſcenoga muccenika padasce, samo gnegovo lize biasce vighjet mirno, ugodno, radosno i vedra cela, ko da njedne mukke ne kuscjasce. S' visine na koju bjesce uſdighnut vechje krat ſahvalj svomu samosilniku, govorechi, da kakoje on od davna svoju pamet i duscju s' ovieh ſemaglskieh stvarji na nebeske uſdigo, dase tako sad i tjelom po gnego-

voj ſapovjedi od gnih raſdjelijo. Dase jur na put nebeskoga kragljevstva postavijo, bliſu koga, stavno ufoje, dase nahodi, niti ikakva miso ſemaglskieh dobaraa moglagaje od gnega odalecit. Da gnegova putt sadarje podpunno gnegovu duhu podloſcna i posluſcna; niti drugo trjebovasce, da gnegov duh boj bije s' gnegovom putti: da i jedna i drughi sjedigneni meghju sobom ne bojahuse ni mallo njedne mukke, koju moſce gljudska silla cinit podnjet; erbo kuscjahu gneku varhunaravnu krepos, po kojoj svakom muccenstvu lasno mogahu odoljet. Da ove vremenite i od cjasa pedepse tvard ſaklad podavajumu, dachje po gnima ubjeghnut nedohitne i vjekovite. I pokli dobra i ſla vremenita ne dostoje ikakve zjenne, akose vjekovitiem prilikuju, nemoguse istinito rjeti prava ni dobra, ni ſla; i dase on jur na bliſu nahodi, da posvoi ono pravo, jedino, viscgne dobro (*a*), koje ni usci nikad njesu ſacjule, ni occi vighjele, ni gljudska pamet ſacela; i kojeje blagodarni nadaritegl pripravijo oniem, kojiga, kako on dostoi, vjerno sluſce i gljube (*b*). Lasno svak moſce u svojoj pameti ſaceti, koliko ova besjeda ovakom slobodom i hrabrenstvom napugnena, i ovako

---

(*a*) *I. Corint. c. 2. v. 9.* (*b*) *Act. omn. c. 2.*

(akoje pristojno rjeti) nehajstvo ſa sve najhughje mukke smutj i raſceſce sarze nemillo Agrikolaa, sarditos kogai dabi nova muccenstva, (akose moſce) nemillija od ovieh iſnascla, ſapovighje, dabi opet bijo iſ nova nasc iſmucceni odvjetnik u tamnizu poveden.

POGLAVJE XI.

Muccenstvo sedam svetieh ſcenaa.

Vrachjascese iſ prid Agrikolaa u svoju tamnizu slavodobitnik s' drugoga arvagna nasc muccenik, ſacignajuch pjesni slave i hvale svomu boſcjanstvenom utjesciteglju u druſcbi mnosctva svake ruke cegljadi, koja po nauku i cjuddesima biskupa svetoga obratila biascese u goruchje karstjane, meghju koiem sedam ſcenaa poglavito, koje beſ ikakve bojaſni ni obſira, da nebi na mukke i smart bile osughjene, u sve glase karstjansku vjertu spovjedahu. One, dabi svoje posctegne i gljubav gnihovu biskupu svjedocile, krajem gnihove hagline, illi gnihoviem mahramizam nastojahu pokuppit koigod mallahan dijo karvi prisvete, koja iſ polumaghieh ramenaa progognena muccenika po putu teklaje; ter gnome ſlamegne

svetoga krijcja bogomillo na sebi cignahu, zjenujusci, dabise po temu ucinile i one na gneki nacin udionize muccenstva i slavodobichja gnegova. Gneki meghju bojnikom, ija kakoga biahu povratili u tamnizu, dabi jlosardnoj chjudi gnihova japovjednika ugodili, uhitisce one bogogljubne jcene i k' gnemujih privedosce, obadivajucjih, da one karstjansku vjerru nasljedovahu, i da osobitu cjaas i posctegne i cesarovu i bogovaa nepriateglju glavnomu ocito u Sebasti podavahu. Zjegnasce Agrikolao, dabi lasno mogo jcensku slabos pridobit; i jato sakrj s' parva svoju rasarghu, kojumu jur biasce Vlasi tajcego u sarzu; terjih sjede blago pitati, biasceli istina, dasu one prave karstjanke, kako nadvorniem nacinom kajahu. Alli one sve jednoglasno javapisce, da jesu; ni da o tomu najmagne sjenne od sumgne mojce imat: na scto poganski japovjednik pocejih glaviti, dase one u ocitoj privari nahode, ostavgljajusci gnihov stari jakon i gnihove moguchje bogove ja sljedit gnekoga krivza na krijcju propeta i onoga ludoga tamnicjara, komu nesvjesna bjes cini nehajat ni ja svoju karv, ni ja svoj jcivot, i komu one prem ludo tolike cjasti i posctegna svjedocit ne kratese. Mnoghe drughe rajloghe s' prjetgnam i s' me-

deniem rjecima hitro sadrusccene prikasasim Agrikolao, nekabise prighnule odrechse galhove vjerre, a povratitse na posvetilisccta lascivieh bogovaa. Alli one punne stavnosti i hrabrenstva ni mallo ne marisce ni sa prjetgne ni sa obechjagna. Pade tto na um jednoj od gnih, dabi hitrimu samosilnika hitrinom pridobila; tiem ovakomu odgovorj. Posvetilisccta, Agrikolao, spasc, da isctu, dabi cistiem tjelom bila prikasana. Ne dalece od ovle gnekise jezer nahodi; u komu lasno isplakatse i isccistitse moscemo, koje vaseja sveta obicjaj, ter nosechi s' nama male kipe bogovaa, moglibismojim tajcjas na istomu mjestu posvetilisccta prikasat. Ciem ovako besjedasce, hitro is pod okka svoiem drugam namighnu, dase od niscta ne strasce (a). Vjerrova Agrikolao ovoj scenskoj besjedi, tere pun veseglja naredj, da tajcjas buddujim pridani nareoeni kipi, i posla sa gnima gneke sluscbenike, da uhode, kakobi ucignena obechjagna ispunile. Usesce one te kipe, spremiscejih u jednu vrechju, koju olovom sapecjatisce (b), ter s' gnome otidosce na jezero. Netom tamo biahu, u trenuthje od okka, ghdje najdubglja biasce voda, utopisce vrechju punnu pridanieh bogovaa. Ostasce na

(a) *Act.* I. II. *c.* 3. (b) *Boll.* *Act.* II. *c.* 3.

to isvan sebe sluscbenizi, darscechi, da to biasce svetogardna pogarda gnihoviem bogovom ucignena; ter gneki harlo potekosce sve po tanko Agrikolau skasati, a drusi uhitisce scene i povedoscejih prid gnega. Cjujusci samosilnik, kakose scene s'gnime biahu podrugale, tolikiem jedom usavrj, da o mallu istu svjes ne isgubj (*a*). Tiem sardito na slusbenike naripj, erjim ne sabranisce, da tako opako djello ispune. Allise onji lasno opravdasce, govorusci, dasu ko i on vjerrovali istinitu scensku besjedu, nitise ikad mogahu domislit, dabjih lascima privarile. Ne podnjesce one svete scene bit prikorene, da privare i lasci karstjankam pristojese, ter jedna sa svieh ovako use besjedit. Nasc Bogh niti mosce ikoga privarit, ni od ikoga biti privaren; niti gnegoviem nasljednikom dopusćtava, da ikoga po niscta privare. Moja besjeda, sudce, nebij lasc, negh hitrina, kojom podrugahse s' tobom i s' tvoiem slusćbenikom. Vasci bogovi podlosćnisu privari, i u privaru i drusieh uvode. Podlosćnisu privari; er njesu umjeli privighjet, ni uklonit od sebe utopgljegne gnihovo: drusieh u privaru uvode, e-

(*a*) *Act. II. c. 3.*

rjim olnè vjerrowat, da proscjupgljeno darvo i studene stjene i tvardo gvofdje tolika boscjanstva bivaju, koiemse ima klagnat, i ciasti pravomu Bogu samo dostojne podavat (*a*). i Ovako slobodna besjeda od slabieh scenaa ucignena; kojemuse u occi rugahu, toliko rasghgnevj sarze samosilnika, da sapovighje, da tajcjaa s' jedne strane prid gnima istiem pech prisceslokir rascegu, i olovo sprave rastopgljeno, koiembi gnihova tjela parlili, i grebenze, koiembjih raskidivali, i gvosdene odjechje u oghgnu raskarvavjene, sa u gnih obuchjih; a s' drughe pak cinj rastrjet pridagn gneki (*) sagh; ter isa tega k' gnima obrachjen (*b*) ostrojim rece, da ne trjebuju drugo rjeci negh sama djela; tiem kojabi od gnih odabrala gnegoviem bogovom posvetit, nakabi na rastart sagh tajcjas pristupila, kojali ne, neghse spravi podniet na occi gnihove sva pripravgljena muccegna. Josc ne biasce on dobro svarscijo ovi govor, a jedna meghju gnima use s' natli oni sagh, terga varsce u rasgorjenu pech, govorechi na ovi isti nacin: nascochje pravedni sudaz u vjecnomu oghgnu cinit

---

(*a*) *Act. II. c.* 3. (*) *Tapit.*
(*b*) *Act. I. c.* 3. *Act. III. c.* 3.

gorjet sviem oniem, koji illi posvete lascivien bogovom, illi boscjanstvene cjasti ne podadu samomu Isukarstu jedinomu pravomu Bogu. K'ovoj sceni dvoja djeti pristupisce s' poscjudom, dabi i onji sajedno s' svojom materom smart susreli sa vjerru i sakon karstjanski; tet s' susami na occima mogljahuje, dajh ne ostavi bes gne na semgli, negh sajedno s' gnome u kragljevstvo nebesko povede; sctojoj usrokova nedohitnu rados. Videch uto Agrikolao, da sve gnegove prjetgne i hicrine saman biahu, dabi one prihrabrene scene pridobijo; osudjih, da najprie buddu gvosdeniem ostriem grebenzima sve od varh glave do dno petaa hudo raskinute. Alli nuti cjudda, koje Bogh vasda tvori sa slavu slugaa svoieh! Is priduboneh rana, koiem gnihova tjela biahu prikrivena, mjescte karvi tece pribjelo mljeko (a) s' sapagnegnem istieh karvnikaa, koji na to ostasce ko stanaz kami. Prikasajimse odvisce andijo Gospodinov (b), kot sjasce jak scjarko sunze, terjim u jedan cjas na occiju ovieh, kojise tuj namjerisce, cini sarastjet rannam, svaku boles ukloe.

(a) *Act. I. II. III. cap. 3.*
(b) *Act. omn. cap. 3.*

maj od gnjih, i medenom besjedom od svakoga cjuvenom rasgovarjih i pokrjepj, dabi nasljedovale do svarhe istom krepcinom i stavnosti, koju do tad biahu ukasale, erbi po temu stekle krunnu neumarlu slavodobichja u rajskom kragljevstvu. Nebij sadosta ni ovo nemillosti Agrikolaa (*a*): on sa sviem tiem sapovighje, da mallo po mallo budde ljevano rastopgljeno olovo na gnihove ranne; i da isa toga u one gvosdene odjechje karvave i goruchje budde jedna isa drughe obucena, bes da po sviem oviem raslikiem mukkam ne ochjuchjesde one ikakve najmagne bolesti ni skoncjagna. Svjersko kamenito sarze samosilnika imaloje u istinu omekscjat na taka i na toliko priocita cjudesa su gnihovu obranu tvorena. Alli on tvarghji od stjene, dase nebi ukaso pridobjen od scenskoga hrabrenstva, govorasce, da sva ta cjuddesa po vilinskieh cjarih biahu, ter usilova pripadene karvnike, da najposlije nepridobitne scene u pech goruchju metnu. Alli i tuj osta od gnih pridobjen; dogaghjajuchise i gnemu s' oviem scenami, ecto se jur od davninaa dogodj baghdatskoj gospodi s' ona tri evrjenska djeteta (*c*). Goruchi plami,

(*a*) *Act. omn. c.* 3. (*b*) *Act. Ill. c.* 3.
(*c*) *Dan. c.* 3. *v.* 50. & *v.* 94.

rekbi punni svjesti ni dlake ne naudisce priblasceniem muccenizam, koje mirne i pokojne scetahuse po pechi slave pripjevajuch i cjuddesa gnihova Boga. Biahuse na svarhu onji plami sami po sebi ugasili, ter one svete scene na dvor is pechi sdrave isidosce, bes dajim ni jedan sam vlas na glavi, illi najmagni kraj gnihove odjechje osta opagljen, a negoli isgorien s' nedohitniem sapagnegnem svieh nevjernikaa, kojise tuj namjerisce. Gubechi jur sebastenski vladalaz svako ufagne pridobjegna tolike krepcine i hrabrenstva, saglavj na svarhu ovo gnihovo natjezagne osudivajuchjih, da ko slotvorzi buddu one s' glavom rastavjene. Tiem punne radosti voghjenesu svete muccenize isvan grada na mjesto, na komu krivzom biva glava osjecena; sahvagljujuch u sve glase Bogu svomu; dachje jur biti podpunno ispugnene gnihove molitve i poscjude gnihove. Sljedahujih ona dva djeteta gorko zviluch, i molechi svoju mater, da pokli ostajahu bes gne, dajih priporuci gnihovu nauciteglju i pastjeru; jedabise s' svoiem chjachkom u druscbi odjelila, pokljimje sabragneno odjelitse s' materom gnihovom. Dodoghjosce u radosti nasce svete druscevnize na mjesto odreghjeno gnihovu pridobichju, ter tuj isa kratke nu vruchje molitve viscgnemu upravgljene, u kojoj

osobito ona sveta matti priporucj ostavgljenu dje-zu, kleknusce povoglno na kogljena i hrabreno svo-je garlo podloſcisce britkiem macjom karvnikaa svoieh. Ovako iſa kako biahu osćtriem grebenzim po svieh udih raskinute, rastopgljeniem olovom ſaljevane, u raſgorjene gvoſdene odjechje obla-cene, u ſcestoku pech metnute ostasce na svarhu smaknute iſ meghju ſcivieh sarditiem udarzom sabglje poganske.

Kaſce mudri Baronio i Antunin sveti i kgni-ſcevni Bollando (*a*), da isti karvnizi ſamjerisce gnihove dusce na krilieh od svjetlosti harlo le-chjet put nebeskieh visinaa, ko nevjeste nepro-zjegneniem ogargljaim narescene, kadnosu na pirno veseglje odpravgljene. Pravvovjerni nochno prikuppgljeni kradom odnjesce gnihova sveta te-lesa i s' mnogom cjasti podascejim dostojno po-kopagne.

(*a*) *Act. IV. c. 3. S. Anton. & alii apud Boll. in Act. I. c. 3.*

POGLAVJE XII.

Trechje prikaſagne nascega svetza prid Agrikolaa i gnegova nova muccegna.

Iſa ovoga djella toliko prinemilla sjede nepravedni sudaz mislit, kakobi koliko prie i hrabrenstvo viteſa svetoga umorijo, i s' ſcivotom rastavijo. Cinjmu utoliko trechikrat pridase dochi, ter kriviem pogledom i osčtriem lizem uſemu ovako govorit. Rezimi, nesvjesni i ludi cjovjece, jedalichjesc josc u tvomu otvarnuchju sljediti, i moje millosardje vrjeghjati? ſnaj dake, da ja ne mislim drugo, gubit s' tobom vrjeme u iſpraſnieh rjecih: illi pridase i ispuni cesarske ſapovjedi klagnajuchise nasciem bogovom, illise oncjas spravi na najnemillije mukke i najteſcje, i kunemtise sviem bogovom i boſcizam, dachje bit beſ ikakve prilike hughije neglisu bile one, koiem pedepsah one opake ſcene od tebe primamgljene. Na ovi nacin priuſimglje na to hrabreni muccenik: biobih odvisce blaſcen i cestit, kadbih, ko i one svete ſcene mogo prid svakiem svjedocit Bogu momu mojom istom karvi i ſcivotom pravu vjerru, koju spovjedam. ſnaj, Agri-

kolao, da poklisu one gnihovom karvi ukaſale gljubav, kojusu nosile pravomu Bogu, dase jur u rajskieh dvorih nahode pirislavniem krunnam narescene i neumarlosti nadarene, punne svake cestitosti i blaſcenstva. Nuse tebi cjuddim i snebivam, da na tolika priſamjerna cjuddesa na tvoje occi tvorena, joscsi u tvomu sarzu otvarnut, i u tminah tvoga sljepila ukopan. Da otvorisc occi od raſuma na svietlos istine karstjanske, poſnobi tajcjas laſcivu vjerru tvoieh bogovaa, i himbenu privaru, kojomsi na gnihova sctovagna primamgljen, i na koja i druſieh prihudiem mukkam isctesc usilovat. Mene sve tvoje prjetgne i sva ſcestocina tvoje hude nemillosti ne moſce ni dlake krenut od ove vjerre, koju spovjedam: pacek s' boſciom pomochi stavniju i krepciju u meni utvara. Moje tjelo podloſcnoje vlasti i silli umarloj; alli mojoj dusci niscta ne moſce naudit: moj boſcjanstveni naucitegl (*a*) vjeſcbame, dase ni mallo ne boim onieh, koji ubijaju tjelo, a nejmaju jakosti, dabi i duscju poraſili; nu dase samo strascim onega, koi ima moch i duscju i tjelo na vjecnu smart osudit; i koi, ako hochje, moſce i tjelo iſ rukaa umarlieh oslobodit.

(*a*) *Matth. c.* 10. *v.* 28.

Kakobi mogo , (priuʃe odi samosilnik) *kakobi* mogo ti tvoj Isukarst tvoje tjelo iʃ rukaa moieh oslobodit , kadbi ja .cinijo , da u bliʃcgni jezer budde utopgljeno? I takochju beʃ sumgne iʃvarscit, ako u tvomu otvarnuchju usljedisc. Tvoja ludos i sljepilo, (odgovaramu nasc svetaz) dovodite, da u tvoieh potrebah tvoje gluhe i sljepe bogové na pomoch ʃaʃivgljesc , i u gnih tvoje ufagne postavgljasc : a ja koi u moga ʃcivoga moguchjega Boga sve me ufagne postaviosam , nechjuse gnegovoj moguchjoj pomochi nadati? Ako tvoji *bogovi* od onieh svetieh ʃcenaa utopgljeni nebjehu vrjedni na varh od vode iʃiti i sacjuvatse; moj Isukarst mosceti beʃ sumgne ukaʃat ocito, da on i nad vodam ima svu *oblas*; *i da cjuddesa* nad gnima tvorena , nebi *bila nova* , negh gnemu podpunno obicjajna . ʃnam dobro , dase on isti , dokle u ovomu umarlomu tjelu na ʃemgli pribivasce , vighje po morskieh vodah hodit ko po stavnoj ʃemgli (*a*) , i da po gnima josc i svoga ucenika ʃivnu , da k' gnemu prighje (*b*). Ne da ja najnedostojniʃj meghju gnegoviem slugami darʃcim , da i ja isto mogu; nu stavno vjerrujem , da u gnegovoj svemoguchjoj ruzi stoi , a-

---

(*a*) *Matth. c.* 14. *v.* 25. (*b*) *Ibid. v.* 29.

ko on hochje, i po meni ista cjudesa tvorit, dabi tvoju otvarnutu nevjernos podpunno smeo (*a*). ſasve Agrikolao darſcjasce, da sva ova biahu himbeno hvastagne karstjanaa; nisċta nemagne bji posunut, dabi on isti otiscjo tamo na blatto; ter po gnegovoj ſapovjedi bji nasc s. odvjetnik s' teſckom stjenom na garlu priveſanom sred gnega u najdubglju vodu metnut (*b*). Alli on tadara prikriſcj vodu, koja tajcjas na taki nacin osta utvarghjena, da on po gnoj scetascese pripjevajuch hvale svomu cjuddotvornom Bogu u djellih svoieh, ne inako neghse po stavnoj ſemgli beſ straha ide; ter ustavgljajuchise po sred jezera u sve glase na ovi nacin besjedit uſe ſapovjedniku, sluſcbenikom i mnosċtvu puka, koi stasce na to novo cjuddo ſapagnen svud na okolo od jezera. Ako dake ikakvase krepos nahodi prid vasciem bogovom, cemu i vji ne ugljeſete u ove vode, terse po gnima ne scetate, dabisteme uglavili o gnihovoj kreposti, kako i ja vama occito i bistro ukaſah moch i krepos moga Boga (*c*)? Na ove gnegove rjeci naghjohuse oko osamdeset nesvjesnikaa (*d*) pakgljeniem duhom ſanesenieh, koji ſaſi-

(*a*) *Aċt.* II. *c.* 4. (*b*) *Aċt.* IV. *c.* 4.
(*c*) *Aċt.* II. *c.* 4. (*d*) *Aċt.* IV. *c.* 2. *Aċt.* II. *c.* 4.

vajuch na pomoch gnihove bogove smiono uglje-ʃosce u blatto. Nu isctom onji parvi stupaj bjehu stavili u vodu, i tajcjas jedni ʃa druʃiem, ko pritescko olovo naghjohuse na dnu jezerovieh jasovaa svikolizi proʃcdarti, ter iʃ gnih u pakgljene jaʃove potonusce, ʃa u gnih u vjeke cicjat i jaukat svoiem vjecniem placcjom pravednos Vlasinu i gnihovu mahnitos (*a*); ko gnekad utopgljeni ostasce onamo u zargljenomu morru otvarnuti jeghjupzi (*b*). U isto doba slechje s' nebesaa andio Gospodinov ʃcjarkom svjetlosti obumgnen, od koje svak osta ʃabgljescten, i s' toga od ikoga nevighjen, alli od svakoga cjuven, velechi, na dvor iʃ tieh vodaa, prihrabreni vojnice, iʃidi, i pospjescise dodochi do *krunne*, *koju* tvoje muccegne dostoi (*c*). Tajcjas na ove andioske glase tihiem stupajem iʃide na dvor iʃ jezera jasnom svjetlosti napugnen cjuddotvorni muccenik; i meghju mnosctvom puka, koi na tolika cjudesaa, neʃnam s' kogase vechje snebivasce, opet pristupj prid hudoga samosilnika. On svegh to vechma otvarnut sva ta cjuddesa gnegoviem istiem occima vighjena darʃcjasce, da po

(*a*) *Act. omn. c.* 4. (*b*) *Exod. c.* 15. *v.* 5.
(*c*) *Act. I. II. III. c.* 4.

vilinstvu i cjarima biahu tvorena; niti iʃa toliko mukkaa i progonstvaa htjasce oslobodit nascega braniteglja, a vele magne spoʃnat istinu nasce s. vjerre, i k' pravomuse Bogu obratit. Pacek budduchi nemillo u svomu satzu odlucijo s' ʃcivotomga rastavit, ʃapovighje, da tajcjas pospjescno buddu pridagn dovedena iʃ tamnize ona dva djeteta, koja potom pridagn doghjosce, uʃejim ovako osornom rjeci i osctriem lizem besjedit. Gjnjteme, luda djezo, kunevamse sviem moiem bogovom, da akojim sad ovdi pridamnom nebudete prikaʃat s' obicjaʃniem nacinom posvetiltsćta, ʃajedno s' oviem himbenikom, koivasje u privaru uveo, bitchjevam britkom sabgljom glava osjecjena. Na ove sardite prjetgne ni staraz sveti ni ona djeza ni rjeci neodgovorisce, reksci tiem, da tasćtiem rjecima mukje najpodobnji odgovor. Nu budduchi uʃilovani illi odgovorit illi osudu iʃvarscit; nasc svetaz, komu biahu od matere priporucena ona djeza, ovaki odgovor ʃa gnih poda. Ova djeza, ʃnaj, da ne nose raʃliku zjennu ni cjaas tvoiem bogovom, neglije gnihova matti nosila i ja gnihov pastjer i duhovni otaz. Nejmaj nikakve sumgne, da njedna prjetgna, njedno obechjagne, njedno muccegne moglobi privratit ovu djezu, ʃasve slabu, dase odreku istine, koju

ʃagarlisce. Budditi na svarhu na ʃnagne, da ova djeza ʃajedno samnom u sve glase spovjedaju Isukarsta jednoroghjenoga sina bosciega, da na laʃcive poganske bogove sa sviem sarzem marʃe, ruʃcejih i tlace (*a*). Sva ova besjeda bji od one djecize u sve glase veselo potvardjena; a samosilnik pun jeda i prjekora ovaku osudu ucinj upisat. *Vlasi karstjanina, cjovjeka svetogardna i bogotlaciteglja, er moju naredbu i cesarovu ʃapovjed pristupj, i rjeci i djellom neumarle bogove pogardj; i po vilinstvu mnoghe od nascieh u jezeru potopj, osudivam, damu budde glava osjecena: i od visce na istu varstu od smarti osudivam i ova dva djeteta, koja od gnega privarena otvarnuto spovjedaju istu vjerru i krivosĉlovagne karstjansko* (*b*).

POGLAVJE XIII.

Muccenstvo Vlasino i gneka dva djeteta.

Iʃa osude od Agrikolaa proglascene, naripisce karvnizi na nascega odvjetnika, dabi beʃ ikakva zknegna ispunili onu nepravu osudu; terga ʃcestoziem uvitima steghnuta i ko najʃlocesniega

(*a*) *Act. IV. c.* 4. (*b*) *Act. omn. c.* 4.

krivza iſvan Sebaste; i beſ sumgne na ono isto mjesto, koje one sedam svetieh ſcenaa gnihovom karvi omastice, ſajedno s'ona dva djeteta odvedosce. Tuj slavodobitni muccenik umoljse svoiem karvnikom, damu dopusćte mallo vremena; dabise svomu Bogu na onemu najposledgnemu cjasu ſcivota, kolikobi boglje mogo, priporucijo; sćtomu biasce ſa mallo cjasaa dopusćeno. Kleknudake na kogljena, ter iſa kako ſahvaljmu na osobitoj millosti, kojumu udjelj, daje dodoscjo do muccenstva; cinijusci uspomenu o davnieh i novieh cjuddesih od boſciega svemogujstva tvorenieh i o Isukarstovu pridobichju nad pakgljeniem nepriategljom i o neiſbrojnieh millostih, kojemu vaſda blagodarno udjelj, i svoj duh i duh one djecize sarcjano svomu Bogu prikaſcjujuch, ovaku molitvu utvorj. Viscgni Boſce, ti koisi prava jasna svjetlos, koja svoiem ſrazima najgustije tmine i najmarklije sljepilo raſcigna; Ti ſa tvoje nedohitno millosardje gustu tamnos poganskieh tminaa svjetlosti vanghjelske istine prosvjetlit htiosi. Boſce od kreposti, koi od vjekuvjecjanstva nad najvisciem nebeskiem visinam sjedisc obkruſcen svakom cjasti i slavom, Tebi svasu podloſcna, sva lasna i sama tvoja voglja ſakonje tvomu mogujstvu, pomoſi sad mene tvoga ne-

dostojna slugu, da hrabreno svarsci posvetilisćte gnegove karvi i ſcivota ſa svjedocit istinu tvoga prisvetoga ſakona. Boſce od millosti i millosardja, timi u ſcivotu jakos udjelj i krepos, dasam vaſda nastojo utjehu donjeti nevoglnikom, ſdravglje bolnikom, pomoch potrebnikom, svjetlos sljepzom, i svakomu u svese pritvorit, dabi svachiju duscju k' Tebi priveo; dostojse, molimte, i po smarti udjelitmi, da tkogod budde doscjastieh vjekaa u irne moje i na moju uspomenu k' Tebise utjezat, illi od nenadne poghibe susreten, illi od nevogljaa steghnut, illi od suprotivaa priuſet, illi od nepriategljaa progognen, illi na morskieh valovih s' smarti prid occima od navale ſle godine ſnaghjen, illi kojomgod nemochi smartno skoncjan, a osobito ſgaravizom, tojest nemochi od garla bollan, da ſcjughjenu pomoch, osloboghjegne, utjehu, ſdravglje po tvomu millosardju stece; a nada sve, da od svakoga grjeha iſbavgljen do vjecnoga spasegna dodoghje (*a*). Ciem on vas u duhu iſvari sebe ſanesen ovako moglja-sce, tajcjas upaſjse nad gnime gneki oblacjak jasnom svjetlosti napugnen, iſ koga ove rjeci bje-

---

(*a*) *Apud Boll. Act. IV.*

hu proglascene. Jasam oni Bogh, hrabreni vojnice, koisamte do sad proslavijo, i koichjuti i unaprjeda i josc vechju slavu i cjaas usrokovat; tiem tvoje molbe bitchje ispugnene, ter svak tkogod mene u tvoje ime budde na pomoch sasivat i cjastiti, akomu budde dusci i tjelu korisno, i pravu vjeru i ufagne ussima, bitchje vasda od mene usliscen. Jachjuga oda svieh tugaa i nevogljaá svjeta ovoga, akose pod tvoju obranu utece, termu budde sa spasegne, oslobodit, i na ista dobra vjecnoga scivota privesti. Jachju onoj bogogljubnoj sceni samostotu odvratit, koja tebe u tamnizi blagodarno pokrjepj; i gne kuchju imagnem i svakom obilnosti napunit, i na svarhu nebeskiem bogastvom u momu kragljevstvu nadarit, u koje ti, prihrabreni vitesce, vjekovito i dostojno mjesto pospjescno posvoit uputise (a). Isa ovieh rjecji rascinjse oblacjak, a karvnizi hudu nepravvu sapovjed spraviscese ispunit. Prie negh proghjemo naprjed, neka svak pomgnivo ovdi rasabere ovu Vlasinu molitvu i ovi nebeski odgovor; i po temu lasnochje dochi u spoSnagne, kolikoje moguchja Vlasina obrana prid Bogom, i

---

(a) *Act. I. II. III. c. 4.*

kolikobise u svakoj potrebi imo k' gnemu *svak* utjezat, nekabi po gnegovu isproscegnu iſkanu pomoch iſnascjo prid Bogom i ſcjughjenu millos steko. Tiem svakomu ostaje ocito, da svaki raſlogh hochie, dase ovomu svetzu osobita bogogljubnos nosi, a poglavito od onieh, kojisuga ſa gnihova odvjetnika i parza odabrali. Nuse povratimo, ghdjesmo ostali.

Pripovjedase, da ovdi ona dva djeteta *(a)* pripadena na pogled bliſcgne smarti i *smuchjena* prigarlisce gnihova duhovnoga chjachka, *tkojih* prokrjepj i utemeglj u vjerri, ſa koju tajcjas viteścki nemillu smart sustetosce, i ſajedno s' gnima gnihov duhovni pastjer i ucitegl. Ovako iſa tolikieh mukkaa i progonstvaa, koja podnese, *gladom* i ſceghjom steghnut, tminam *od* tamnizaa moren, osctriem bicima mlachjen, na visoko darvo vjescjan, gvoſdeniem grebenzim raskidivan, u vodami jezera topgljen i na svarhu sabgljom posjecen, veliki biskup, hrabreni muccenik, nepridobitni viteſ Isukarstov Vlasi svoje hrabreno vojevagne svarscj, i ſasvjedocj svojom karvi istinu one vierre, ſa uſdarje koje primj vjekovitu

(a) *Act. IV. c. 4.*

platu na nebesieh, i sad rajska uſcivagna posvaja pjevajuchi svomu Bogu priradosne hvale i cjasti.

Neſnase istinito od koliko godisctaa muccenik sveti priminu. Ono sctonam vechi dijo svetoprivjedaozaa cini ſnati, jest, da on priminu na tri vegljace (*), godiscta po poroghjegnu Gospodinova trista i devetnest (**), scestoga vladagna s. Silivestra opchjene zarkve poglavize, dvanestoga cesarstva Liciniova gospodujuch nad vechiem djelom svjeta veliki Konstantin.

Nadomjeregne.

Sctiese na poglavju petomu a na lizu 29. ovoga parvoga djela, da Dioklezian iſ Salone uklonjsa u

---

(*) *Febrara.*

(**) *Ovako pisce mudri Tillemont i Pagi (a); ſasve Baronio i s' gnime Baillet hochje, da Vlasino muccenstvo sljedj god. trista i scesnest, a ne trista i devetnest.*

(a) *Tillem. Memoir. Eccl. T. V. titr. Persecut. de Licin. pag. 502. & suivant. Pagi ad ann. 316. Baron. num. 6. pag. 603.*

Spljet; tiem raſumjelose rjeti, da on proghje pribivat na kraj morra ne daleko od Salone u svoje prostrane dvorove, od koieh bij sagraghjen Spljet, i obaline koieh dvoraa i dan danascgni videse od svakoga u Spljetu, a osobito parvostolna zarkva tega grada, koja gnekad biasce zarkva laſcivieh bogovaa Diokleziano vieh (*a*).

(*a*) *Stor. Univers. Part. Ant. Tom.* X[illegible]. *pag.* 402.

DIJO DRUGHI

O CJUDDESIH OD VLASI TVORENIEH, O GNEGOVIEH MOCHJIH I GNEGOVU SCTOVAGNU.

POGLAVJE I.

Kakose svetkovina i cjaas Vlasina rascinj po karstjanstvu.

Sctogod nevjernizi od Sebaste miscgljahu o smarti muccenika s., i kojegod biasce gnihovo raslo- scegne o gnegovoj nepravednoj i nemillqj muzzi, njedan davgnieh pisalaaaa ne ostavjnam doglasceno. Alli ne sa to, da itko mosce i posumgnit, da pravvovjernizi toga grada imalisuse i scjalostivit i uscivat. Imalisu kuscjat scestoku scjalos, er bijahu ostali jak sirote bes gnihova duhovnoga chjachka, bes gnihova millostivoga utjesciteglja i bes gnihova mudroga nauciteglja, kojih gljubjasce, pokrepglivasce i u putu spasegna vjescbasce. Imalisuse radovat i uscivat, er gnegova stavnos i hrabrenstvo priveliku cjaas i nepristavnu slavu usrokovasce gnihovoj vjerri, i gnegova smart i mukka obranujim i pomoch utvarasce.

Utoliko onu istu noch iſa gnegova muccenstva gneka bogogljubna i svjesna gospoja po imenu Elisea ſvana (*a*) ukradom otide na mjesto, ghdje podnje mukku gne s. biskup, ter tuj napravgljajusci, kako boglje mogasce, jedan grob, ugn s' dostojniem posctegnem i zjennom, kose slavniem ostazima pravoga karstjanskoga hrabrenstva pristoi, ona tri sveta telesa pokopa. Na kon mallo iſa toga na tomu istomu mjestu bji ſasidana zarkva na cjaas i slavu ova tri ss. muccenika, koja dobarſo raddi cjudesaa neiſbrojnieh po gnihovu iſproscegnu tvorenieh tolikose glasovita ucinj, da sa svieh stranaa privelika mnoſc puka u gnu pristupasce, dabi obranu i utjehu po gnihovu isproscegnu stekla. Nad iniem ona dobra stariza vechje krat u parvomu djelu spomenuta, netom ſacju smart mucceníka s., s' mnogom pomgnom uſe cjastit uspomenu gnegovu oniem nacinom, koiem od istoga gnega biasce u tamnizi uvjeſcbana. Tiem uſciſcjuch gnekoliko svjechjaa ſahvaglivasce Bogu na slavi gnegovoj sluſi udjegljenoj, i onoliko kolikojoj gne siromasctvo dopusctavasce, raſdjelj uboſiem kruha i vochja i drughe pichje; ter do mallo iſa toga vighje ona svoju siromacku ku-

(*a*) *Act. II. III. IV. c.* 4.

chjarizu s'prikko-obicjajgniem nacinim svakom obilnosti pokujstva i imagna napugnenu. Niti osta mirna cjastima, kojemu ona sama podavasce, negh posvjetova josc i druſieh, i ponuka svoje poſnanze, roghjake i priateglje, dabi i onji s' istiem nacinom u ime i na uspomemu Vlasinu Boga sctovali; scto opchjechi spoſnalisu ocito, da to biasce vrjedan uſrok millostji osobitieh i pomochji vlascitieh pri gnihovieh potrebah stecenieh (*a*). S'ovoga ima pocetak svetkovina, koja svako godiscte na mjestu i na dan muccenstva s. Vlasi u ime gnegovo bji nasljedovana, i s' obilniem ſaduſcbinam i s'blagodarniem utjescegnem siromahaa i s'uſceſcegnem mnoscтva svjechjaa i s'pjevagnem gnegovieh hvalaa na cjaas velikoga cjuddotvornika bji sadruſcena i opchjena. Ter ne samo u Sebasti takase od pravvovjernikaa na gnegov blagh dan svetkovina opchjasce; nu odtole raſidese i pruſcj po sviem istocniem zarkvam, i meghju najvechjem svetkovinam brojascese josc ſa doba onieh davnieh pisaozaa, kojinam ostavisce pripovjedagna gnegovieh djellaa i mukkaa. Iſ istocnieh zarkav u posledgna vremena prostrjese ova svetkovina i u ſapadne. Obicjaj paka, koja

(*a*) *Act.* I. II. III. *c.* 4.

po mnoſieh gradovih i darſcjavah do dana danascgnega sljedi, blagosivgljat, tojest, kruh i gneko odabrano vochje na dan gnegove svetkovine, i posilatga po kuchjah roghjakaa i priategljaa, i u gnegovieh zarkvah raſdjeglivatga puku, ima pocetak od onoga, sčto ona statiza donje u tamnizu gne blagodarniku hrane, dase pokrjepi, a osobito raſlikoga vochja, i nasljedova u naprjeda prosjakom i siromahom raſdjeglivatga. Ova jestojska i vochje ovako blagosovgljeno sluſci cestokrat oniem, koji stavno ufagne postave u iſproscegne i obranu nascega muccenika, dabi illi bili sacjuvani, illi osloboghjeni od nemochi garla i bolesti ſubaa. Rekoh, dase ova obicjaj po mnoſieh i ſapadnieh zarkvah raſcinj; meghju koiem osobitu uspomenu dostoje dubrovacka parvostolna zarkva i napulitanska. O parvoj, tojest dubrovackoj, ostavitchjemo na podobnjemu mjestu besjedit; a ſa sad prikaſatchjemo, sčto kgniſcevni Sabbatini pripovjeda, dase u kragljevskom gradu od Napule opchi (*a*). Evo istieh gnegovieh rjecji u nascju besjedu prinesenieh: *ovdise*, velji on, *ima ſnati*, *da na tri vegljace*, *u recenih zarkvah* (a ceteri u tomu gradu mallo visce spomegniva),

---

(*a*) *Sabbat. Calend. Neap. T.* 2. 3. *Febbr. cart.* 15.

i u gnekoliko drusieh , u koieh gnegov blagh dan mnogom cjasti i svetkovinom postuje se , blagosivgljase kruh i voda , kojase rasdjegliva puku , i graghjani mnogom bogomillosti usimgljuje ; molechi svetza, dajih oslobodi od nemochi garla ; i tose djelluje erbo svetaz ono veliko cjuddo utuorj, kadno oslobodj ono djete , kojese jur na umarchju nahodjasce zjechja drace od ribe , kojamuse bjesce u garlo saprjetila , kakonam gnegova djella pripovjedaju. U Napuli ovaje obicjaj od davninaa, i u zarkvi s. Stjepana nahodese gneki listi od blagosovaa na kvjeru , u koiehse sctiju blagosovi kruha i vina , vochja i sjemenaa , sasivajuch na pomoch dostojanstvo Vlasi svetoga. Ove blagosove ja ovdi ne donosim , dase nebi prem od visce sadarscjo ; nuchjujih nastojat postavit na svarhu svega slosccegna slovinski istomacena. Ove iste blagosove donosi i glasoviti Bollando. Po gnekoliko mjestaa obicjaje blagosivgljat josc i uglje , koiem pak masccese garlo u nacin slamegna kriscja oniem , kojise gnemu utjecju. Nuje jur vrjeme, da proghjemo cjasom na millosti i cjuddesa po gnegovu isprosccegnu tvorena.

POGLAVJE II.

Millosti i cjuddesa po Vlasinu ispproscegnu isa gnegove smarti po raslizieb mjestih tvorena.

VIghjesmo jur na vechje mjestaa parvoga dje-la, koliko biasce Vlasino mogujstvo u tvoregnu cjuddesaa, dokle na ovoj semgli sciv pribivasce, da vechjekrat gnegoviem kreposniem dotizagnem isgubgljeno sdravglje smartniem bolnikom povratj; gnegovom moguchjom rjeci sarditos nemillieh divjacnieh svjeregnaa u blaghochju i posluh obratj, gnegoviem cjuddotvorniem stupaim utvardj vode; hodech po gnima, ko po stavnoj semgli. Alli oni millostivi Bogh; koi, kako vasda josc i na ovoj semgli magne pedepsce opake, negli gnihove opacine dostoje; tako vele vechje millostima neisbrojniem nadariva josc i prid istiem gljudima gnegove isabrane slughe; neghlisu gnihoviem svetiem djellima i gnihoviem posluhom sadobile. Tiem nije stvar prikko-obicjajna, da svemoguchi millostivi Bogh i nascemu Vlasi i po smarti udjelj millos cjuddotvorstva, nekabi josc i u doscjasta vremena posnieh vjekaa po gne-

gevu isproscegnu a u gnegovo ime svake varste i nacina billa tvorena neisbrojna cjuddesa. Ja snam, dabi prem trudno bilo i bes ikakve svarhe, tko bi ovdi fasijo isbrajati sve millosti i cjuddesa u ime nascega hrabenoga muccenika tvorena, koiemse mallo magne negh sve karstjanstvo nahodi napugneno. Raddi cesa nastojatchju samo gneka malla prikasati, po koieh pak svakchje moch sam po sebi suditi o neisbrojnieh drusieh.

Meghju iniem nemochima, od koieh nasc cjuddotvoraz osloboghivasce nevoglne bolnike, poglavita biasce svaka varsta nemochi od garla, budduchi on josc u scivotu oslobodijo ono djete, komu bjesce ribgna draoja saprjecila garlo; meghju koiem nemochima najpogubnija biwa saduscniza (*). Od ove nemochi dake tolliko pogubne i porasne on osdravgljasce ne samo mnoghe nemochnike, i oslobodivasce pacek najskupnije gradove.

Godiscta poroghjegna Isukarstova 1632 ova pogana nemoch od saduscnize morasce svu napulitansku kragljevinu, i sasve graghjani gne parvostolnoga grada, svesctosu mogli i umjeli, cinilisu, dabije od sebe odalecili i sacjuvalise od gnesniscta nemagne sve bji saman i saludu. S' parva

---

(*) *Scheranzia*.

poce ova nemoch ubijat djezu, a iſa djeze i ſtaro i mlado svake ruke beſ ikakva obſira na nikoga, tako da gnihov grad, koi biasce najskupnji od sve Italie od dana do dana pust ostajasce. Njedan ljek, njedan ljekarski nauk ne biasce od ikakve utjehe; er tkogod gnome bolovasce na iſhodu trechjega dana ostajasce s' ſcivotom rastavgljen. Gnihov duhovni pastjer i arkibiskup, koi tadara biasce Frano Boncompagni apostolskiem grimiſom naresčen, videchi svakdagne pomoregne svoieh ovcizaa beſ njedne gljudske utjehe, obratjse iskat nebesku pomoch; i ſnajuchi kolikoje mogujstvo Vlasi s. pri svakoj bolli; alli osobito koliko biva u svakoj nemochi od garla, posvjetova i ponuka svoj puk, koga smart josc nebijasce ſapljenila, dase utece vruchiem molitvam k'obrani nascega mucčenika, koiem netomga poce na pomoch ſaſivat; tajcjas iſnaghje vrjedan ljek u iſproscegnu Vlasinu, a tuſcni bolnizi ſejudjeno ſdravglje (*a*). Budduchi dake očito graghjaninom, da gnihov ſcivot i ſdravglje darſcjani biahu obrani moguchjega mucčenika i biskupa, svjedociscemu gnihovu harnos sidajuchi novu plemenitu zarkvu na cjaas gnegovu a na vjecnu uspome-

(*a*) *Bolland. Comm. præv.* §. 3. *n.* 15.

nu primjenieh millostji. Gnihov arkibiskup htijasce on isti parvi kam u duboki temegl sasidati, i latinski nadpis u sagraghjegnu te zarkve postaviti. Da onji graghjani biahu pomgnivi ostavitnam upisan broj bolnikaa u toj prigodi po isproscegnu Vlasinu osdravgljenieh taj sam broj biobi sadosta, dase gnime ovji listi napune, i da ne trjebuje drugo nova cjuddesa i millosti isiskivati.

Alli nad sviem drughiem ove varste cjudesima, koja po gnegovu umoglijegnu biahu tvorena, zjenim, dachje svak ostat podpunno sadovogljan, donosechi dva poglavito, erbo jedan ukasatchje ocito, da gnegova krepos signa morrà pribrodj, i prostrjese tja onamo do istocnieh indianskieh strana; a drughi da ona i sa nascieh danaa nije ni mallo oslabila, negh i dan danascgni nasljeduje cjudnovite plodde djellovati.

U jednomu od mnoghieh kragljevstvaa, u kojaje rasdjegljen priprostrani otoli od Japona godiscta 1689 blaghujuchi jednom gneka scena saprjecjojse u garlo debela dracja od ribe, kojajoj tako sajasi oni tjesni prohod, da isctom mogasce odisat, i jurse u ocitoj poghibi nahodjasce, da ne ostane saduscena, bes daje mogla ikakve pomochi ni ljeka isnachi, daje nebi do mallo cjasaa

smarti ſaskocila. Tiem pospjescno ſaſvasce jednoga redovnika druſcbe Jeſusove, ne mallahan broj koieh nahodjascese ondar na onomu otoku, dabi on gne duscju sveto-otajstvim pokrjepijo, poklise njedna gljudska pomoch ne nahodjasce, kojabi mogla gne tjelo od smarti iſbaviti. Prighje taj redovnik k'nemochnizi, ter kako boglje mogasce raddi trudna bichja, u komu ona bjesce, nastoja, da ucini ispovjest svoieh grjehaa, a iſa toga utjescije svetobesjedom i posvjetova, da bogogljubno i uſdano priporucise s. Vlasi, i da ſa tu svarhu onbioj poslo mochi gnegove. Na ovu besjedu redovnika ſace u svomu sarzu nemochniza stavno ufagne svoga ſcivota i ſdravglja, niti u gnemu osta privarena. Pokli budduchioj donesene te mochi, do trikrat bogomillo zelivajuchjih, i trikrat postavgljajuchjih na bolesno garlo, tajcjas i dracja iſide na dvor i ne ochjutj drugo ikakve bolſesti, i naravnom lasnochjom besjedasce i beſ ikakva truda proſcdirat mogasce (*a*). Iſ Japona povratimose u bliſcgnu nami Italiu, i s' proscjastoga vjeka doghimo na ono, sctose dogodj naſad mallo vechje od po vjeka.

Cegljade, koje naſad peset godisctaa josc bjesce

(*a*) *Boll. Comm. praev.* §. 5. *n.* 32.

meghju sciviem ; i akose josc meghju gnima nahodi, broiobi sad oko devedeset godisctaa; cjovjek poscten i dobre duscevnosti, on isti upisa ispovighje millos od Vlasi s. gnemu udjegljenu, i drusieh umolj, da, sa svegh vechju slavu gnegovu branitegljú usmnoscit, budde po putu pritjesctegna svakomu ocitovana. Gnegovi roditegli josci od parvoga djetinstva odhraniscega u bogogljubnosti s. Vlasi, u zarkvu koga cestokrat vodilibiga, ucechiga, da na cjaas i slavu gnegovu gneke kratke molitvize usbudde govorit. Djete is malahna na ovu bogogljubnos nauceno, darscjasceje vasda u sarzu i u pameti, mnogo szjenech gnegovu obranu; tako da budduchi na sdrela godiscta dopro, nasljedova sam po sebi pohaghjat gnegovu zarkvu, i na gnegov blagh dan u gnegovoj zarkvi vechje posvetilisctaa od otara bogomillo na gnegovu slavu pridavati, i ugljem blagosovgljeniem u gnegovo ime svoje garlo od kogagod zarkovgnaka Vlasinu obranu sasivajuch cignasce masati. Dogodjse s' vremenom, daga jednom snaghje gneka nedragos, kojaga scestoko oscjalostivj i dovede do najvechjega skoncjagna, tako da istu svjes gubechi britkiem noscem samu sebi poda vechje ranaa, a osobito tako duboke u garlo, da odihaj, koi krosagne isbodjasce nadvor,

gasioje svjechju uſceſcenu kolak gnih pribliſcenu; kako ljekar, koi na svemu ovomu namjerjse, stavno ſasvjedocj. Biascemu ſaſaſcen prohod svakoj jesci i pichju, ſatvoreno potrebno odisagne, priſcestoke bolesti i jur na konzu ſcivota. Ljekar sve svoje nauke i hitrine postavj, nu sve ſaman: i kako ne dopuscxavasce ranna, da primj bolnik putnicku pricest, bji samo svetiem pomaſagnem nadaren. U tomu bichju budduchi kod gnega iſpovjednik priporucjmu duscju, ter u gneko doba paſech nemochnika, dase krenu, zjegnasce, da ono bjesce najposledgne iſdahnuchje, i tiem ponovjmu sveto odrjescegne. Alli prihodech uto na pamet bolniku bogogljubnos, koju nosjasce s. Vlasi, i osobita gnegova krepos, kojom oslobodiva od svake nemochi od garla, ſavapj vechje sarzem negh ustima ove malle rjeci; *ah! moj s. Vlaho, pomoſime, er nemogu vechje*; i ovo govorechi osta gnekoliko doba, ko priuſet dubokiem snom; ter iſa toga, rekbi probughjen, ochjutj u sebi nenadan boglignak; tako da ghdje oni isti vecer nemogasce proſcdrjet ni kapglje nareghjena ljeka, tadarga svega popj beſ ochjuchjet nikava truda ni mukke, i prikosjutra mogasce ko ſdravo cegljade lasno jesti svaku najtvarghju jescju. Ranne iſa toga tako u barſo ſara-

stjesce, da nikako njedan ljekarski nauk neumiasce do toga doprjeti; i peti dan sasviem sdrav ustane is posteglje, i svojom istom rukom napisa ovi dogoghjaj i primgljenu millos od gnegova odvjetnika; ter nakon mjesez danaa, stavise na dugh i trudan put bes damusu ikakva najmagnega truda usrokovale osdravgljene ranne, bjgljeghe koieh na garlu, pisce o. Niccolai, dajuhje svoiem istiem occima pasio. Mimohodim ovdi mnoga ina cjuddesa oviem prilicna, koja nasc Vlasi u svako doba tvorj, er druga raslike varste pritescjume naprjed potescitse.

POGLAVJE III.

O duhovnieh millostih od nasciega svetza isprosceniek oniem, kojise gnemu utjecju.

Kako viscgni millostivi Bogh priobilno ispunj svoje parvo obechjagne, koje ucinj Vlasi s, na cjasu gnegove smarti, dabi oslobodijo od svake tughe i bjede vremenite sve one, kojibiga u ime gnegovo molili (*a*); tako i vele vechje svakdan

(*a*) *Vigh. Dijo I. pogh. 13. l. 75.*

ispugna svoje drugo obechjagne pomagajuchi u sviehì duhovnieh potrebah svakoga onega, tkobi gnega na pomoch sasivo. Nu duhovna dobra nebuduchi podlosciena telesniem chjuchjenstvim, gljudska slabos o gnih ne cini onoliku zjennu, koliku ona dostoje; pacek cestokrat vechje zjeni i hlepi sa telesniem negoli sa duhovniem, i sato velese magne nahodi o ovieh drusieh upisano, negli o parvieh u vecliiemu djelu zarkovnieh pripovjedagnaa. Ovoje usrok i raslogh raddi koga ni u pripovjedagnu scivota Vlasina ne nahodise postavgljen oni broj duhovnieh millostii, koje on priobilno u svoga Boga isprosj sviem oniem, kojisuse zjechja gnih gnemu utjezali. Sasviem tiem nechju ovdi mimochi dvje millosti duhovne, koje poglavito donosi svetokgniscevni Bollando. Pripovjeda dake ovi pisalaz, da oko svarhe osmoga vjeka a pocetka devetoga skuppiscese gnekoliko gljudji poscjudnieh, dabi odabrali samoscivstvo, ter uklagnajuchise u pustosc provodilibi gnihov scivot u postu, u molitvi i u inieh pokorah dalece od sasjedaa i privaraa himbenoga svjeta. Oviem dake karstjanima prikasase Vlasi s., pohvalj gnihove odluke, uglavjih, da onò biasce najpodobnij put, po komubi do kragljevstva nebeskoga doparli, i na svarhu podpunnojih uteme-

glj u nasljedovagnu odabrana bichja (a). Alli pisciu drusi, da ne oko svarhe osmoga, negh oko pocetka cetvartoga vjeka gneki dobri karstjani, dabise sacjuvali od progonstva, koje sljedasce po smarti cesara Diokleziana, ukloniscese u gneku pustoscnu dubravu ne daleçe od tvarghje Valdshut u njemsckieh darscjavah, provodechi tuj gnihove dnevi u samoscivstvu i u molitvah, dabi u takom sabitnu mjestu saçjuvali svoju vjerru od gne progonitegljaa. Alli sviem tiem scivgliahu vasda u strahu i predagnu, bojechise, da svaki cjas nebuddu isnaghjeni od gnihovieh nepriategljaa; i jur ne mallo oslabgljeni biahu u ufagnu boscije pomochi. Nasc Vlasi, koi nasad mallo pod samosilnosti Licinia cesara steko biasce krunnu muccenstva, vas nebeskom scjarkom svjetlosti obujmjen, milla liza i pun priasni prikasajimse jednom, pokrjepjih i utemeglj, da nasljeduju oni scivot, koga i on bioje gnekad odabro zjechja istoga usroka od progonstva; govorechjim odvisce, dase ne strasce od gnihovieh progonitegljaa, erjih nebi bili u gnihovoj pustosci isnascli, ni gnihovu vjerru ni dlake oslabili. Ostasce onji oviem prikasagnem podpunno utvarghjeni u gni-

(a) *Niccolai. Mem. Stor. di S. B. pag. 81. e seq.*

hovoj vjerri, odalecisce od sebe svaki strah i bojaſan gnihovieh progonitegljaa, i raſceſceni ſcestochijom gljubavi boſciom, neghli do tad biahu. Dabi pak svjedocili na koigod nacin gnihovu harnos svomu utjesciteglju, kojim gnegovom prikaſom biasce vas strah i svu bojaſan raſcinijo, Vlasino ime nadjedosce pustosci, koju biahu gnihoviem stanom odabrali (*a*).

Isti Bollando (*b*) i Arrigo Murero (*c*) pripovjedajunam odvisce millos, koju Vlasi s. drugomu svetzu isprosi; tojest s. Findanu, koi slovjasce oko devetoga vjeka zarkve svete. Ovi samoſcivaz veliko ufagne biasce postavijo u pomoch i obranu nascega odvjetnika, u ime koga bez pristanka prosjasce i vapjasce u Boga millosardje i prosctegne svoieh grjehaa. Prohodechi on jednu nooh na obicjajnu u molitvi prid otarom, na komu biahu mochi nascega parza, vruchiem uſdasima i groſniem suſami ſavapj; ah! s. Vlasi, koisi pridoscjalaz u ovemu mjestu, kosam i ja, iſprosimi u Boga millos i prosctegne moieh priteschkieh grjehaa i opacinaa: niti vele nasljedova u toj mo-

(*a*) *Arrig. Pant. apud Boll. Comm. præv.* §. 5. *n.* 16. & *seq.* (*b*) *Boll. Comm. præv.* §. 5. *n.* 39.
(*c*) *Arrig. Murer. Elvet. Sacr.*

litvi, cjujuchi pun ſapagnena i radosti nebeski glas, koimu ovako govorasce. Prosctenisu, Findane, tvoji grjesi, i spravnotije mjesto od slave i uſcivagna u rajskieh dvorih. Odvisce; bjimu u duhu prikaſano, da mochi Vlasine do mallo bilebi prinescene u drugu zarkvu i na drughi otar s'onoga, na komu do tad biahu, i prid koiem on svoje molitve k'Bogu upravgljasce, i bjimu vighjet pribjelu golubizu dolechjet na otar, na koi nakon ne vele biahu postavgljene. Kadar pak ove mochi prinesene bjehu, nemoguchi Findan iſ svoga manastjera iſachi na dvor, dabjih i on sadruſcijo ſajedno s'druſiem, kako sa sviem sarzem i goruchiem uſdasim scjudjasce, vas u duhu van sebe ſanesen u prinoscegnu s'parvoga mjesta u drughu zarkvu bliſcne dubrave cignascemuse, da i on ſajedno s'druſiem u skupnohodjegnu (*) prohodjasce prikko rjeke Rena, na komu biahu vrata gnegova manastjera od Rhinovv, i dà na svoiem ramenima nosjasce to svete bremme.

(*) *Processione.*

POGLAVJE IV.

O Mochijh s. Vlasi po raſlizieh zarkvah.

Prie negh pocnemo o mochijh Vlasi s. besjedit, trjebaje, da ſa mallose uſdarſcimo o nauku, koga zarkva s. stavno o gnima uci; nekabismo tiem ſamukli one sljepze, koji hochje, da raſloſce i sude o svjetlosti i ſamjerah, *koje ikad* njesu ni naſreli; tojest gneke ohole karstjane, koji *smiono* raſpredaju stvari od vjerre, rekbi, dasu gnihov ſcivot u nepristavnu nastojagnu bogoslovna ucegna proveli, i cestokrat podrughivajuse s' bogomillom i korisnom obicjai sčtovagna mochji svetieh, kadara mnoſi od gnih ni parviem *pocezima* nauka karstjanskoga njesu uvjeſcbani. Tri dake raſlike varste sčtovangna. uce bogoslovzi, dase nahode u katolicjanskoj zarkvi. Parvaje, bogosčtovagne, illi kako onji latinski govore, *cultus latriæ;* i ova varsta samomu pravomu Bogu pristoi. Drugaje, bogorodicno sčtovagne, illi kakoje onji ſovu, *cultus hyperduliæ;* i ova varsta podobnaje samo prisvetoj djevizi Marji Majzi boſcioj. Trechjaje na svarhu, slugoboſcno sčtovagne, illi kakoje onji imenuju, *cultus duliæ;* i ova varsta dostoise svezima

slugami boſciem. Ovom dake trechjom varstom sctovagna od parvieh davninaa zarkve s. bogomil-laje i korisna obicjaj mochi svetacke cjastiti; kakonas vjeſcba vjerra katolicjanska suproch krivem ſahodim hudovjernikaa, a osobito Vigilanzia, Lutera i Kalvina. Tkogodje iscta vjesc zarkovnomu ptipovjedagnu, dobro ſna kolikosu ova dva posledgna krivovjernika ucinili sctete u zarkvi Isukarstovoj naſad mallo vjekaa gnihoviem laſcivim opaziem nauzim. I daje ovo sctovagne od vjerre suproch teſiem krivovjernikom, ucinas i pismo sveto (*a*) i naucitegli zarkve (*b*) i sabori opchjeni (*c*) i zarkovna nepristavna obicjaj i cjudesa po kreposti ovieh mochji tvorena (*d*) i svi raſloſi bogoslovni. Nu pocjujmo samo, kako o tomu slavna tridentinska skupsctina besjedi. *Josc i sveta telesa*, (ovosu gne rjeci) *mucceni-kaa i inieh, kojisu u Isukarstu ſcivjeli i priminuli, koja biahu ſciva uda Isukarstova i stan Duka s., i kojachje on na ſcivot vjecni uſkarsnut i proslavit, imajuse sctovat i cjastit od pravvo-*

(*a*) *Act. c.* 19. *v.*12. (*b*) *Apud Bellarm. & alios.*
(*c*) *Conc. Gangrens. can. ult. Carthag. V. can.* 14. *Eph. gen. Nicen. II. act.* 3. *Trid. Sess.* 25.
(*d*) *August. de Civ. Dei c.* 8.

vjernikaa; er po gnima Bogh mnoga dobrobtinstva udjegliva gljudima; tako da tkogodbise usudio rjeti, da mochi svetacke nejmajuse ni cjastit, ni sctovati, i dasu ſaman od pravvovjernikaa ſaſivani na pomoch svezi i gnihova uspomena, da taj ima bit podpunno osughjen, kako jur bji od davninaa od zarkue osughjen, i kako i sad onaga osudiva (*a*). I u istinu tkogódje pravi karstjanin, kakochje ikad inoch i posumgnit, da nije Bogu ugodno, dusci i tjelu korisno, cjastit i slavit sveże, ko priateglje i basctinike (*) boſcije, i ko one koji uſcivaju u raju istoga Isukarsta, prid koiém mnogo mogu gnihoviem molitvam i proscegnèm; i sctovat gnihove ostatke i telesa, koja biahu pribivagne Duha s., stan iſvarsnieh duscjaa, put i nacin po komu opchjahu krepos i po komu vjecnu slavu i rajsko blaſcenstvo stekosce? Ova cjaas i sctovagne tolikose vechje gnihoviem mochima i telesima pristoi, koliko pravvoputno pada na gnih istieh i poglavitojih utiscti. Ter ako vaſda u zarkvi nepomicjanje nauk, dase prilike svetacke imaju od pravvovjernikaa cjastit i sctovat, koliko vechje ovo isto cjastjegne pristoise gnihoviem telesima, koja jur biahu s'gni-

(*a*) *Trid. Sess.* 25. (*) *Erede.*

ma sjedignena i opet iſ nova s'gnimase imaju stuciti i biti proslavjena ; negli tiem prilikam , koje samo gnihova telesa prikaſcivaju i ſlamenaju ?

Drughaje pak stvar, o kojoj je potrebno joscse mallo uſdarſcjat, da cestokrat dogodise, dase uſnahode vechje istieh udaa tjela kogagod sveza; sćto uſrokuje, dase sumgni i neſna istinito, kojasu prava gnegova, kojali ne; i s'togase paka inokupno zjeni i vjerruje, da njedno nije pravo ni istinito onoga sveza, pod ime koga sćtujese od puka i cjasti. Nuje lasno iſnachi pravi raſlogh od toga s' mudriem Bollandom (a). Ovi dake pisalaz svjesno raſloſci i darſci, dase to dogaghja, er cestokrat telesa vechje svetazaa istoga imena buddu skupno darſcjana i zjegnena, dasu onoga sveza, koi nad iniem vechjom svetignom i kreposti sivasce, i glasovitji meghju pravvovjernikom slovjasce, tako da vechje udaa idu pod ime i brojese iſtoga tjela onoga samoga sveza. Tiem isti pisalaz i s' gnime Baillet (b) broi ceteri, koja nose isto ime Vlasino; ter zjeni da ostazi i mochi sva cetiri darſcese i zjene,

(a) *Boll. Comm. præv.* §. 4. *n.* 20.
(b) *Baillet S. Blais.* 3. *Fevr. col.* 42.

dasu najglasovitjega, tojest nascega odvjetnika, i da s'toga paka toliko mnosctvo mochji gnegovieh nahodise po mnosieh zarkvah.

Nuje jur vrjeme, da pocnemo o mochjih Vlasinieh osobito besjedit. Gorureceni Baillet (*a*) hotiobi, da gnegovi ostazi ne biahu is istoka u sapad prineseni, pacek ni is istoga grada od Sebaste isneseni. Nu po niscta ne ugaghjase istini ova gnegova miso. Pokli budduchi telesa mnogo drusieh svetazaa is istocnieh u sapadne zarkve donesena; nekanam koiem podobniem raslogom ukasce Baillet, da tjelo Vlasino ne bjesce nikad k'nami prineseno; er inako vasdachjese rasloscito vjerrovat, da kako drusieh svetazaa, da tako i gnegovo doprje i do nas, imajuchi i mji od davninaa mochi, koje pod gnegoviem imenom sctujemo. Utoliko usmimo isbrajat Vlasine mochi pocignuchi s'parve zarkve svega karstjanstva, tojest s'rimske. Jedna kost od garla nahodise u vatikanskom templu (*b*), i svakomuje priocito, koja priutvarghjena svjedocjanstva nose na sebi ona neprozjegnena bogastva, koiemje napugnena ona glasovita zarkva. U istomu Rimu vechje dru-

(*a*) *Ibid.* (*b*) *Boll. Comm. præv.* §. 4. *n.* 21.

ghieh zarkavaa nahodise, u koieh sčtujese koigod ostatak gnegova prisvetoga tjela.

Orbitello plemenit i zjechja vechje bojnieh obsjedaa glasovit grad toskanskoga primorja u gnegovoj parvostolnoj, zarkvi takom zjennom poščtuje i cjuva glavu nascega sveza, illi koigod gne dijo (*a*), da u proscjasta vremena mnosčtvo puka iſ istoga Rima na tri végljace (*) dohodjasce, a vele vechje na dvanest svibgna (**), kadse ponavgljasce s' mnogom radosti dan gne iſnaghjegna, dabimu svjedocilo gnegovu bogogljubnos. Dvakrat bji iſ ove zarkve dighnuta ova prisveta glava. Parvom kada gneki franacki gljudi ukradosce ovi sveti ſaklad, ter donosechiga na gnihovo drjevo, nochno raſtvorisce jedra na vjetar, pospjescjujuchse dabi gnime obagatili i naresili gnihovo rodno mjesto. Alli, (cjudne stvari!) kad bji na osvjet, zjenechi onji, da jur bjahu mnogo puta ucinili svu noch jedruchi, naghjohuse na istom mjestu u orbitelskom ſamorju prid lukom s. Stjepana; nitise od tole nikako mogahu odjelit, doklegod ne povratisce na svoje mjesto prisvetu glavu; i ovi dogoghjaj bji od gnih ſa oci-

(*a*) *Boll. loc. cit. n.* 21. (*) *Febrara.*
(**) *Magja.*

to cjuddo darʃcjan. Drughom pak saneski graghjani ponukani od neraʃloʃcite bogomillosti ukradosce onu s. glavu, ter punni radosti s' mnogom cjasti i zjennom ospremisceje u pohranu gneke gnihove zarkve postavgljajuchi pomgnive straʃce, daje nebi tkogod od tole digho. Alli sa svom pomgnom i bdegnem straʃcjanaa sjutra dan s' ʃapagnegnem i jednieh i druʃieh graghjanaa bji iʃnaghjena na svomu mjestu u zarkvi od Orbitella, i glasje; da tuj nepristavna cjuddesa tvori.

Graghjani plemenitoga franasckoga grada od Montpeljera nesumgnivo vjerruju, dase pri gnima nahodi glava nascega sveza, tojest koigod gne dijo, illi kosctiza, s' mnogom radosti i svetkovagnem postavgljena jur od Urbana V. svega karstjanstva samovladaoza u zarkvu s. Benedikta, u kojoj i dan danascgni nahodise, ter gnihovoj ʃcivoj vjerri nepristavno odgovaraju osobite millosti (*a*).

Pisce Wichman, da u gnekom glasovitom manastjeru ne dalece ʃjandrianskoga grada od Brusselles privelikom cjasti posctujese dijo od lakta darovana od Margarite kchjeri Odoarda I. bretanskoga kraglja a ʃcene Ivana II. brabantenskoga

---

(*a*) *Ibid.*

herzega i glasovita zjechja cjuddesa po gnemu tvorenieh.

Matiza s. Marie od Malines posctuje i na gnegov blagh dan i ʃa drughe osam danaa iʃa gnega uspomenu nascega muocenika zarkovniem pjegnem : i ona ima mnogobrojnu skupsctinu, koja gnegoviem imenom naʃivase, i bji od opchjenoga poglavize zarkovnoga mnoʃiem prosctegnim obogachjena; a nada sve dicise, da posvaja kos jednoga lakta, koga uʃdarʃci u rukah andio od suha srebra skovan, po komu ta skupsctina ceste millosti prima i cjudesa paʃi, osobito oʃdrave gljegne raʃlikieh nemochji od garla (*a*).

Nuse povratimo cjasom u bliʃcgnu nami Italiu; Ovako pisce o mochjih Vlasinieh nareceni Sabbatini (*b*). Bogatoje nascje kragljevstvo, tojest napulitansko, mochima sveza, i hochje rjeti Vlasi nascega. U gradu od Maratee baʃilikatese darʃcjave kraglievstva napulitanskoga uʃdarʃcise ne malahan dijo gnegova tjela, ter iʃhodi iʃ gnega gneki cjudni mirisni sook, kakosu meni istomu svjedocili onji, kojisu to svoiem istiem

(*a*) *Wich. Brab. mart. l.* 3. *c.* 38. *pag.* 748. *Antuerp.* 1632. (*b*) *Sabb. vet. Calend. Neapol. Tom.* 2. 3. *Febb. car.* 16.

4

occima pasili. U parvostolnoj zarkvi od Kapue gradu istoga kragljevstva nahodise jednakos od lakta, i onji graghjani ne mallu bogogljubnos nose ovomu svezu. Eboli koi ostaje blisu grada Salerna (kako i Bollando donosi) (*a*), posvaja jedan parst ovoga sveza, koi kadse pribliſci jednomu malahnu sudzu od golota (*), u komuse hrani mallo smarsnute gnegove pretiline, tajcjas svase rastopi, kako svak mosce svjedocit, tkose na temu namjerio. U ovomu nascemu gradu (govori o Napuli) plemeniti manastjer s. Gargura armenskoga obogachjenje gnekiem djelom gnegove glave, koije sakovan u srebarnoj prilizi, i na tri vegljace svetkujese u ovoj zarkvi gnegova uspomena. I u drugoj zarkvi istoga grada, koja ostaje mallo daglje od parve, nahodise gnegovieh mochji sakovanieh u jednoj ruzi od srebra. I trechja zarkva nadimenovana ss. Petra i Sebastiana, kojaje sjedignena s' manastjerom bogogljubnieh dumnizaa reda s. Dominika posvaja dijo lakta nascega sveza. Josc i drughe zarkve isbraja Sabbatini, koje posvajaju koigod dijo mochji prisvetoga muccenika, kako svak mosce u temu pisaozu prosctiti.

(*a*) *Boll. loc. cit.* §. 4. *n.* 22. (*) *Gristoda*.

Jest na svarhu u Mlezieh plemenita zarkva s. Vlasi naſad mallo vremena ponovgljena i raſprostragnena na kraj morra, koise kraj mletacki ſove *Riva de' Schiavoni*, i u gnojse posctuje dijo zjevi od noghe, koja stoi prikaſana na otaru s' mnogom cjasti na gnegov blagh dan, kakose ja isti namjerih u ti dan pohaghjajuchi tu zarkvu nascega odvjetnika.

Ostaje josc pripovighjet, kojese mochi ovoga slavnoga muccenika nahode u parvostolnoj zarkvi s. Marie u Dubrovniku, i kako, odkle, od kogali i od kad onajih posvaja; sctochjemo nastojat jedno po jedno pripovighjet na svomu vlasctitomu mjestu; a prochichjemo utoliko na sctovagne gnegovo, kojemu po karstjanstvu raſlike zarkve podavaju.

POGLAVJE V.

O sctovagnu i svetkovinah, kojese po raſlizieh zarkvah na cjaaſ i uspomenu s. Vlasi opchje.

Kadse u ſapadu poce svetkovat i cjastit uspomena nascega prislavnoga muccenika nije stavno ſasjeceno ni podpunno ocito. Jest tko pisce, da

gnegovo sctovagne ne poce po ʃapadnieh zarkvah, prie negh poce obicjaj prinosit ostatke svetieh telesaa; koja kako hochje mudri Mabillon (a) ima pocetak oko sedmoga vjeka. Niscta nemagne ʃnase, da u istoku vele prie poce; ʃa doba paçek cesara Konstanza, koi, kako gorori nasc slovinski naucitegl Jerolim s. (b), cinj prinjet u Zarigrad mochi ss. Andrie i Timotea. Alli u kojegod doba pocesce pravvorjerni sctovat nascega muccenika, beʃ ikakveje sumgne, dasumu od davninaa sa sviem raʃlogom svjedocili cjaas i zjennu, nemagne neglisu bili cjastjeni najparvji i najkrepesnji svezi, zjechja gnegovieh priʃamjernieh iʃvarsnostji i dostojanstvaa i prislavnoga mucceništva. Uʃrok poglaviti od toga sctovagna imalasu raʃloʃcito biti neiʃbrojna cjuddesa po gnegovu iʃproscegnu tvorena i svakdagna oʃdravgljegna od raʃlikieh nemochji, a navlasctito od svakoga bolovagna od garla. Nebih ikad svarscio pisati ovi ʃcivot, kadbih ʃasio sve po napose pripovjedat svetkovine i sctovagna, koja mnogobrojne zarkve na cjaas Vlasinu imaju stavnu obicjaj svjedociti.

(a) *Mabil. Præf. in Sæc. II. num. 42. pag. 70. Ed. Ven.* 1740. (b) *Hier. T. 2. col. 391. l. cont. Vigil. Ed. Veron.* 1735.

Tolikrat spomenuti Bollando (*a*) ne mallicm trudom i pomgnom mnogaje prikuppija. Namachje biti ʃadosta, kad naspomenemo samo, da gnegovo sctovagne biva nasljedovano nemagne u garckoj negli u latinskoj zarkvi i osobite cjasti i plemenite svetkovine, kojemu gneke zarkve nad iniem podavaju. Garzi na ix vegljace posctuju gnegov blagh dan i svetkuju pod ʃapovjed, ne budduchjim dopusctèno na ti blagh dan trudit ni icesa poslovat (*b*). Sebastenski graghjani, kako jur rekosmo (*c*), nakon mallo iʃa gnegova mucenstva ʃasidascemu zarkvu na onomu istomu mjestu, na komu svoiem ʃcivotom ʃasvjedocj vjerru s., i mnoʃc neiʃbrojnu druʃieh u doscjasta vremena po svieh stranah od Aʃie na gnegovu cjaas biahu uʃdighnute. Donjetchju ovdi iʃ garckoga kratko iʃtomaceno ono sctose o samoj zarigradskoj sctije. Eno tijeh rjecji; *svetkujese blagh dan s. Vlasi u gnegovoj zarkvi koja ostaje bliʃu zarkve s. Apostola Filipa* (*d*). Ako s' istoka u ʃapad proghjemo, laʃnochjemo biti uglavgljeni, da nje-

(*a*) *Boll. comm. præv.* §. 3. *num.* 10.
(*b*) *Boll. ibid. n.* 13. *Baillet* S. *Blais* 3. *Febb.*
(*c*) *Dijo* II. *pogl.* 1. *l.* 80. *i slijed.*
(*d*) *Menæ Græco ad* 11. *Feb. apud Boll. ibid.*

dan narod, njedan puk, njedno naselegne nahodise amo, bes da illi broi kojugod zarkvu na gnegovu slavu usdighnutu, illi gnemu osobitu cjaas i bogogljubnos ne svjedoci. Dvije samo isabiram, koje osobitu uspomenu u ovomu scivotu dostoje.

Blisu Erfurta grada sasonske darscjave, illi kako vele kopnopisaozi, u okoliscju gorgne Sasonie, od davnieh davninaa biasce zarkva posvechjena na cjaas i na uspomenu nascega mucccenika, kako svjedoci Bollando (*a*) i donosi, da god. 1107 bjesce sagraghjen manastjer s. Petra od kraglja Dogberta kolak zarkve s. Vlasi. Is cesase ocito vadi, da sctovagne nascega braniteglja opchilose u tieh dalezieh stranah od nasad mallo magne sedamsat godisctaa. Narekosmo, da (*b*) u njemckoj semgli slovi kalughjerski manastjer reda s. Benedikta nasvan imenom s. Vlasi. I sasve jest tko pisce, dase blisu toga manastjera nastanisce jur gneki samoscivzi, koiemse on objavj, a onjiga sa gnihova braniteglja nakon mallo isa gnegova muccenstva, tojest god. 312 odabrasce; niscta nemagne jase ne usughivam po niscta vje-

---

(*a*) ***Bolland. ibid. num.*** **16.**

(*b*) ***Dijo II. pogl.*** 3. ***l.*** 92. ***i*** 93. ***Boll. ibid. n.*** 17.

rovat, da ovi dogoghjaj sljedj toga vjeka i godisćta; negh rasloscito zjenim sajedno s' Bollandom, dase to dogodj osmoga illi devetoga vjeka, kako i na drugomu mjestu rekosmo. Alli u kojegod godisćte i vjek ovose sgodj, vasda ostaje istinito i ocito, dase sćtovagne Vlasino nakon ne vele isa gnegove smarti po najdaglieh stranah i poludne i sjevera od istoga sapada rasprostranj i prusćj; tako da moscese slobodno rjeti, da sćtovagne gnegovo u raslike nevjerne darscjave sajedno s' istom vjerrom nasljedjse; pokli josc prie desetoga vjeka taj manastjer biva nasivan s. Vlasi manastjer.

Proghimo sadar is sjevernieh u poludne strane, tojest is dalekieh njemckieh i sasonskieh darscjavaa u obilno i bliscgne nami napulitansko kragljevstvo. Ovo u istinu nad iniem nosi nascemu mucceniku osobitu cjaas i zjennu. Mario Vipera (*a*) cininam snati, da grad od Beneventa darsciga sa svoga osobitoga parza, i daje u temu gradu gnegov blagh dan svetkovan pod sapovjed. Kamillo Tutini donosi, da u Aversi jest zarkva s. Vlasi josc od parve podrjeti toga grada, koja pak bji dopusćtena dumnizam reda s. Benedikta,

(*a*) *Boll. loc. cit. n. 12.*

i koju one i dan danascgni posvajaju. Vechjekrat i-menovani Sabbatini kaſce, dasuse ſa gnegnova doba cetiri zarkve nahodile u kragljevskom gradu od Napule slavnomu mucceniku posvechjene. Alli nemogu od magne negh prinjet odi u nascju be-sjedu iste rjeci ovoga pisaoza, koi proſciastoga vjeka slovjasce; on dake ovakose iſustiva (*a*). *U nascemu parvostolnomu gradu i kragljevstvu mnogase cjaas i postegne svjedoci ovomu moguchjemu svezu. U gradu gnegov blagh dan obsluſcivase pod ſapovjed; onje jedan od gnegovieh branitegljad, i gnegova prilika od srebra nahodise u zark-vizi blagoshranisćta biskupie od Napule. Nasceje kragljevstvo bogato mochima nascega sveza ....., U Kapuji osobita bogogljubnos gnemuse nosi ....&c.* Pristavitchju k' ovomu, da god. 1632 bji sagra-djena plemenita zarkva biskupu i mucceniku s, u tomu gradu, dabimu vas oni puk svjedocijo svoju harnos rad millostji primgljenieh u smar-tnomu pomoregnu, kako spovighjesmo na drugo-mu mjestu (*b*). Mnoghe ine gradove i darſcjave, koje sćtuju nascega sveza navlasc mimohodim, ne-kabi mogo potanko iſbroit sćtovagna i bogoglju-

(*a*) *Sabb. vet. Calend. Neap. Tom.* 2. 3. *Febb. car.* 16.
(*b*) *Dijo II. pogl.* 2. *l.* 85.

bnos, millosti i cjuddesa, mochi i ostatke gnegova prislavnoga tjelaj koiemse sva dubrovacka darſcjava dici, u priveliikoj zjenni darſci i ko neprozjegneno blago cjuva.

POGLAVJE VI.

O sctovagnu i svetkovinah, kojese opchje u Dubrovniku na cjaas s. Vlasi; i obrani koju on Dubrovniku i svoj gnegovoj darſcjavi udjegliva.

Ja neſnam u istinu nahodilise u svemu karstjanstvu drughi grad illi darſcjava, koja toliku cjaas i sctovagne kaſce i svjedoci ovomu moguchjemu svezu, kolikumu od davnieh davninaa slavno skupnovladagne dubrovacko nosi i dicise, daga ima ſa svoga poglavitoga braniteglja i parza, koimu vaſda u svakoj gnegovoj potrebi svoju moguchju obranu ukaſa i donje, i po putu koga od naſad toliko vjekaa pravu vjerru cistu uſdarsci i neozkvargnenu cjuva svoju slobodu. Kako dake ovo vladagne i u kojoj prigodi odabraga ſa svoga poglavitoga braniteglja, i kako pak njedan nacin ne propusctj, dabimu vaſda svjedocilo svoju harnos i cjastjegne, idem koliko uſmogu bistrije nu u kratho pripovighjet.

Dogodjse oko polovize devetoga vjeka, kakose

sctije u gnekomu rukopisu dubrovackoga pripovjedagna illi desetoga, kakose u drugomu pisce (*a*), da isnenadi osvanu jedno jutro pri Dubrovnikom mnogobrojna pomorska vojska, koja dojedrj is sapada adrianskoga samorja, nad komu ona gospodovasce; terse raslucj u dvoje, i dijo spustj svoja sidra pod otok od Lokrumna oko cetarsta scescjan dalece od Dubrovnika put istoka; a dijo ugljese u grujcku luku, koja ostaje put sapada oko tri tisuchje scescjan na daleko od nascega grada. Dubrovacka gospoda nicesa ne snajuch ni ghdi, ni sascto biasce odpravgljena, sa svakiem raslogom pocesce sumgnit o gne doschjaschju i brinutse, da nebi kojom bojnom hitriniom isnenadi na Dubrovnik nasarnula, i gnega nespravna na boj osvoila i gnegovu slobodu ujarmila. Sasviem tiem budduchijm nadcelni Vojvoda cinijo snati, da o nicemu ne sumgne, er da nakon tri dni gnegova vojska bilabi rasdrjescila jedra na vjetar put istocnieh stranaa; onji slobodno dopusctavahu gnegoviem vojnikom u grad ulasit, po gnemuse na voglju scetati, s' gnima ugljudno i na priateglsku prohodit. Alli ovo bji prigoda tiem vojnikom sve gradske stvari uhodit, bichje u komuse

(*a*) *Gondola, aliter Resti lib. I. pag. 53. e seq. MS.*

tad vas grad nahodjasce, raſlika gnegova mjesta, vojsku koja biasce tad pod oruſcjem, tvarghje i sve ostalo, sctoje korisno ſnati nepriateglskoj vojzi, dabi protivni grad otela. Ovako bjelodano tji vojnizi prohodjahu s' dubrovcjaninom; alli nochno pak u tiscini i muku iſ pod otoka pribliſcivahuse s'gnihoviem magniem plavima k' gradu; ter sasvom sillom iskahu, dabise na gradske mire, koji beſ velike straſce biahu, uſpeli i vas saj grad prioteli. I beſ sumgne ovakobise bilo dogodilo, da gneki star cjovjek, posctovane ſamjere, s' sctapom u ruzi, nebeske prilike, osctra liza i pun prjetgne ne bragnasce mire i gneki varhunaravni strah i bojaſan u nepriateglskieh sarzih ne probudivasce. Ia vechje nochji ovi staraz tako vojevasce ſa dubrovcjane i gnihov grad i slobodu bragnasce, beſ dasu onji icesa ſnali o tomu. Objavjse na svarhu na ovi nacin gnekomu dobroiſglednomu i svetu zarkovgnaku po imenu Stoiku. Biasce on pomgnik i blagajnik zarkve s. Stjepana, koja u ta doba po sred grada ostajasce; ter jednu noch molechi na obicjajnu u gnegovoj zarkvi, i vruchiem uſdasim vapechi sacjuvagne od bliſcgne vojske prikaſamuse posctovani staraz, termu ovako rece. Ʃnai, dasam ja Vlasi muccenik i biskup od Sebaste: sjutra netom svane otidi u staro-

vjecnikaa i rezjim od moje strane, dase ni mallo ne uſdaju u pomorsku vojsku; ni u gne vojnike; erbo onji po sred gluhe nochi mukom vechjekrat do sad nasarnusce na gradske mire, dabjih osvoili; i dabise to i do sad bilo dogodilo, dajih njesam ja branijo i sacjuvo od nepriateglskoga nasartagna. Alli od sad u naprjeda nekse misle onji, dabi gnihovo rodno mjesto branili i slobodu toliko od gnih zjegnenu sacjuvali. Da ja ganut zjechja ovoga grada od nepriateglskieh ſasjedaa obkruſcena uſehga pod moju osobitu obranu, i da onoliko koliko vjerra graghjanaa uſbuddese neozkvargnena uſdarſcjat i mene ſa gnihova braniteglja i osobita parza spoſnat i cjastit; dachje do tle i skupnovladagne dubrovacko svoju slobodu sacjuvat: i ovako reksci, nestaga s' gnegova pogleda. Osta priuſet ſapagnegnem i gnekiem svetiem strahom dobri zarkovgnak; ter sjutra ſaran otide u najraſumnijeh vladaozaa, pripovighjejim prikaſagne, kojemuse onu noch objavj, ocitovajim sveza, kojih od nepriateglskieh ſasjedaa obranj i priglavjim, da svesctojim on recce, uſbuddu podpunno vjerrovat, ako hochje i sad i u naprjeda i sebe i svoje vladagne sacjuvat. Onji tajcjas skuppiscese u vjechje, ter raſloſcechi meghju sobom o pomorskoj vojzi, koja toliko bliſu grada stasce i

s' istoka i s' ʃapada, o produgljegnu gne odjeglje-gna i o cestieh proscetah gne vojnikaa po gradu, ostasce podpunno uglavgljeni, da svesctojim bjesce reko Stoik, sve biasce prava istina i gnihov novi branitegl pun smigljegna ʃa gnih. Tiem tajcjas ne malahan broj vojske najbarʃce prikuppisce, raʃdjelisce straʃce po mirih, utvardiscejih, ghdje biahu slabi, oruʃcjasce potrebnita mjesta, a nadasve cinilisu poʃnat nepriategljom, dasu oda svieh gnihovieh privaraa i ʃasjedaa doscli u podpunno spoʃnagne. Videchi nepriategl, dasu ocitavana sva gnegova namiscgljegna i svarhe pun srama i jeda odjeljse sa sviem bojniem korabgljam; a Dubrovnik osta do dana danascgnega pod obrani Vlasinom u svomu gopostvu i vladagnu, uʃcivajuch neprozjegneno blago svoje slobode nad iniem gradovom i darʃcjavam dalmatinskoga primorja. Oddtad dubrovacko skupnovladagne uʃe Vlasi s. ʃa svoga poglavitoga braniteglja i parza; i do danaske po gnegovu nepristavnom vrjednom iʃmolegnu uʃdarʃcise meghju nami cista i neozkvargnena prava vjerra.

Budduchi dake stavili prid occi dogoghjaj, u komu bji iʃabran Vlasi s. ʃa najpoglavitoga odvjetnika dubrovackoga skupnovlagna, i kakoga on obranj i sacjuva od gnegovieh nepriategljaa, vrje-

meje jur, da proghjemo na harnos dubrovcjanaa, kojusumu vaſda i u svako doba gnihoviem sctovagnem, cjastima i zjennom svjedocili. I najparvu stvar, koju onji starovjecnizi tajcjas odredisce ſa nepristavnu uspomenu Vlasine obrane ſa gnih i ſa occigledni bigljegh gnihove harnosti na ovu millos od gnegajim udjegljenu, biasce, sagradit na gnegovu slavu i cjaas zarkvu gnegoviem imenom naſvanu, koja jur biasce, ghdjeje sad zarkva i manastjer s. Klare dumnizaa reda s. Francjeska, i koja ostaje kod vrata od gradá s' strane od ſapada, i koju i dan danascgni u jedan od osam danaa iſa gnegove svetkovine pohaghja kneſ i vjechje, nekabise po temu vaſda ſciva uſdarſcjalá uspomena meghju graghjanom, da tuj dubrovcjani najparvu zarkvu ſgradisce gnihovu braniteglju. Ne ustavjse na ovomu gnihova harnos, er utvardisce mire i gnihova parvostolnoga grada i po svoj darſcjavi kipima gnihova parza; i kipe gnegove uſdigosce nad sviem vratim i grada i tvarghjaa i gosposkieh ſgradaa. Stjeſi gnihovi i po kopnu i po morru ne biahu od tad drughi, negh Vlasine slike; slika Vlasina vidjascese po gnihovoj naredbi udjegljana na pjenesih dubrovackieh, pecjati gnihovieh naredbaa i ſapovjedji nosjahu na sebi sliku moguchjega Vlasi; i na svarhu po zar-

kvah sve dubrovacke darſcjave nad sjedisctim kneſovaa paſiſe ova moguchja prilika. Nuse na parvu zarkvu gnemu od nascieh pradjedaa uſdighnutu povratimo.

S' doschjaschjem vremenaa raſprostranjse dubrovnik sjedignegnem sve strane sjeverne, koja iſvan grada onda ostajasce od sadascgne zarkve s. Nikole do sadascgnega manastjera mallobrachjanaa; i poſnajuchi skupnovladagne, da ovo raſprostragnegne gnihova parvostolnoga grada osobito iſhodjasce iſ obrane Vlasi s. gnihova parza; odredisce tajcjas, dabi i onji gnemu novi ſaklad podali gnihove harnosti ſaſidagnem nove zarkve prostranije i plemenitije od parve. Godiscta dake iſa poroda Isukarstova tisuchju trista i cetresti i devet bji uſdighnuta na cjaas gnegovu ova zarkva po sred grada, ghdjese i dan danascgni nahodi. Ona bji pohoghjena od Stjepana kraglja bosanskoga, i bji narescena bogatiem ſavjetniem darovom od Ivana Galleaza herzega od Milana. Videchi dubrovcjani, da gnihov muccenik poce bit ovako cjastjen od istieh inostranaz, staviscese ſcjvi i martvi, dabi i onji uſmnoſcili gnihovo sctovagne noviem svetkovinam, bogogljubnosti i vesegljem. Tiem pocesce slavit gnegov blagh dan na ovi nacin. Prie tri dni gnegove svetkovine sva-

ki dan pobjed ide puk i vlasteli u gnegovu zarkvu, koja plemenito biva narescena i mnosctvom svjechjaa usceſcenieh prosvjetgljena, u kojoj iſa raſlikieh molitavaa nascem svezu upravgljenieh u taliansku besjedu buddu gnegove hvale pri mnosctvom puka svake varste proglascene od kogagod vjescta pripovjedoza. Iſa ova tri dni dohode oncjas dvje svetkovine pod ſapovjed, tojest, parva na dva vegljace ocistjegne Gospino, a sjutra dan uspomena muccegna nascega parza. Jutro parvoga dana prohodise u raſlikomu bogogljubstvu u zarkvi, a pobjed paſese raſlike bojne igre prikaſane od oruſcianieh mjesctanaa bliſcgnieh seliaa. Dan paka nascega sveza biva iſvan mjerre i bogagljuban i radostan. Sve jutro proghjese o stvarih duhovnieh, meghju koiem *najpoglavitija* je skupnoproscegne (*), koje prikko svega grada prohodi, i u koje dohodi sve popovstvo i redovnisctvo i vechje biskupaa, svaki od koieh nosi u rukah kojugod svetacku moch gljubobosno zelivanu od mnosctva i graghjanaa i segljanaa i istieh inostranaz, koji ti dan pridoghju iſ bliſcgnieh rusakaa. Sve pobjed pak proghjese u veseglju bojnieh igaraa, u koje po ſapovjedi vlada-

(*) *Processione*.

gna i plemichi i graghjani i rukotvorzi oruscjani imaduse isredit u nacin dvje bojne cette voghjene i vladane od svoieh vojvodaa. Nikko, tko nije svoiem okkom vidio, nemosce pameti doprjeti veseglje i raddos, kojase uspasi u to doba na svachiem lizu. Ovako dubrovcjani harni svomu dobrocinzu svjedocemu gnihovu cjaas i zjennu. Nuse povratimo opet na ovu zarkvu gnemu po sred grada usdighnutu. Godiscta tisuchju sedamsat i sces, nesnam kako, uprechjase u gnu oghagn, ter do zore svu isvan samieh miraa prisestoki plami sparscisceje i u pepeo obratisce. Do tri krat gneki hrabreni i bogomilli graghjanin po imenu Cristo Draghi usarnu po sred scestokieh plamaa, jedabi mogo kip Vlasin na dvor isseti i sacjuvatga od oghgna; nu sve bji saman; i ono na scto moch gljudska nikako doprjet nemogasce, Vlasina krepos ispuni i ukasa ocito, koliko on gljubjasce meghju nami pribivat. Biasce ovi gnegov kip na velikomu otaru gnegove zarkve rukotvorno od srebra poslachjena isdjegljan, i oko gnega vechje drughieh od suha srebra ulitieh. Svi ovi od sille od oghgna ostasce rastopjeni i unisctteni, nitise od gnih ni otrascka isnaghje, a sam Vlasin posred scivoga oghgna osta neteghnut, isvan samo scto gneki ma-

lahan bigljegh na krunni gnegovoj priſcestoki oghagn ostavj , sćto beſ ocita cjudda nikakose nemogasce dogodit.

Sagradisce dubrovcjani svesćto prie mogahu zarkvu plemenitiju i prostraniju od iſgorjene gnihovu cjuddotvornom parzu i na desnu stranu velikoga otara , na komuse i dan danascgni receni cjuddotvorni kip od gnih poscṫuje , udjegljasce u mramornu plocju latinski nadpis , koi vas ovi dogoghjaj u kratko nu bistro pripovjeda . Jaga ovdi ne donosim, da nebi, vechje neghsam odlucijo, ovi ſcivot produglijo. Nu nemogu od magne , negh rjeti, da ova zarkva bji pribogato narescena i srebrom i ſlatom i svetiem odjechjam svake varste , koliko svaka druga najbogatija parvostolnieh gradovaa. Naspomenutchju josc, da osobito sadascgni gne nastojnizi (*) postavisce svu pomgnu, dabi svakcjas plemenitija i bogatija bila, narescivajuchi gne veliki otar sces novieh svjetgnakaa od suha srebra hitro rukotvorenieh i take velicine , kakve do sad njedan u gnoj ne biasce. Ne propusćtasce na svarhu dubrov-

(*) *Prokuraturi, i biahu u ovo doba GG. Pjerko Franatize Sorgo, Frano Mata Zamagna i Palo Vlaghja Gozze.*

cjani proslavjat gnihova parza molitvam gnemu osobito upravgljeniem. Raddi cesa rimska svetoskupsctina zarkovnieh obicjaji na parvi kolovoſa (*) godiscta tisuchju sedamsat i scesnest i tisuchju sedamsat i dvadesti i tri ſadovoglj molbe nascega skupnovladagna dopusctavajuchi, da po svoj dubrovackoj darſcjavi sve i popovstvo i redovnisctvo uſima zarkovno pjegne i posvetilisćte od otara vlasctito na slavu Vlasinu upravgljeno, koje ſa osam danaa iſa gnegove svetkovine svakise dan oda svieh redovnikaa i zarkovgnakaa pjeva. Tri obicjajne pjesni ſa zarkovnoga pjegna sloſcene bjehu od oza Benedikta Rogacci dubrovcjanina redovnika druſcbe Jeſusove, a troja sctegna Vlasina ſcivota upisajih otaz Onorato Fabri istoga reda ſa sbora kanonikaa s. Petra u Rimu; i Frano Barbarini zarkovniem grimiſom narescen dopusctj, da i pjegne i posvetilisćte budde pritjescteno u Palestrini; i na svarhu po molbah arkibiskupa f. Angela Franchi recena svetoskupsctina dopusctj god. tisuchju sedamsat i tridesti i sedam na sces travna (**), da svaki zarkovgnak i redovnik moſce jednom na mjesez ovo vlasctito pjegne govorit. Dva poglavito pritjesctegna biahu ovoga pje-

(*) *Agosta*. (**) *Aprila*.

gna i posvetilisćta ucigniena prosciastieh godisćtaa, tojest parvo u Rimu god. tisuchju sedamsat i dvadesti i tri, a drugo u Jakinu god. tisuchju sedamsat i tridesti i devet; i vechjekrat bjehu ponovgljena ova pritjesćtegna u Mlezieh, onda kadno drughiem zarkvam bjehu dopusćtena. Najposledgne pritjesćtegne bji ucigneno u istomu Dubrovniku po Andrji Trevisanu na sad mallo godisćtaa s'osmerodnevjem (*). Prie negh svarscim ovo poglavje jur od visee dugo, trjebaje, da pristavim dvje stvari. Parvaje, da na sverkovinu nascega braniteglja u gnegovoj zarkvi rasliki blagosovi cinese, tojest od vechje varstaa kolachichjaa od kruha i od smokavaa suhieh, kojese meghju pukom rasdjeglivaju i poseiglju po kuchjah, i kojese pak hrane sa potrebe nemochji od garla. Na isti nacin blagosivgljajuse dvje svjechje vosćtane, koje savite na jednomu kraju u nacin, dase mogu rukom darscjat od zarkovgnaka, koiem dotizajuch garlo latinski blagosov govori, koi u slovinski isgovarase ovako; *po isproscegnu s. Vlasi muccenika oslobodiotè Bogh od svakoga sla i nemochi u ime Oza i Sina i Duha svetoga. Tako buddi* (a). Drugaje

(*) *Oktavom*. (a) *Ovi rasliki blagosovi nahodese na svarsi isa deveterodnevja, illi oktave*.

pak stvar; da u Stonu gradu pod dubrovackiem vladagnem matiža illi parvostolna zarkva posvechjenaje na ciaas nascega slavnoga mucccnika, u kojoj na isgled dubrovacke na gnegovu svetkovinu istese bogogljubnosti opchje onoliko, koliko bichje onoga grada i puka dopusctava. Nuse stavgljam i dasam u ovomu poglavju proscjo obicjajnu duglinu; tiem prohodim tajcjas na drugo, u komuchjemo besjedit o mochjih Vlasinieh, kojese u Dubrovniku nahode.

POGLAVJE VII.

O mochjih s. Vlasi, kojese nahode u Dubrovniku i kad i kako biahu donesene.

Snase bes sumgne po svjedocjanstvu zarkovnoga pripovjedagna, da kadara saracenske vojske pljegnahu istocne darscjave i odirahu gnihove pribivaoze, Zarigrad biasce sahrana i utjecisce, u kojese prinosjasce mnosctvo svetackieh telesaa i gnihovieh ostatakaa, kojise po raslizieh zarkvak nahodjahu, nekabise ona sveta bogastva od grabechieh rukaa onieh pljenitegljaa sacjuvala. Tiem sa svakiem raslogom one mochi svetazaa, kojese prinosjahu is onoga parvostolnoga grada svega is-

toka u ʃapadne darʃcjave., vaʃda biahu darʃcjane, dasu prave utvarghjene mochi onieh svetazaa i muccenikaa, koji svoiem spovjedagnem i ʃcivotom svjedocisce vjerru i ʃakon Isukarstov. Vechi dake dijo mnosctva prizjegnenieh mochii, koiemse dici Dubrovnik i slavi, daijh posvaja, i svjedocjim sa svakiem nacinom svu svoju zjennu i poscteģne; i u koje postavglja stavno uʃagne, ko u svoju najkreposniju obranu, a cjuva sa svom pomgnom i dostojanstvom u svetomochnoj blagoshrani pribogato narescenoj s. Marie parvostolne dubrovacke zarkve; vechi dijo (rekoh) iʃ onieh stranaa bjehu prinescene u Dubrovnik i po temu putu biahu od gnega stecene. Alli nije moja miso ni poso o druʃieh ovdi besjedit, negh samo o Vlasinieh, pripovjedajuchi, kojesu, kad i kako bjehu jur od dubrovcjanaa posvojene. Gneko staro rukopisno pripovjedagne svjedocinam, da josc od naʃad mallo magne osamsat godisctaa, tojest god. 1026 bji donesen u Dubrovnik ne malahan dijo glave prislavne nascega muccenika, i bji iʃbrojeno ne mallo mjedji onemu, koiga donese. Ove mochi gnegove glave bjehu pak po naredbi i mjedima gosposkiem ʃakovane u ʃlatno rukotvorstvo u nacin od glave, koja vechjekrat na godiscte nosise u zarkvu nascega parza, daje vas

puk mosce cjastit i sctovat (kakose i o drusieh gnegovieh mochjih obicjai), osobito na gnegov blagh dan prikko svega grada od istoga dubrovackoga arkibiskupa s' osobitom bogomillosti neisbrojnà puka.

Isvan ove s. mochi ima Dubrovnik i zjev gnegove noghe, kojaje sva u suhu slatu sakovana, i mrescizom od slata satvorena: allise nesna istinito, jeli bila u Dubrovnik donesena sajedno s' glavom, illi nakon mallo doba poslije. Ono sctose bes sumgne sna o ovoj zjevi, jest, da god. 1667 na sces travna, onda kadno vas grad bji od strahovite strescgne u mallo cjasaa rasoren i u obaline obrachjen; ova prisveta moch od noghe sagubjse u tieh obalinah, à pak ukradena po pomgni dubrovackoga skupnovladagna na kon mallo isnaghjese u gradu od Genove, gdje bji odpravgljen d. Andrija Resti zarkovgnak u svemu isvarstan i plemenit, dàbi bila svoiem vlasctitiem gospaom povrachjena: kakose ispunj (*a*) god. 1675 na pet sarpgna (*); dan prinescegna gnegove s. ruke, koise dan posctuje u Dubrovniku mnoghiem veségljem: ostajuchi tiem podpunno sadovogljene posvcjude svieh graghjanaa, koji i dan danascgni cja-

(*a*) *Ex S. C. an.* 1674. (*) *Luglja.*

steje i cjuvaju u gorirecenom blagoshranisctu mochji svetieh, kakonam sve ovo svjedoce nascja opchjena pisma.

Odvisce; cjastese u Dubrovniku i dvje kosti ljevoga lakta u suhu srebru ſakovane. Ove god. 1346 na pet sarpgna bjehu u Dubrovnik donesene iſ Rascke ſemglje, iſa kako Ludovik ugarcki kragl biasce svu ovu darſcjavu popljenijo i odro; i na ti dan cinise u Dubrovniku svako godiscte blaga uspomena ovoga prinescegna; hodechi u zarkvu nascega parza arkibiskup, kneſ i gospoda s' mnogom svetkovinom.

Na isti nacin iſ Rascke ſemglje god. 1428 stece zarkva dubrovacka onu koscтizu, koja s' vilizam jeſika sadruſcena, biva na gneki nacin gnegov temegl. Ovi moch nascega mucсenika bji ſatvorena u gneku bogatu spremizu od golota (*).

Niscta nemagne nebji ni oviem ſadovogljena ni Vlasina gljubav ſa dubrovcjane, ni dubrovacke poſcjude, dabji vaſda to vechma obogachjali svoj grad gnegoviem noviem mochima. Godiscta 1459 Gjuragh Radovanovich nadimenovan Chresman prikaſa na dar gospodi dubrovackoj desni lakat prislavnoga mucсenika, koga on ima od Ghjurgja

(*) *Gristoda*.

Despote raddi pomochji i slusçbaa, kojemu on ucinj u gnegovu progonstvu; ter isti knes i vjechje s' svjechjami usceseniem otidosce u Luku i s' mnogom cjasti primiscega i postavisce u parvostolnu zarkvu Gospe velike (a).

Dvje kosctize na svarhu gnegovieh parstaa poscțujuse s' goruresbeniem mochima, nu kad, odkle i od koga biahu u Dubrovnik prinesene, nesnase: pokli u goruretenoj trescgni isgubjse i isgorj vechi dijo davnieh pismaa, meghju koiem lasno bitchje ostala unisctena i ona, kojanam pripovjedahu, kako stekosmo ove slavne parste. Sve ove prizjegnene mochi i ostatzi velikoga nascega mucceniķa poscțujuse i najvechjom pomgnom cjuvaju u vechjekrat narecenomu svetomochnom blagoshraniscțu, vres i bogastvo koga ne samo pridobiva sva ina najplemenitija mjesta u Dubrovniku, nu josc i mnogo drughieh gradovaa i darscjavaa.

(*a*) *Ex S. C. Die 7. Junii anno 1459.*

POGLAVJE VIII.

O cjuddesih i darih, po koieh sacjuva Vlasi Dubrovnik u raſlikieh prigodah.

Nije cjuddo u istinu, ako dubrovacki narod nad sviem iniem karstjanskiem osobitóm bogomillosti i svetkovinam cjasti, slavi i posctuje uspomenu prislavnoga muccenika Vlasi s.; pokli on vechje negh njedan drughi moſce svakomu priocito svjedocit neiſbrojnu mnoſc cjuddotvornieh millostji i darovaa svake varste i u svako doba i Dubrovniku i svoj dubrovackoj darſcjavi priobilno udjegljenieh. Jasam i do sad, kako red ovoga pripovjedagna donoscjasce, raſlike millosti i obrane gnegove dubrovackomu skupnovladagnu udjeglienе pripovidijo: tiem da ne bji iste stvari beſ potrebe ponavgljo; nechju drugo ovdi negh samo naspomenutjih. Vighjesmo jur, da oni isti cjas, u koi odabra svetaz uset Dubrovnik pod krilo svoje obrane, prie, moſcese rjeti, neglisu dubrovcjani ikakvom osobitom uspòmenom sctovaliga; on svojom moguchjom cjuddotvornom desnizom oslobodj gnihov grad od nasarchjagna silne pomorske vojske i sacjuva gnihovu slobodu, kojase

jur na skoncjagnu nahodjasce (a). Na isti nacin prikaſosam, da god. 1706. silni oghagn zarkvu nascega braniteglja u mallo cjasaa popalj i u pepeo obratj, beſ da ostasce od silnieh plamaa sacjuvani ni isti kipi apostolaa ss., koji na velikomu otaru biahu ſajedno s' gnegoviem; nu da gnegov sam bji od istoga oghgna neteghnut; rekbi da htiasce tiem ukaſat svetaz, koliko on gljubjasce meghju nami pribivat (b). Alli doghimo na gneke poglavite millosti do sad od mene nenaspomenute; pokli prembi bila stvar mucna i duga ſasjesti ovdi jednu po jednu sve potanko iſbrajat. Godiscta dake 1453 (c) gneki primognchi dobitnik; koi iſ aſianskieh istocnieh stranaa iſlaſech, ko silna rjeka, koja kad iſ svoga loga van iſide, nosi s' sobom i ori svescto susreta, osvoj Zarigrad; ter s' neiſbrojnom vojskom put Europe darſcjavsa harlo uporavj pridobivajuchi sve gradove i rusake, koje u svomu prohodu susretasce, i jur najmognchiem krunnam rasap i osvojegne prjetjasce. Vojevasce u to

(a) *Vigb. Dijo II. pogl. 6. l. 112. i sljed.*

(b) *Vigb. Dijo II. pogl. 6. l. 119. i sljed.*

(c) *Druſi pisaozi dubrovackoga pripovjedagna donose, da ovo sljedj god. 1459. Vigb. Not. Stor. Crit. di Rag. T. I. pag. 305.*

doba gneki dubrovacki plemich na slusfcbi moguchja i hrabrena kraglja, koi boj biasce suproch tomu dobitniku, ter taj plemich svoiem hrabrenstvom vitecki bragnasce granize bosanske kraglјevine, i od Dubrovnika svoga rodnoga mjesta orusscja gnegova odalecivasce. Dubrovacki nepriategli svemu ovo doglasisce, koi do tad na priateglsku prohodjasce s' dubrovcjaninom, i k' istini lassci i motregna pristavisce; a on cjujuchi take glase vas sciviem oghgnem planu i takiem jedom i rasargbom ussceſcese suproch gnima, dase svojom vjerrom ſakle, dabi do skoro bijo sa svom svojom vojskom na Dubrovnik nasarnuo. U tjesnochi tako nesrechnieh prigodaa, scto da ucine dubrovcjani? Opravdatse raſloſim i istinu prikaſatmu? Alli mallo, illi ſa boglje rjeti, ni mallo ſlusſce raſloſi i istina, ghdije silla i jakos. Dake silli sillu oprjeti, i orusſcjem svoj grad i darſcjavu braniti? Alli ſamanse opirat onoj silli, koju viscgne provighjegne odabra ſa svoje nedohitne sude, da budde pridobivat i osvajat, ghdjegod gne orusſcja doprjet uſbuddu. Niscta nemagne ne propuſctisce icesa dubrovcjani ſa obranu gnihove dragocjenne slobode, koju onji nada sviem dalmatinskiem primorzom u ta doba uſcivahu, sctogod gljudsko raſborstvo u takieh ſgodah mogasce u-

cinit. Tiem najprece utvardisce mire gnihova grada i tvarghjaa, rasorisce sve graghje, kuchje i perivoje u varoscju (a), iskahu pomochi u blisc-nieh vladaozaa ljepe Italie; nadopunisce sve grad-ske cette i k' mjesctanim prilosciscе pridoscjo-ze, budduchi jur gnihov nepriategl s' nepridobit-nom vojskom mallo danaa hoda nadalece od gra-da. Alli snalisu onji, dabi sve ovo saman bilo i saludu, kadar nebji po isproscegnu gnihova bra-niteglja viscegnu pomoch k' svomu gradu prite-gli. Raddi cesa vruchiem nepristavniem molitvam k' gnemuse utjezahu, sarcjano vapech, dajih nebi u takieh tjesnochjah ostavijo; i kako jur od po-morske vojske sacjuvaijh, branechi gnihove mire i odalecivajuchi od gnih potajne nepriateglje; da-bi tako i sad odalecijo po kopnu strahovitu voj-sku ocitieh nepriategljaa, kojase jur mallo daglje gnihovieh granizaa nahodjasce. Smillovase Vlasi s. na ove molbe svoieh dubrovcjanaa, i obranjih cjuddotvorno od tako moghuchja nepriateglja; i evo kako.

Jesduch ovi dobitnik put Dubrovnika, dabi vas svoj jed i rasargbu suproch gnemu isrigo; isnena-di po sred puta ustavjse kogn pod gnime; i sa-

(a) *Ex div. Not. an.* 1468.

svega osctro obode, ni jedan sam stupaj nehtje postupit naprjed. ʃapagnen on na ovo kognsko ustavgljegne, poce iskat uʃrok od toga; kadarmu bji ugledat jednoga starza s' sctapom u desnizi, poсctena nalicja, koimu tescke neʃgode prjetjasce, ako nebi na tragh s' svojom vojskom uʃprego, i ostavijo Dubrovniku svoju draghu slobodu uʃcivat. Ustavjse taj moguchi dobitnik na ovaku prikaʃu; ter s' svojom vojskom na tragh povarnu, da i gnu i gnega nebi smartna poraʃa snascla. Nahodechse pak dubrovacki poklisari prid gnim, uprаʃcjajih, koga sveza imahu ʃa braniteglja, ter cjujuchi, da biasce Vlasi s.; iska u gnih gnegovu priliku, koju paʃechi, poʃna tajcias i spovighje, da staraz onoga nalicja i prilike ustavj gnegova kogna, a gnega odvratj od dubrovackoga raspa (*a*). Ovakiem ocitiem cjudesima bragnasce Vlasi josc od davninaa svoj Dubrovnik. Utoliko s' bicja od ratti proghimo ʃa cjas na bic od trescgne.

Brojascese god. 1520 po porogHjegnu Isukarstovu, a svetkovina biasce uʃaʃcjaschja Gospodinova, illi spasova dana i svak iskasce, kobi veselije proveo one dnevi, ʃamagljen na to i od te svetkovine i od progljechja, koje tadar biasce pri-

(*a*) *Annal. di Ragusa MS. di N. Ragnina*.

sclo : kadara iſnenadi svachije veseglje svarnuse u smartnu pripas. Pocese tako pristrahovito ſemglja tresti, da svak zjegnasce, dabise do mallo bio Dubrovnik u gomilu obratijo. Niti ova trescgna dvakrat ni tri bji ponovgljena, illi ſa vechje danaa; inu ſa zjelieh dvaes mjesezaa nasljedova tako strahovito, da svak od graghjanaa vechje martav negli ſciv od pripasti povoglno spovjedasce, da ne biasce beſ ocita cjudda, da josc Dubrovnik pod svoiem obalinam ne bjesce ukopan. I tako beſ sumgne ne jednom, negh vechjekrat bilobise dogodilo, da Vlasi ne ukloni od gnega ocitu poraſu, piscjuchi goruspomenuti pripovjedalaz (*a*), koise u toj trescgni ſciv namjeri, da vechje cegljadi paſisce u to doba bardo od sargbja, koje nad gradom visi, na taki nacin prighibatse, dabi reko, da oni cjas vas gradbi bijo ostognime priklopjen, da Vlasi svojom cjuddotvornom desnizom ne uſdarſcjaga. Ja vjecnu uspomenu ove trescgne ſasidasce dubrovacka gospoda zarkvu na cjaas uſaſcjaschja Gospodinova postavgljajuchi nad gne vratim nadpis u mramornu ploqju udubten, koibi ovi dogoghjaj svjedocijo, i koja zaikva i dan danascgni paſise uſ vrata od grada s'strane od ſa-

(*a*) *Ibid.*

pada. Onda pak kadno god. 1667 na sces travna osta Dubrovnik satarisan trescgnom, er tako josc od vjekuvjecjanstva biasce u nedohitnieh viscgnieh naredbah ʃa pravedne sude upisano; josc i tad ne ʃaboravise Vlasi od gnega. Pokli nahodechse radara beʃ ikave obrane, beʃ straʃcjaa, beʃ reda od vladagna, sve i svak u smechi, u pripasti, nasarnut od raʃbojnikaa bliʃcgnieh rusakaa, koji beʃ ikakva obʃira plijegnahu i oditahu i kuchje i zarkve i poluʃcivu cegljad, koja tescko ćicjasce ʃamaa i pomoch iʃ pod obalinaa vapjasce; po svakomu gljudskomu raʃlogu cignascese, dase ikad vechje na svoje predgne bichje nebi bijo povratijo: i sasviem tiem bji sacjuvan i po Vlasinu ijprosceguu josc i dan danascgni gnegova sloboda stavna ujdarʃcise, i vechma negh prie po svieh stranah svieta slovi.

Nad iniem bicima, koiem biva pedepsan gljudski narod osobito u istocnieh darʃcjavah i u onieh, koiese nahode u susjestvu ormanskoga zarstva; tolikoie teʃcjak bic kuga, da kragl prorok meghju gladom, ratti i kugom od Bogamu ʃa pravednu pedepsu gnegova grjeha navjesctenom, odabra kughu ko najteʃcju, erse od gne nikako ni iste okrugnene glave mogu sacjuvat. Vechjekrat Dubrovnik oviem bicem bjesce pohoghjen, i cjud-

doje u istinu nad inlem cjuddesim., da mnokrat ne osta po gnoj sasviem opustjen. Alli Vlasina desniza; kojase nad gnime prnsciva, vasdaga sacjuva, i vechje negh jednom cjuddotvorno odalecjje od gnega. Mimohodech mnoghe pripovidjetchju ovdi onu, koja mallo magne negh oda svieh domorodnieh pisaozaa biva naspomenuta, a sljedj god. 1437. Tolika bji gne silla i pomoregne, da sva gospoda utekosce iss grada, a samo deset starovjecnikaa ostahu po oblasti velikoga vjechja na gnegovu obranu i vladagne. Alli do mallo i od te deset ostahu umoreni devet, ter jedan sam po imenu Maroje Resti od sedamdeset i tri godiscta sciv issosta, budduchi mnosctvo neissbrojno puka i sve gradske obrane kuscnom smarti poghinule. Sam ovi staraz s' smarti prid occima scto tad da ucini? Od same pripasti i od smartnieh samjeraa, koje, kudgose obarne, svudara susreta, moscelise s'svoiem scivotom nerastati? Allichje sdrave od kuscnikaa rassdjelit, allichje kuscnike potrebniem stvarima utjescit, allichje martviem pokop ucinit; a nadasve jedalichje grad od nepriategiske vojske, koja jur spravna biasce, dabi nagn nasarnula, obraniti? Na sve ovo i vele vechje, negh ikakva gljudska jakos bji vrjedna ucinit, illi pamet issmislit, po Vlasinoj pomochi oni kreposni

staraz, dopire. S'otoka od Daxe oko pet tisuch scescjan dalece od Dubrovnika, na koise vechi dijo gospode bjesce uklonio, kuppise vjechje u blijcgni jaton, koje nebeskom svjetlosti po Vlasinu isproscegnu prosvjetgljeno, potrebne naredbe posciglje u grad, nareghiva vojsku, koja oko grada utaborena od nepriateglskoga nasartagna cjuvaga; bojne plavi i danom i nochi bde po moru oko grada, na vratlu od luke dvje najvechje korabglje nepristavno oni uski prohod cjuvaju; ter nepriategli na samu ovu spravu ne smiju na grad nasarnut, neghse na tragh vrachjaju, a sardita pomorna kuga prikko svakoga naravnoga raslogа sred najscestocije vruchine, koja je vasda vechma uscisoe, svoju porasu sasviem ustavglja (a). Isa kako proghje gnekolike vremena, bes da iko is novize illi osta okusoen, illi od gne umoren, ter svako predagne odaleceno, vratiscese u svoj grad sjemo i tamo rasparscjana gospoda, pini iko mosce ni posumgnit, da gnihova parva miso biasce Vlasiu svoju harnos svjedocit, pomolna sahvagljegna u gnegovoj zarkvi i na gnegovu slavu rad.

(a) *Philip. de Diversis P. IV. cap. 13. pag. 73. & seq. MS. Resti Ann. di Ragus. lib. VII. pag. 503. e seq. MS.*

di oslobogħjegna ; tako sardite kughe cinechi . Gladje na svarhu cetvarti bic, koiemse uvrjeghjena boſcia pravda cestokrat sluſci, dabi pedepsala gljudske opacine. Nad inièm koi ove nasce dalmatinske pokraine tescko morasce, bji beſ sumgne oni, koi sljedj god. 1716. U mallo doba od mjesta do mjesta prihodech pruſcjse po svoj darſcjavi, niti grada illi sela biasce u gnoj, u komuse jur ne kuscjahu nevoglni plodi ovoga bicja, i svakcjas teſcise cekahu. Dubrovacko skupnovladagne svu svoju pomgnu i nastojagne postavj, niti ikakva ni truda ni mjedji posctedj, dabi od svoga grada i puka ovako teſcjak bic odalecijo. Alli sve bji ſaman; pokli ghdje boſcija pravda rasarcena osvetu iscte; tujsu sve gljudske misli ſaludne i svi trudi beſ koristi. Videchi dake dubrovcjani, da njedna gljudska pomoch mogascejih od tieh nevogljaa oslobodit, i da svakdan predahu, dabjih i jose teſce snascle, sva gnihova ufagna postavisce u iſproscegne i obranu gnihova moguchjega branitegljа; nitisuse nascli privareni u tomu. Pokli u occi blaga dana gnegove svetkovine, kadno arkibiskup sa sviem popovstvom, kneſ sa svom gospodom, vas puk u jednu rjec goruchiem molbam prosjasce u zarkvi Vlasinoj utjehu i pomoch pri tako tesckieh nevogljah; uglјeſe u luku drjevo

karzato svake varste hrane; ter tiem doscjaschjem plac i usdasi obratiscese u raddos i sveseglje. I u istinu snalisu dubrovcjani, da gnihovu parzu na smartnomu cjasu obechia svemoguchi Bogh, da ikomu nebi bio skratijo nebeske pomochi, tkobi u ime gnegovo a na slavu bosciju pri nevogljah gnemuse utjezo.

Ovako nasc Vlasi bes pristanka bragnasce oda svieh tugaa i nevogljaa, koiemsu podloscni nesrechni sinovi Adamovi, svoj gljubjeni Dubrovnik; kako paka nadarivascega svakom varstom millostji i dobrocinstvaa i po kopnu i po morru, i kakoga slavna ucini prid sviem narodim i vladagnim, nastojatchjemo pripovighjet u poglavju, koi sljedi.

POGLAVJE IX.

O millostih, koiem Vlasi nadarj Dubrovnik i ucinjga cestita i po kopnu i po morru.

Nekabih redom mogo pripovighjet koigod dijo daraa i millostji, koje biahu od viscgnega stvorza po isproscegnu Vlasi s. svoiem dubrovcjanom udjegljene: trjebaje, da prie ne propuscbim jednu

osobitu poghibu, u kojojse onij naghjohu, i biahu cjuddotvorno od gnega oslobogħjeni. Potrebnoje ovdi ʃnati, da dubrovcjani nad sviem iniem narodim biahu vaʃda dobro gledani i chjuchjeni od turskoga naroda, i da gnima samiem prie negh ikomu drugomu bjì ʃa veliku millos dopuscteno, da po svemu priprostranom otmanskomu zarstvu i po kopnu i po morru mogu slobodno targovat plachjajuchi illi njednu illi prem mallu zarinu oda svieh targovitaa, kojebi onji illi iʃnosili iʃ otmanskieh darʃcjavaa, i u gne iʃ kogamudrago mjesta unosili. Odvisce; od davninaa sklopisce s' gnime pogoghjaj, dabi vaʃda od svakoga i gnih i gnihov grad branio; i ovi pogoghjaj bjì svegh vjerno od gnega ispugnen. S' drughe strane obechjasce dubrovcjani, dabi onji svako godiscte na ovaku blagodarnos i millosti gnekom ne velikom platom odgovarali. Ovi pogoghjaj bjì ʃa gnegoliko vjekaa i s' jedne i s' drughe strane vjerno ispugnen, dokle god. 1703, vaʃda dubrovcjani od Vlasi s. pomoʃceni iʃnaghjohu nacin prid otmanskiem zarrom, da unaprjeda nebi svako godiscte tumu platu posilali, negh svako trechje; obechivajuchi, da kadbi opet Dubrovnik boglju srechju steko, i u obilnije bichje priscjo; dabimu opet svako godiscte ugovorenu platu posilo. Ovu

novu blagodarnos stekosce dubrovcjani pri otmanskiem vladagnem, i sljedahuje ufcivat do god. 1730; kad nenavidos i flloba dubrovackieh nepriategljaa ucinj, da zar poce iskat od dubrovcjanaa, damu opet ko i prie svako godiscte, a ne vechje svaka tri gorirecenu platu posilaju. Nahodjascese tadar Dubrovnik ifa trescgne, kojaga do temeglja porafj god. 1667, kako jur rekosmo u predgnem poglavju, i u tjesno bichje bef ikakve obilnosti dovede; tiem njedan put ni nacin ne propuscta na zarskiem vratima, da nebi bijo na to usilovan. Alli videchi, da sve biasce faman, i pofnajuchi, da svaka gljudska pomoch bjescemu faludna; obarnuse na obicjajnu ufdanu obranu svoga cjuddotvornoga parza, odlucivajuchi, da u gnegovoj zarkvi fa tri dni budde prikafano prisveto Tjelo Gospodinovo, i da arkibiskup sa sviem popovstvom i redovnictvom, knef sa sviem vlastostvom, svi graghjani, vas puk budde goruchiem molitvam u ime Vlasi s. millosardje boscie vapit, dabi tako tescku nefgodu uklonilo od gnega. I u istinu josc ne biasce svarscila ova tridnevgna bogogljubnos na cjaas Vlasinu upravgljena; a if Zarigrada doharlj teklich, koi radosne glase donese, da ifnenadi bji na zarsko pristoglje ufdighnut Muhamed I, koi dobro gledajuchi dubrovcjane,

ko gnihov sarcjani priategl ne samo ſa tad , nu ſa vaſda nepomicnom naredbom utvardj , dase ikad neimoſce ta plata od dubrovcjanaa istkat , negh samo svako trechje godisćte .

Tkogodje i mallo vjesćt dubrovackoj pokraini, svak ſna , kako kojegod gne selo budde cestokrat kugom otrovano , kad ova smartna nemoch uſmori bliſcgnu bosansku ſemglju. Svak ſna na isti nacin kolikrat samo od naſad stoo godisćtaa ova sardita nemoch otrova , nechju rjeti , koigod dijo gne darſcjave , illi ſa najmagne kojegod gne selo , pacek da vechje negh jednom u isti varosc uplakase . Ono sćto nikako nejmase ovdi propustit , jest , da skupnovladagne dubrovacko , netom mu doleti glas , daje ona u bliſcgnoj Bosni pocela ſcgnet gljudske ſcivote , da tajcjas po stavnoj odluzi obarnese iskat obranu u svoga blagodarnoga braniteglja raſlikiem nacinim bogogljubnosti i pomogljegna ſa sve ono vrjeme , u koje uſnapreduje otrovna kuga u toj darſcjavi , nitimu ikad u tieh prigodah skratj udjelit proscenu millos i sarcjuvagne . I ſa potvarghjegne od ovoga mogobih vechje i vechje dogoghjajaa pripovighjet ; alli dase nebi prem od visce uduglijo , donjetchju samo dva , koja sljedisce ovega najposledgnega proscjastoga vjeka . U jednoj kuchi u varoscju bliſu

istieh miraa od grada, u kojoj pribivahu pridoscjozi rasluceni od katolicjanske zarkve, rasboglje-se gneka scena, ter domachja cegljad sasvasce ljekara onega nauka, koi uci karv pusctavat, dabije proljecijo od ranne, koju na sebi imasce. Poghje taj ljekar, pusctj-joj karv, prigledajoj rannu, privj-joj gneku pomas na gnu, i sve ovo svoiem istiem rukami, terse vratj u grad. Nakon mallo cjasaa isa toga svan u manastjer dumnizaa s. Marie reda s. Benedikta pusctj jednoj od dumnizaa karv istom bazkavizom i trakom istiem, koiem pusctijo bjesce onoj sceni u varoscju. A isa toga sljedasce na obicjajnu hodit po gradu bricit i pusctavat karv. Nakon dva dni isa toga priminu ona scena, koja biasce od gnega ljecena, i josc i drugo cegljade u toj istoj kuchi, a druga dvoiza illi troiza lescjahu u postegli istom nemochi priklopjeni. Pocese iskat koja biasce to nemoch tako smartna i otrovna i ocitovase, da biasce kuga. Svak osta vechje martav negli sciv na ti glas i od cjasa do cjasa svak osluhiva, kadchje i na tkomu prie sjeknut, illi na onemu ljekaru i u gnegovoj kuchi, illi na onoj dumnizi i u gne manastjeru. Nu Vlasi s., komu tajcjas svak sarcjano i sebe i svoju kuchju i grad priporucj, svojem isproscegnem svakoga sacjuva i nedopustj, dase

gnom iko otruje iſvan samo u onoj kuchi, u kojoj poce, u gnoj i svarscj, i u kojoj-je hotjesce potajat, i tako vas grad okuscit.

Naſad mallo godisctaa sjeknu kuga u gnekoj kuchi onoga sela, koi s'srane od istoka na turskieh granizah ostaje, ter cegljade iſ tega sela prie dan, neghse obaſna, daje to selo okuſceno; doghje u grad, i sa sviem gradom pomjescjase. Svak moſce sam po sebi promislit, koja bojaſan, kojali pripas svakoga na to docjuvegne priuſe. Svak dake tajcjas k'svomu cjuddotvornom parzu u gnegovoj zarkvi utjecese, ter iſlaſi iſ gne stavniem ufagnem napugnen. I u istinu ne samo vas grad i sva darſcjava bji od gne i ovi krat sacjuvana, pacek u onomu istomu selu njedna druga kuchja iſvan samo ona, u kojoj poce, okuſcjse. Da doghjalise ovako po ostalieh dalmatinskieh gradovih i rusazih? Ne po nisctа: er ghdi nije Vlasine obrane, tujse ne nahodi ni ovako cjuddotvorna sacjuvagna od kughe. Toj najboglje ſna nesrechni Spljet, koi, ſa ne povrachjatse na proscjaste vjeke, dostase opomenut o najposledgnoj kuſi, u kojoj osta poraſcen, i mallo ne sasviem opustjen.

Alli Vlasina obrana ſa Dubrovnik ne odaleciva samo od gnega svaki bic i suprotivu; nu josc i

pritesce k'gnemu svaku ces i svaku obilnos. Ne trebuje da o ovomu isiskivamo svjedocjanstva u davninah proscjastieh vjekaa, kadno dubrovacke i bojne i targovacke korabglje, parve pomoch nosjahu najmoguchiem krunnam od svjeta meghju sobom saratjeniem; a drughe same, bes da njednomu drugomu narodu ovo biasce dopusćteno, is surianske i jeghjupacke priobilne semglje. punne i karzate svake varste pribogatieh targovinaa, koje najdaglje strane istocnieh Indiaa poraghjaju, svudata rasnosjahu; ter tiem i sebi i rodnom mjestu neprisuscnu rudu svakoga bogastva srechno otvorahu (*a*): Dostaje, dase samo opomenemo, koju srechju i cestitos po obrani nascega cjuddotvoriteglja ovoga najposledgnega vjeka stece Dubrovnik. Mjeddi dubrovacke iskanesu i noscene ne samo po svemu priprostranom otmanskomu zarstvu, nu joc i po inieh kragljevinah; dopiru pacek do najdaglieh istocnieh stranaa, i donose Dubrovniku nenadanu pribogatu koris. Drjeva i korabglje gnegove, kadara najmoguchi kragljevi karvavi boj biju meghju sobom; niti ici-

(*a*) *Na sluscbi Scpagnske krunne mnosc korabgljaa dubrovackieh vojevahu. Vigh. Notiz. Stor. Crit. di Ragusa Tom. I. part. 2. pag. 213. 216. e seq.*

gov stjegh ima slobodu bes straha i porase pomorski targh obchiti; samesu one od svakoga naroda dobrogledane i chjuchjene; iskane barscek i karzate svakiem blagom slobodno i mirno po signem morru s' usdighnutiem nad jedrima Vlasiniem stjegom, koi svakomu kasce slavnu priliku gnihova cjuddotvoriteglja, brode, i do najdaglieh sapadnieh stranaa novoga svjeta dopiru, ter sebi, graghjanim, Dubrovniku, svoj darscjavi slavu, cestitos, bogastvo i svaku obilnos donose. Sloboda dubrovacka, sloboda, neprozjegneno blago, kadno sva Europa bojniem oghgnom uscescena, kuscja i podnosi odore i porase, s' koiemje vasda gljuti ratt sadruscen; priljepa Italia perivoj sve Europe, od kojenas usko samorje rasdjegliva, sad jedne a sad drughe vojske u savadi pasi, i svoje rjeke karvi omasctene techi; dalmatinska istocna i sapadna pokraina mirno u istinu, alli svoje predgne vladagne promjegniva; a sloboda dubrovacka stavna i krepka nada sviem usdarscise i po obrani svoga odvjetnika, komuse u ta doba vas Dubrovnik osobitiem molitvam priporuciva, zjegnenaje i bragnena od onieh istieh vojskaa i pomorskieh i pokopnieh, od koieh svakse od inostranaz bojasce i zjegnasce, dabi bila porascena.

Ovako obrana Vlasina sacjuva do sad svoj Du-

brovnik i ucinj, da mallo magna negh prid sviem svjetom slavan i cestit usbudde, i nasljedovatchje ovako i u naprjeda, doklegod u gnemu cista i neozkvargnena prava vjerra usdarsciſe.

Niti iko mosce ni posumgnit, da Vlasina obrana pruscivase samo na opchjene millosti svega naroda dubrovackoga inokupno, bes da pak svakoga od dubrovcjanaa, koise u svoieh vlascitieh potrebah k' gnemu utjece, ne pomaga i svoiem isproscegnem posobite millosti ne udjeglivamu. Pokli lasnobih mogo vechje i vechje isgledaa u davnieh vjezih sa potvarghjegne od toga isnachi; alljih navlasc mimohodim, donosechi samo sctogod, sctose sa nascieh danaa od occigledneih svjedokaa o tomu pripovjeda.

Biasce dake u gnekoj kuchi graghjanaa sluscbeniza, koja na obicjajnu kupj sebi hranu, terje stavj gotovit, a paka kadbji svoje vrjeme, sasjedeje blagovat. Po sred jestojske ochjutj u jedan cjas, dajojse saprjecj u garlo tanka nu duga i oscetra igliza, koja tescku mukku i tescku boles pocejoj sadavat. Gospoghja od kuchje cjujuchi tu nesgodu posla tajcjas po ljecnika, dabije oslobodijo od tako ocite poghibe. Alli sva gnegova vrjednos i pomgna bji saman i saludu. Tiem proghje zjelieh sces danaa i sces nochji nesrechna

slufcbeniza u tesckieh bolestih i u ocitoj poghibi svoga fcivota bef ikakva ufagna od njedne gliudske pomochi. Reccejoj na svarhu gospoghja na ovi nacin: cjujme moja slufcbenizo, ti fnasc, dasam ja cinila, svesctosam mogla, jedabise oslobodila od te poghibe, u kojojse nahodisc; alli vidim ocito i ti ista dobro fnasc, da njedna gljudska krepos nebji vrjedna povratit-ti ifgubgljeno fdravglje. Evoti dake ove fadufcbine, pogh's'gnome u s. Vlasi, ispovjghise i cini na gnegovu otaru prikafati posvetilisćte Gospodinovo, ter stavno ufagne facni, dachjeti on ifprosit millos u Boga, dase oslobodisc od te nefgode. Slufcbeniza punna ufagna, kakojoj gospoghja naredj, tako sve do kraja ispunj. Vrachjajuchise doma posred puta skocj-joj ifnenadi blgjuvagne, ter s' gnime ifidejoj na dvor if garla igliza scichja popola slomjena, i vratjse doma fdrava bef ikakve bolesti ni mukke. Sve ovo i dan danascgni pripovjeda ista kchi te gospoghje, koja u to doba biasce djevojciza u kuchi svoje matere, a sad imatchje oko osamdeset godisćtaa.

Kadbi sljedijo naprjed pripovjedat prilicne millosti, nebih ikad svarscijo ovi fcivot nascega cjuddotvornoga braniteglja, kogasam i doslek vechje produglijo; neghli biah na pocetku namis-

lijo. Alli utoliko kakobismo mogli na koili nacin u komugod najmagnemu djelu nascju harnos ukaſatmu? Lasno, dubrovcjani; najprie cjuvate vasce rodno mjesto oda svega onoga, sctobi i sjennom moglo potamjet svjetlos i cistochju vasce vjerre, kosnje i vasci djedi vaſda cjuvali. A pak nastojte sa svom bogomillosti svako godiscte devet danaa, koji dohode pri gnegovoj svetkovini na gnegovu slavu i cjaas oviem nacinom, illi ovemu prilicniem, koga ovdi iſa gnegova ſcivota postavitchju, posvetitmu. Tiemchjete najpodobniju i najdostojniju ciaas i slavu svjedocit velikomu biskupu i mucceniku i cjuddotvornom vascemu branitegliju.

DIJO TRECHI

BOGOGLJUBNA ſABAVA NA CJAAS S. VLASI MUCCENIKA I BISKUPA, KOJASE CINI DEVET DANAA PRIE GNEGOVE SVETKOVINE IS TALIANSKOGA SLOVINSKI PARVIKRAT ISTOMACENA.

Uputjegne na ovu bogogljubnu ſabavu.

U ime Oza i Sina i Duha svetoga. Tako buddi.
Boſce na pomoch moju nastoj.
Gospodine ſa pomochme poteſcise.
Slava Ozu i Sinu i Duhu svetomu, kako bilo u pocetak tako sad i vaſda i po sve vjeke. Tako buddi. *Ovakose pocigne svaki dan ova sveta ſabava.*

Stojechi Vlasi s. biskup i muccenik, dabi prighnuo svoju svetu glavu, i podloſcijoje sabgli karvnikaa gnegovieh ſa svjedocit vjerru Isukarstovu, kako rekosmo u gnegovu ſcivotu, uſe molit viscgnega, vapechi, dabiga ovi najposledgni krat usliscijo, govorechi; *exaudi orationem, quam pro tuo nomine decollandus ad te ultimam fun-*

do (*a*). Ova gnegova proscegna biahu, dabise smillovalo bosjcie millosardje i uslisscilo svieh onieh, kojibiga na pomoch ʃaʃivali, i boʃciu obranu na gnegovu uspomenu prosili u gnihovieh nemochih, poghibah i svake varste suprotivah. Molechi ovako s. muccenik ʃavarʃcese nad gnim jasni oblacjak, iʃ koga ove rjeci bjehu proglascene: *ono sctosi sad u mene prosijo, bitchje ispugneno po vjerri i koristi onieh, kojite buddu na pomoch ʃaʃivat* (*b*). Po ovemu boʃciemu obechjagnu mucceniku s' ucignenu svak poʃna ocito, kolikose ima uʃdat u gnegovu obranu, akogase budde ʃcivom vjerrom ʃaʃivat u svoieh potrebah. Alli pokli iʃproscegne i obrana svetazaa stjecese osobito cjastima i iʃgledagnem u gnihove priʃamjerne kreposti; tiem u ovoj ʃabavi od devet danaa pri gnegovoj svetkovini postavgljase svaki dan jedno raʃmiscgljagne o kojojgod kreposti nascega sveza, kojachje sluʃcit, nekase u gnu iʃgledamo, i u isto doba jedna molitva s' koiemgod drughiem bogomilliem djellom na gnegovu cjaas upravgljeniem.

Pohodi, bogogljubni sctioce, ovieh danaa od priprave na gnegovu svetkovinu, koliko uʃmoʃcesc, gne-

(*a*) *Act.* II. *c.* 4. (*b*) *Ibid.*

gov otar, prikascimu kojugod i mallahnu, nu osobitu pokoru i satregne tvoijeh chjuchjenstvaa; odredi prosit kojugod osobitu millos u tvoga s. parza, o kojoj imasc vechju potrebu; ter ako usisctesc u gnega. i kojugod millos vremenitu, ko na priliku sdravglje telesno, illi drughu ovoj prilicnu; vasdaje iscti podobniem ughoghjeghem s' vogljom boʃciom; nemoguchi iko ʃnati, sctochje bit vechma korisno gnegovoj dusci. Alli prosi u gnega osobito kojugod millos duhovnu, erchje ova bit gnemu ugodnija a tebi korisnija. Na priliku, akobise po nesrechi nahodijo ʃaveʃan kojomgod grescnom obicjai; vapi prid tvoiem parzom, dati iʃprosi u Boga pomoch, dase od gne oslobodisc. Akose nahodisc u tjesnochjah tvoje dusceynosti, neʃnajuchi kojebi bichje ʃa svega tvoga ʃcivota odabro, moliga, dati iʃprosi u Boga svjetlos, da poʃnasc gnegovu prisvetu voglju i krepos, daje ispunisc, iʃabiruch ono bichje, kojechje bit ʃa gnegovu vechju slavu a ʃa koris vechju tvoga vjecnoga spasegna. Akosi nasarnut necistiem napastovagnim, illi moren strahom i sumgnam o tvomu vjecnomu spasegnu, moli tvoga millostivoga braniteglja, dalli dati udjeli jakos, dajih uʃpridobivasc, illi dase po boscioj millosti oslobodisc od gnih. Na isti nacin mosçescga molit, dati iʃprosi onu krepos oso-

bito, po kojojchjesc lascgne hodit po putu gospodinovu i pridobivat onu grescnu obicjaj, kojojsi vechje podloſcjan. Okoristise dake ovom bogogljubnom ſabavom, koju ja dobrovoglno prilagam ſcivotu nascega cjuddotvornoga braniteglja i muccenika, nekabi vas narod dubrovacki svjedociomu svoju harnos, i pritego k' sebi gnegovu kreposnu obranu i pomoch i dusce i tjela.

RAſMISCGLJAGNE PARVOGA DANA.

Raſmiscgljaj ovi parvi dan priſamjernu pravednos i cistochju ſcivgljegna, kojesu sivale u Vlasi s. josc od parvieh godisctaa gnegova djetinstva; ſasve rodjse, ſcive i odraste sred tminaa i opacinaa nevjernosti; budduchi upisano o gnemu; *da vas svoj ſcivot provede na iſgled ustarpjenoga Joba, blagh i mijo, cist, pravedan, istinit, bogostrasciv i na dalece svake opacine* (*a*). Ova pravednos i cistochja ſcivgljegna ſasve biasce obicjajna pravvovjernikom parvieh vjekaa zarkve svete; niscta nemagne sivasce nad iniem osobito u Vlasi s., tako da priteghnu k' sebi i pogled i zjennu svega provvovjernoga puka od grada Sebaste; tiem

(*a*) *Act. I. cap.* 3.

zjechja iſvarsnostji gnegova ſcivota iſabrascega ſa svoga biskupa i pastjera dvhovnoga (*a*). Prinmjeri ovu gnegovu pravednos ſcivgljegna josc u zvjetu od mladosti s' dnevim tvoieh ſdrelieh i moſce bit priſdrelieh godisctaa, ter paſi raſlikos, koja prohodi meghju jedniem i druſiem; pokli lasno moſce bit, da nechjesc iſnachi u gnih ni godiscta ni mjeseza, u koi vechjekrat tesckiem uvrjeghjam boſciem tvoju duscju ne oghnusj. ſacni u tvomu sarzu goruchju poſcjudu i stavnu odluku, dachjescse u gnega podpunno iſgledat svega tvoga ſcivota, kogachjeti Bogh od sad udjelit; nekase i o tebi moſce rjeti, da od dana danascgnega do smarti proveosi ſcivot u nicemu ſabavan.

Molitva.

Prislavni moj braniteglju Vlasi s., koisi bijo od boſcie millosti tako pritecen, daje ikad tvoiem pricistiem ſcivotom njesi iſgubijo; ah! kolikobih ſcjudijo, dasam tebi u najmagnemu djelu prilicjan. Nu pokli ſa moju priveliku nesrechju tolikiem opacinam ucinihse prem raſlicjan od tebe, radujemse, ako niscta, da ova vrjednos bjesce te-

(*a*) *Ibid.*

bi od Boga toli korisno udjegljena: a pak snisce-note molim, dami sa najmagne iisprosisc u Boga pravednos pokornikaa, nekabi pravem bollesti i pokajagnem moieh grjehaa povratidse na sluscbu i priateglstvo boscije, i povratiese takom odlukom i stavnosti, da ikad vechje do najposledgnega cjasa moga sccivota ne buddemse od gnega ni dlake odalecit. Tako buddi.

Odlichjese smolit tri Occe nascja &c. *i tri* sdrave Marie &c. *na uspomenu, da s. muccenik Vlasi do trikrat tolikom stavnosti spovighje prid samosilnikom vjerru Isukarstovu, a pak isa toga illichjesi spjevat, illi rjeti ovu pjesanzu, koja sljedi.*

Istomacegne pjesanze *Salutis aram Blasius &c.*

Vlasi usdighnu sdravglja otare;
Odsvud, bolni, k' gnim tezite,
Ter savjetne vjirnu dare
Cistiem sarzem poklonite.
Tkomugodje sasila
Resa od garla prohod tjesni,
Il' kâ sgoda usrocila,
Damûe dihaj u bogljesni;

Nekse odrece od pomochi
Gljudske, u ovdi harlo leti,
Kreposniom terchje mochi
Muccenikmu sled isjeti.
Er kolikom jur stavnosti
Hude mukke svê podnese,
On tolikom pak millosti
Ljek bolnizim svim donese.
Muccenice prihrabreni,
Slughe tvojè brani i schiti,
Sdravglje tjelu, a scjudjeni
Daj mir dusci na semi svjiti.
Viscgne Trojstvo, bile Tebi
Neumarle slave i dike,
A Vlasine molbe s' nebi
Stekle nami raj u vjike. Tako buddi.

Ant. Dobar buj bljosi; vjerru sacjuvosi; i sato chjeti Bogh pravedan sudaz odvratit na nbesieh nedospjetnu kruhnu.

℣. Molise sa nas, blasceni Vlaho.

℟. Dase ucinimo dostojni obechjagnaa Isukarstovieh.

Molimo.

Bosce, koi blascenoga Vlasi muccenika tvoga i biskupa u podnoscegnu svoieh mukkaa i u isljе-

cegnu tughieh nemochji cjudnovita uciniosi; blagh dopusti, da i gnegove vjerre stavnos nasljedujemo i u poghibah obranu kuscjamo. Po Isukarstu Gospodinu nascemu, koi ſcive &c. &c.

Raſmiscgljagne drugoga dana.

Pocignese kako i parvi dan sve devet danaa.

Raſmiscgljaj, da uſceſceno u Sebasti pritescko progonstvo suproch pravvovjernikom od Agrikolaa, s. biskup Vlasi najprie u gneko potajno mjesto svoga istoga grada sakrjse, a pak iſide iſvan gnega i uklonjse u gneku spillu na povarsci planine Argea, u kojoj gnekoliko danaa provede. Ovo gnegovo sakrivagne i bjeſcjagne ne biasce ni rad straha ni rad ſlocestva; nu ispugnajuch nauk Isukarstov, koi govori, *ako buddete progogneni u jednomu gradu, pobjegbnite u drugbi* (*a*); hotijoje ſcivjet, cekajuchi od Boga, u koga biasce sve svoje uſdagne postavijo, naredbu, kadbi imo susresti muccenstvo, i dabi tako mogo na koigod nacin pomochi svoje staddo, kojese u poghibi nahodjasce, kako i ucinj, hodech nochno ukradom poho-

(*a*) *Act.* IV. *c.* 1.

dit i utvardit u vjerri s. mucceņika Eustrazia i oruſcjatga sveto-otajstvim na najposledgnem arvagnu (*a*). Promisli ovdi priveliku neuſdanos, koju ima o sebi i o svojój kreposti nasc s. biskup, ſasve biasce prikreposan; tetse uklonj od poghibaa progonstva, doklegodmu Bógh ne objavj svoje hotjegne. Kolikrat ti ne samo njesi bjeſcjo od poghibnieh prigodaa, nusjih navlasc susreto, i mosce bit, kadgodi i povoglno isko i druſiemjih podavo? Kolikrat prem odvisce u sama sebe uſdajuchse, obarnuosi ramena Bogu, dabi sljedio putt, svjet i hudobu? Darſci vaſda duboko udjegljano u tvomu sarzu i pameti, daje Duh. s. reko, *da tko gljubi prigodu, u prigodichje i pogbinut* (*b*). Tiem ſacni u tvomu sarzu stavnu odluku, dachjesc vaſda bjeſcjat svaku prigodu, kojate moſce i iſ daleka privesti na kojumudrago uvrjeghju boſciju.

Molitva.

S. Vlaho moj poglaviti braniteglju, koi postavgljajuch u Boga sve tvoje uſdagne, ni dlake njesise u sama sebe i u tvoje vlasștite kreposti po-

---

(*a*) *Vigh. Dijo I. pogl. 4. l. 26. i sljed.*
(*b*) *Eccl. c. 3. v. 27.*

usdo, molimte, dami isprosisc u Boga pravo prosvjetgljegne, po komuchju podpunno posnat moju slabos, tako da strascechise vasda o meni istomu, buddem svegh odalecit od mene svaku prigodu, kojabime mogla na koigod grjeh navesti. Akosé pak suproch mojoj vogli namjerim kadgod u kojojgod poghibi tvoiem moguchiem isprosçegnem pomosime, daje pridobiem, i buddemse usdarscjat vjeran momu Bogu; nekabi tako boscia millos odalecila od mene iste nepovoglne poghibe u svemu onomu, scto utiscti moje duhovne nepriateglje, kako jur i u tebi utvorj.

Smolitcbjese kako i parvi dan i sa isti usrok tri Occe nascja &c. &c. *i pjesanzu, koja sljedi.*

Istomacegne pjesanze *Stellata pande mænia &c.*

Jasni grade od nebesaa,
Rajska vrata tvâ rastvorî,
Mucceniku punnu uresa
Pjesni pjevaj slavne odsgori.
Nije umerlil vjenaz dosti
Ovo celo okruniti, —
Vjiga poghte sred radosti,
Slatne svjesde, gnemu svitti.

ſunian karvnik hughji od ſvjeri

Sad grebenzim, bicim sada
Svû sarditos s'bjesom mjerri,
Svesčto moſce i ſna ikada;

Nedobitan viseſ siva,
Prjetgne, ranne, smart, bolesti,
Svjet i pakko pridobiva,
Vjekovite ſa stech cesti.

Viscgne Trójstvo, bile Tebi
Neumarle slave i dike,
A Vlasine molbe s'nebi
Stekle nami raj u vjike. Tako buddi.

Ant. Danas Isukarstov vojnik pribrabreni Vlasi dovarscjujuch svoje umarlosti arvagne u neumarlj rodni grad meghju andioskiem vesegljem i radosti slavodobitnik uſlaſi.

V. Moliſe ſa nas, blaſceni Vlaho. &c. &c. *A ostalo kako i parvi dan.*

RAſMISCGLJAGNE TRECHJEGA DANA.

Raſmiscgljaj ovi trechi dan, kako s. mucceník Vlasi sakrjse u spillu planine Argea, ter netom u gnu ugljeſe, tajcjas ona od pustosci i strahochje u stan od molitve pritvorjse, sjedignivajuchise u gnoj svegh to vechma s'svoiem Bogom: tiem ſa-

sve biasce ondi od isvakoga ostavgljen beʃ njednoga gljudskoga raʃgovora; nisčta nemagne ne proghje on u gnoj beʃ osobitieh nebeskieh utjehaa i uʃcivagnaa; *ghdje* (govore gnegova djella) *ʃasve ʃaboravgljen od gljudske pomocbi*; *nisčta nemagne ne ostavgljen od boʃciega utjescegna* (*a*). Iʃnahodech on sve svoje uʃcivagne u opchjegnu s'svoiem Bogom, nasljedova stavno u molitvi, tako da isti sluʃcbenizi nemilloga samosilnika, kojiga biahu otiseli uhitit, iʃnaghjoscega u toj svetoj ʃabavi (*b*). Po temu putu ʃasve skroven i dalece svoga staddа pomagascega i spravgljasce sama sebe na prislavno muccenstvo. Imaj opaʃ, da illi slobodan ʃcivot i raʃparscjan, u tkomu prie biasce bogostrasciv; illi raʃbludan i raʃpusčten, tkoga prie provodjasce u pokori i bogogljubnosti, iʃhodi osobito, ko iʃ svoga vira, illi iʃ molitve na opako ucignene, illi propusčtene i ne ucignene. Ter ako po nesrechi nahodiscse i ti, da provodisc ʃcivot nepristojan karstjaninu, iʃkuscjaj i iʃnachichjesc, da pravi uʃrozi i parvi pocezi ove tescke neʃgode bilisu, ersi ostavio Boguse molitvom utjezati. Odluci dake na iʃgled Vlasi svetoga naʃbigl prionut na ovu s. ʃabavu, nekabi tako pri-

(*a*) *Act.* II. *c.* 1. (*b*) *Ibid.*

tego k' sebi potrebne pomochi boſcjega millosardja.

Molitva.

Moj prislavni s. Vlaho, ſa ona nebeska uſcivagna, koiemte u onoj pustoscnoj spilli na tvoieh nepristavnieh molitvah millostivi Bogh toliko blagodarno nadarivo, iſprosi i meni tvoiem moguchiem umogljegnem, da i ja stecem dar molitve; dar toliko potreban, dabise oslobodijo od opacine, ſagarlijo ſcivot uprav karstjanski i po gnemu do vjecnoga spasegna dodoscjo. Iſprosimi, da ono sunze od pravednosti, koga ti sadara occigledno uſcivasc, prosvjetlime jedniem od onieh ſrakaa, koiem i tvoju pamet gnekad prosvjetlj, a sarze raſceſce, dokle pribiva u onomu skrovisctu od Argea; tako da ne proghje jedan sam dan, beſ da pri ovoj nebeskoj svjetlosti nepoſnam kojugod vjekovitu istinu, dabise po gnoj vaſda stavan uſdarſcjo u sluſcbi boſcijoj i tvoiem iſgledom okoristijo.

Smolitchjesc kako i parvi dan i ſa isti uſrok tri Occe nascja &c. *i pjesanzu, koja sljedi.*

Istomacegne pjesanze *Blasi Sacerdos &c.*

Redovnice glasoviti,
Svjetli uresu muccenikaa,
Sjasc nad ſvjeſdam pun dobiti
Na obranu Dubrovnika.
Vjecni dusi veselese,
Er tvu druſcbu uſcivaju,
A umarli svi dicese,
Gim ſa parza Tebe imaju
Pakko isti chjuti u sebi
Strah, i bjeſci, ghdjete vidi,
I svi stvori paſe u Tebi
Vlas boſciju, kate sljidi.
U skrovisctu spille draghe
S' Isukarstom radse zjenisc,
Ghdji sardite ſvjeri u blaghe,
Tvom kreposti cjudno mjenisc.
Odtud silnik vante iſvodi;
Da u jezer utopite,
Alli stupaj tvoj po voddi,
Jak po kopnu, prinosite..
U verigah i u trudu
Svakcjas stavnji viteſ bivasc,
Mukke, sudza i smart hudu
Krepkjem sarzem pridobivasc.

Viscgne Trojstvo, bile Tebi
Neumarle slave i dike,
A Vlasine molbe s' nebi
Stekle nami raj u vjike. Tako buddi.

Ant. Blaſceni muccenice Isukarstov, koi svakoga Bogu priporuchjujesc, tko tvoju obranu ſaſiva, usliscena bila molba tvoja i iſprosceno nami ſdravglje dusce i tjela.

℣. Molise ſa nas, &c. *kako i parvi dan.*

Raſmiscegljagne cetvartoga dana.

Raſmiscgljaj da pribivajuchi s. biskup Vlasi u onoj pustoscnoj samochi (budduch tako viscgni odredio, dabi gnegovu svetignu ocitovo); najnemillija ſvjeregna one planine kuppilasuse punna blagochje oko gnegove spille (*a*). Tiem kadarbi kojagod od gnih kuscjala kojugod nemoch i bolles, kako boglje umijasce bigljeſini smigljegna i ſcjalosti iskasce pomoch i oslobodjegne, koje tajcjas stjezasce blagosovom i dotizagnem rukaa muccenika svetoga (*b*). Evo dokle moſce doprjeti prava svetigna i pokora, kakvu u onoj spilli Vlasi sveti opchjasce, da iste nemille grabechje ſvje-

(*a*) *Act.* II. *c.* I. (*b*) *Ibid.*

ri blaghe i mille pritvorene cjasteje i posctuju. Tvoja unutargna pohotjenstva tolikesu sardite divjacne ʃvjeri, koje kolikrat tvoju tuʃcnu duscju hudo i nemillo raʃdarpisce? Alli ako ti josc i sad pocnesc naʃbigl nasljedovat prave karstjanske kreposti i unutargne pokoregne sebe istoga, upitomitchjesc ove ʃvjeri toliko tvojoj dusci sctetne, i gnimachjesc na tvoju voglju ʃapovjedat i vladatjih. Stanovito dake odluci s'pomochi tvoga s. parza, dachjesc ovo od sad unaprjeda do ziglja iʃvarscit, odricjuchise iʃvarsno od sebe istoga i od svoieh pohotjenstvaa, i tochje biti pokora najugodnija i Bogu i tvomu s. parzu.

Molitva.

Nepridobitni muccenice Vlasi s., koi cjastjen i sctovan josc i od istieh najdivjacnieh ʃvjerji, pasiosih prid tvoiem nogami upitomjene i blaghe; ah! mojeje tuʃcno sarze pritvoreno u loʃcnizu sarditieh ʃvjerji, tojes moieh svevoglnieh pohotjenstvaa, koje beʃ pristanka koglju i ragnaju moju nevoglnu duscju. Jajih svieh prid tvoje noghe privodim, molechite sarcjano, da po tvomu moguchjemu iʃproscegnu, steceʃcmi u Boga gnegovu jakostivu millos, nekabi unaprjeda pravu unutar-

gnu pokoru nasljedoyo, po kojoj ne usdajuchise u gnih; ukrotimjih i pridobiem na koigod nacin, da podloscene svjetlosti rasuma i vjerre, ne buddu vechje ikad dusci mojoj ikakve sctete usrokovati. Ovoliku millos spoșnatchju i spovjedat, dasimije ti u Boga isprosijo, kuscjajuchi u meni istomu, dasi prislavni ukrotitegl svjerji ne magne pogubnieh, negli biahu one, koje ti na planini Argea upitomj, i cinj-jim mallo magne negh sasviem saboravitse od gnihove naravne sarditosti..

Svese ostalo molli, ko i parvi dan na lizu 154.

Rasmiscgljagne petoga dana.

Rasmiscgljaj prisamjernu blagochju i millinu, kojom s. Vlasi priceka u svojoj spilli sluscbenike nemilloga samosilnika, kojiga iskahu na smart pribolesnu. Priveseliem lizem i priradosniem glasom javjse gnima ne kratechise svatjih prislatkiem imenom svoieh gljubjenieh sinovaa, govorechjim, radujemse, dasteme doscli isnachi, jer vascje doscjaschje priblisciyame k' svarsi moga scivota (*a*). Evoti isgleda, kogati kasce tvoj sveti muccenik, kakose i ti imasc podnosit s' tvoiem

(*a*) *Act. III. c. 1.*

nepriategljom i sa svakiem, tkote na koimudrágo nacin budde uvrjediti. Ti do sad kolikrat ſa najmagnu rjec bodeſcglivu, ſa najmagnu pogardu, ſa najmagnu uvrjeghju, kojati bji ucignena, illi (sctoje i josc gore) kojatije imala bit ucignena; takosise raſgnevio i uſcego, da gubechi unutargni mir tvoje dusçje, iskosi tajcjas svaki put i nacin, dase osvetisc, nehotechi ukaſat karstjansku blagochju onomu, tkoti kojegod krivo ucinj. Promisli koliko tiem nacinom ſcivgljegna odalecivascse od one blagochje, kojuti *Isukars* toliko priporuçiva, postavgljajuchiti prid occi sebe istoga ſa iſgled (*a*). Krepko odluci u tvomu sarzu, dachjesc unaprjeda dobrovoglno prasctat i pritarpjet svaku najvechju uvrjeghju, kojati budde ucignena, spomignuchse kolikratsi ti tvoga Boga i gospará smartno uvrjedijo, a ontije, kako ufasc, po gnegovoj neiſmjernoj dobroti sve do dlake prostijo: odlucj pacek, dachjesc odvrachjat dobro ſa ſlo, kako on isti nareghjuje, i dachjesc blago i millo prohodit s' tvoiem iskargniem, i dachjescga ko tvoga brata u Isukarstu gljubiti, dabi on pak tébi nove millosti udjelijo, koje ikad ne krati oniem osobito, kojisu blaga i gljubeſcgliva sarza.

(*a*) *Matth. c.* 11. *v.* 29.

Molitva.

Prislavni Isukarstov vitesce Vlasi sveti, koise neumje rasarcit ni suproch istiem oniem, kojite biahu doscli povesti na smart; negh na isgled tvoga boscjanstvenoga nauciteglja, ko blagh jagagnaz spustjse u gnihove ruke, bes dasi najmagnega bigljega podo rasargbe; isprosimi molimte, da sarze moje unaprjeda prilicno budde tvomu napugnenu svakom blagochjom; nekabih pak u svakoj prigodi, u kojojbi illi cjuo, illi primijo od moga iskargnega kojugod uvrjeghju, dobrovoglnoje prostio i pritarpio; kascjuchi svakomu blago i millo lize, ter utvarajuchise tiem podoban, dabi posvoijo onu semglju ad obechjagna, koju Isukars pripravj sviem oniem, kojisu u scivotu bili milla i blaga sarza (*a*).

A sve ostalo molise kako drughi dan na lizu 158.

RASMISCLJAGNE SCESTOGA DANA.

Rasmiscgljaj ovi scesti dan priveliku gljubav, koju nasc s. muccenik Vlasi nosjasce svomu iskargnemu, ter poveden is svoje spille, dabi bio pri-

(*a*) *Matth. c. 5. v. 4.*

kaſan samosilniku, i obkruscen putom neiſbrojniem mnosctvom i pravvovjernikaa i poganaa svake ruke, spola i godisctaa ukaſa svakomu svoje sarze napugneno karstjanskom gljubavi, povrachjajuchi ſcjudjeno ſdravglje bolnikom, blagosivgljajuchi djecizu pravvovjernu, da buddu nasljedovat u gnihovoj pravednosti, i spovjedagnem vjerre karstjanske obrachjajuchi nevjernike k' pravomu jedinomu Bogu (a). Evoti priljepa iſgleda, kogati ostavj nasc s. paraz, nekabi i ti tvoje sarze napunijo iskargnom gljubavi; nastojechi, *koliko* vechje moſcesc, pomagat tvoga iskargnega u telesnieh potrebah, a josc vechje u duhovnieh. Tiem pomgnivo iskuscjaj, jesili do sad tako prohodijo sa svakiem tvoieh iskargnieh, kojesi poſno, da imadu potrebu od tvoje pomochi; illi samo pripomgniv na gljubav sebe istoga, nitisi hajo, nitisi nastojo na drugo, negh samo na tvoju *koris* i na raskosce. Akoje ovo ovako, *posramise* samiem sobom, i odluci unaprjeda podpunno i iſvarsno opchit ovu poglavitu krepos; pokli spomenise, scto jur recce *spasitegl* svjeta, da akose ti smillujesc tvomu iskargnemu, i viscgnichjese ganut na millosardje tebi (b).

(a) *Act. II. c.* 1. (b) *Matt. c.* 5. *v.* 7.

Molitva.

Prislavni muccenice Vlasi s., koi raſceſcen i-skargnom gljubavi toliko dobrovoglno pomagosi i josc pomagasc svieh, kojise u gnihovjeh potrebah k' tebi utjecju; evo prid tobom jednoga, koije mnogo potreban osobite nebeske pomochi, dabi oſdravijo od neiſbrojnieh duhovnieh nemochji, koiemse gnegova duscja nahodi tescko obnemoſcena. Ti tvoiem molbam iſprosimije od boſcjega millosardja, kojeje vaſda spravno, date usliscí. Spomenise udjelitmi tvoju pomoch i u moieh vremenitieh potrebah, ako to ima bit ſa vechju slavu boſciju i ſa vjecno moje spasegne. Akoje pak voglja boſcija, dajih tarpim, dobrovoglno u-gaghjamse s' gnome i mollimte, dami iſprosisc stavno i krepko ustarpjenstvo u gnih, nekabise one po momu ustarpjenstvu obratile u moje dostojanstvo prid Bogom, koje pak ufam, dachjemi bit ſapłachjeno u rajskom kragljevstvu.

Sve ostalo ko i trechi dan na lizu 161.

RAſMISCGLJAGNE SEDMOGA DANA.

Raſmiscgljaj, kako s. biskup doveden u Sebastu, trikrat bji prikaſan nemilłomu Agrikolau,

koi blaghiem rjecima i milliem nacinim poce napastovat stavnos gnegove vjerre (a). Nu videch, daje sve ovo ʃaludu, obarnuse na prjetgne i na muccenstva. Alli biskup s. ne marechi ni ʃa obechjagna, ni ʃa prjetgne, ni ʃa mukke vaʃda krepko spovighje Isukarsta ʃa pravoga jedinoga Boga i hrabreno do svarhe uʃdarʃcjase stavan u vjerri gospodinovoj. Nu kolikrat ʃa gljudski obʃir, ʃa tascti strah kojegod prjetgne, illi ʃa ponukagne kojegod raskosce odaleciosise od Boga, ne kratechise uvrjedit gnega, dabi ugodijo cjovjeku? Posramise tvojom slabosti, koja toliko vrjeghja Boga, i toliku sctetu tvojoj dusci donosi. Odluc unaprjeda stavan uʃdarʃcjatse u sluʃcbi boʃcijoj; Josc i onda kadse namjerisc na prigodu, dabi pridobijo tvoja pohotjenstva i gljudske obʃire i prjetgne; pokli akose pustisc od gnih vladat i gnima ugaghjat, ʃnaj, da nechjesc ugodit Isukarstu, nitichjesc biti gnegov pravi sluga (b).

Molitva.

Plemeniti viteʃce vjerre svete, koga ni prjetgne, ni obechjagna, ni njedna varsta mukkaa mo-

(a) *Act. I. c. 2.* (b) *Ad Galat. cap. 1. v. 10.*

gasce krenut, dase ni dlake ne odalecisc od njednoga darſcjanstva pravoga nasljednika Isukarstova; ah! kolikose poſnam raſlik od tebe, ostavgljajuchi cestokrat ſa koigod svjetovni strah put od krepostji karstjanskieh i da nebi gljudi uvrjedijo, ne kratihse Boga vrjeghjat. Molimte dake sarcjano, dami iſprosisc u Gospodina, nekabi utemeglijo sarze moje u svetieh odlukah na taki nacin, da ſa njedan gljudski obſir ne buddemjih ikad pristupit, neghse vaſda krepak uſdarſciat suproch svakomu nasartagnu hudobskomu i svjetovnomu, tako da nikadse nebuddem odalecit od one vjernosti, kojusam darſcjan momu Bogu ko pravi nasljednik Isukarstov. Tako buddi.

Sve ostalo ko i parvi dan na lizu 154.

RAſMISCGLJAGNE OSMOGA DANA.

Raſmiscgljaj nepridobitno hrabrenstvo Vlasi svetoga. Trikrat bji prikaſan nemilomu Agrikolau i trikrat bji na nove i ſcestochije mukke osuen, od gnega ne samo ustarpgljeno nu pacek veselo i radosno podnesene. Parvi krat bji ſcestokiem udarzim od varh glave do dno petaa prihudo iſmlachjen (*a*); drughi krat na visoku

(*a*) *Act. I. cap. 2.*

gredu bji objescen i nad ranne od udarazaa nove ranne gvoſdenieh grebenazaa nemillo pristavgljene i sve gnegovo tjelo na komade raſkinuto (*a*): trechi krat na svarhu bji osughjen, da po sred dubokoga jezera budde utopgljen; alli on po boſcioj kreposti jedniem blagosovom one vodde tako utvardj, da po gnima ko po stavnoj ſemgli scetascese (*b*). Nauci i tji od nascega s. biskupa karstjansko ustarpjenstvo u suprotivah i u podnoscegnu, u komu lasno da do sad njesi bijo ni mallo ustarpjen, negh dasi bjeſcjo od svake prigode tebi neugodne; pacek cestokrat tvoju ſlovoglnos i nadvorgnom rasargbom kaſo. Spomenise, da pravi put, koi vodi put raja, kriſcisu i podnoscegne. Odluci dake sa svom stavnosti, dachjesc od danas do konza ſcivota s' boſciom pomochi biti ustarpjen u svieh onieh suprotivah, kojetise do smarti buddu dogaghjat; osobito u onieh kojesuti potrebne, dabise vaſdą vjeran ukaſo tvomu Bogu, bjeſcechi ko od najvechjega ſla od svake gnegove uvrjeghje.

(*a*) *Ibid.* (*b*) *Ibid. cap.* 4.

Molitva.

Slavodobitnice Vlasi s., koi, dabise stavan usdarscjo u vjerri, krepko podnje i ustarpjeno prihude udarze i pritescke ranne u tvomu pravednomu tjelu, i spravanse ukasa, dabi josc i scivoo ostavijo u nasovih pridubokieh vodaa, snisscenote molim; da koigod dijo tvoieh mukkaa pridasc Bogu i sa mene, nekabimi dopustijo nepridobitno ustarpjenstvo prilicno tvomu u svieh tugah i nevogljah, u koiehse do konza moga scivota namjerrim. Ah! kolikomije potrebna ta krepos u ovoj prodoli od susaa? Timije dake isprosi u Boga, neka ja buddem po putu podnoscegnaa, mukaa, i nedragostji na tvoj isgled ucinitse dostojan prid Bogom, kakose pristoi svakomu pravomu karstjaninu, koi hochje sljedit karvave stupaje svoga ustarpjenoga spasiteglja.

Sve ostalo ko i drughi dan na lizu 158.

Rasmiscgljagne devetoga i najposledgnega dana.

Rasmiscgljaj ovi najposledgni dan Vlasino nasljedovagne do smarti u vjerri Isukarstovoj i u

karstjanskieh krepostih. Videchi nemilli Agrikolao, da najhughije mukke nemogahuga ni dlake krenut, dabise odvargo od Isukarsta, a poklonijose i posvetio lasciviem bogovom, osudjga na svarhu na smart sajedno s' ona dva djeteta, kojamu biahu od gnihove matere priporucena, kadno biasce ona s' drughe sces svetieh scenaa na smart voghjena, damu budde glava osjecjena. Hrabreni nasc muccenik vasda krepak u spovjedagnu vjerre s. i u gljubavi svoga *primillostivoga spasiteglja*, *sa svom radosti podloscjse toj osudi*, kojamu pripravgljasce prislavnu krunnu *muccenstva*. Tiem poveden isvan grada na mjesto odreghjeno gnegovoj smarti isa kratke nu goruchje molitve, pokrjepglivajuchi i rjeci i isgledom onu djecizu, bji skuppa s'gnima s'glavom rastavgljen (*a*). Samisli odi, kolikosi ti raslicjan od ovoga prislavnoga muccenika, koi toliko stavno do najposledgnega *cjasa* scivota nasljedova u vjerri Isukarstovoj. *I* tisi gnekad hodijo po putu karstjanskieh krepostji; nu prem barso umoriosise nasljedovat po gnemu; terse uklonj s' gnega, a postavjse na put plandovagnaa i raskoscjaa. Spomenise, da sasve sve kreposti karstjanske vode put vjecnoga spasegna; alli da

(*a*) *Act. III. c.* 4.

samò nasljèdovagne do svarhe: biva saplachjeno i u vjecnomu kragljevstvu okrugneno (a). Odluci dake, nu odluci sa svom najvechjom stavnosti, dachjesc od danas sagarlit scivot uprav karstjanski, i u gnemu sasve ususretasc najvechje trude, napredovatchjesc stanovito do najposledgnega rastanka tvoga scivota.

Molitva.

Vlasi s., prisvjetli isglede viteckoga nasljedovagna u vjerri karstjanskoj do konza tvoga scivota, ne kratechise prolit karv i susresti smart, dabimu svjedocijo stavnos tvoje vjerre i gljubavi; sniscenote mollim, dase smillujesc mojoj nestavnosti, ter dami isprosisc u Boga jakostivu millos, da i ja pocnem jednom sa vasda vjernoga slusecit, i do konza moga scivota u gnegovoj slusbi buddem napredovat: nekabi i ja tiem nacinom dostojò krunnu pripravgljenu onìem, kojise vasda usdarsce gnemu vjerni ispugnegnem gnegovieh svetieh sapovjedji. Takochju i ja biti tvoj pravi nasljednik, sco sa sviem sazem scjudim; i takochjesc ti okrunit sve ostale millosti po tvomu is-

(a) *Petrus Blesens.*

proscegnu meni udjegljene; kako vſam, damichjesc i ovu iſprosit, nekabi na svarhu doscjo u rajsko kragljevstvo po sve vjeke ſajedno s' tobom slavit i hvalit priblagodarnoga nadariteglja svieh dobaraa.

Sve ostalo ko i trechi dan na lizu 161.

Tkogodse ispovije i pricesti i pohodi zarkvu s. Vlasi na gnegov blagh dan, dobiva ispunno prosćegne od grjehaa.

SVARHA.

RAſLIKI BLAGOSOVI KOJISE CINE NA TRI VEGLJACE NA USPOMENU S. VLASI.

Blagosov kruha.

Buddi blagosovgljeno ime Gospodinovo. ℟. Od sad i po sve vjeke. Pomoch nascja u ime Gospodinovo. ℟. Koi uccinj nebo i ſemglju. Gospodine, uslisci molbu moju. ℟. I vapaj moj priscjo k' tebi. Gospodin s' vami. ℟. I s' duhom tvojem.

I ovakose pocigne svaki blagosov.

Molimo.

Spasitegllju svjeta Boſce, Isukarste Gospodine nasc, koi dan danascgni muccenstvom priblaſcenoga Vlasi posvetiosi i raſlika stvoregna ſa sahranu gljudsku stvoriosi, koi s' petero kruhaa i dvoje ribaa pet tisuch duscjaa nasitiosi, i puk ſcidovski po pustigni cjuddotvorno ſctitiosi, neiſmjerno tvoje millosardje podniſceno molimo i vapimo, da ovi kruh, koga danas puk pravvovjerni gljuboboſcno ſa posvetit doniotije, tvoiem smillovagnem blagosovit ✠ i posvetit ✠ dostoiscsę; sva neka onji kojiga buddu jesti illi okusit, od svake ranne od garla i od svake nemochi svega tjela po dostojanstvih i iſprosccegnu blascenoga Vlasi muccenika tvoga podpunno ſdravglje steku, i nas slughe tvoje od svake bolli dusce i tjela ſdrave uſdarſcisc. Koi ſciveſc i kragljujeſc &c. *Ovdi okropitchjesc kruh voddom blagosovgljenom i takochjesc ucinit i na svarsi ostalieh blagosovaa.*

Blagosov svjechjaa.

Pocignese kako i na parvomu blagosovu.

Molimo.

Svemoguchi i priblaghi Boſce, koi samom rjeci stvoriosi raſlikosti svieh stvarji svjetovnieh, i ſa gljudsko odkupgljegne htiosi, da ova ista rjec, po kojoj sva biahu ucignena, ucjovjecise, ti koisi nedohitan i neiſmjeran, dostojan svake hvale i prid kiemse svak ima strascit, i koi cjudesa tvórisc, ſa vjerru i spovjedagne koga prislavni muccenik i biskup Vlasi, ne strascechse od raſlikieh varstaa mukkaa, krunnu mucceastva srechno stekoje i koi gnemu nad iniem millostima i ovu vrjednos udjeliosi, da po tvojoj kreposti od svake nemochi od garla oſdravglja: tvoje velicjanstvo podniſcno vapimo, da ne obſiruchse na nasce krivine, negh gnegoviem dostojanstvim i molbam utaſcen, ovo stvoregne voska po tvomu smillovagnu blagosovit ✠ i posvetit ✠ dostoiscse, neka po tvojoj millosti, tkomugod budde gnime vrat doteghnut i ſcivu vjerru uſima, ostane od svake nemochi od garla po dostojanstvim gnegove

mukke osloboghjen, ter u tvojoj svetoj zarkvi ſdrav i veseo tebi dostojne hvale uſpodava i slavno ime tvoje uſhvali, koje po sve vjeke bilo blagosovgljeno. Po Gospodinu nascemu &c. &c.

Ovdi okropitchjesc voddom blagosovgljenom dvije svjechje ſavite nadnu, kakose mogu darſcjat u ruzi, ter uſciſcjuchjih, dotizatchjesc gnima gerlo, govorechi ove rjeci.

Po iſproscegnu s. Vlasi biskupa i mucceniku oslobodiote Bogh od nemochi od garla i od svake drughe nemochi u ime Oza ✠ i Sina ✠ i Duha svetoga ✠. Tako buddi.

Blagosov vochja.

Gospodine nasc Isukarste, koi slugu tvoga Vlasi danaska muccenstvom posvetiosi, ovo vochje stabaraa blagosovit ✠ i posvetit ✠ dostojse, kojesmoti mji nedostojni donjeli; po ſaſvagnu tvoga imena i po iſproscegnu prislavne djevize Marie i prislavnoga muccenika tvoga i biskupa Vlasi blagosovit ✠, i da na koris ove cegljadi i svieh pravvovjernieh uſbudde, dopusti; neka u kojegod mjesto budde poneseno, ſacjuvajuse i

svaka opacina i privara od gnihovieh pribivagnaa odalecilase, ter tkogod od ovega vochja budde jesti illi pri sebi hranit, tvojom millosti i blagosovom budde napugnen. Koi ʃcivesc &c. &c.

Blagosov sjemenaa.

Stvoriteglju svieh stvarji Boʃce, koi sjemena pod ʃemglju ʃakopana raghjati i uʃmnaʃcjati cinisc i nascjoj sluʃcbi millostivo *dopusctavasc, po iʃproscegnu* blaʃcenoga Vlasi muccenika tvoga *nasce* molbe millostiv uslisci, da ove varste sjemenaa blagosovit ✠ i posvetit ✠ tvojom blagochjom dostoiscse; neka ʃcivo, kojese budde gnima hraniti i jesti, od svake nemochi, u kojojse uʃnahodi, budde osloboghjeno. Po Isukarstu Gospodinu nascemu &c. &c.

S V A R H A.

